

Bohuslav Brouk:

**Autosexualismus
a psycherotismus**

Edice Surrealismu - Praha

Autosexualismus a psycherotismus

Bohuslav Brouk

Autosexualismus a psycherotismus

Autoriu exemplar

Svazek I.: Autosexualismus

Edice Surrealismu — Praha — 1935

Obsah prvního dílu

I. *Sexualita a erotika:*

1. Terminologie 7
2. Systematika 15

II. *Kvality, druhy a formy autosexualismu:*

1. Kvality autosexualismu 18
2. Staré dělení ipsace 19
3. Druhy ipsace 21
4. Formy genitální ipsace mužů 22
5. Formy genitální ipsace žen 29
6. Formy extragenitální ipsace 42

III. *Rozšíření autosexualismu:*

1. Rozšíření automace 49
2. Rozšíření genitální ipsace 51
3. Rozšíření extragenitální ipsace 57
4. Masové rozšíření autosexualismu 67
5. Intensita a trvání autosexualismu 71
6. Vliv pohlaví na rozšíření, intenzitu a trvání autosexualismu 73
7. Omezená platnost stereotypie ipsace 75
8. Sublimace, ekvivalenty a symboly ipsace 78

IV. Theorie autosexualismu:

1. Etiologie automace	81
2. Bludné názory lékařů na automaci	83
3. Morální kritika automace	92
4. Pathologické druhy automace	93
5. Etiologie ipsace	95
6. Stará etiologie ipsace	106
7. Pověry o škodlivosti ipsace	114
8. Domnělé symptomy ipsace	125
9. Snahy o profylaxi ipsace	129
10. Snahy o léčení ipsace	138
11. Stručný přehled literatury o ipsaci	145
12. Bezpodstatnost obav o zdraví	154
13. Následky boje s ipsací	159
14. Morální kritika ipsace	167
15. Neoprávněnost a zbytečnost boje proti ipsaci	172

Sexualita a erotika

1. Terminologie

Sexualita je tělesné rozkošnictví různých druhů a forem, k němuž jsme disponováni po celý život. *Sexogenními* nejsou totiž jediné genitálie, nýbrž i jiná pásma, ba vůbec celý organismus. Proto doba rozplzovací schopnosti je toliko zvláštní, intenzivní epochou lidské sexuality, centralisující sexuální ukájení na genitálie. O tom, že sexuální potence není výlučně podmíněna fyziologickou funkcí zralých pohlavních žláz, svědčí infantilní sexualita zaznamenaná u novorozeňat již v prvních dnech jejich života, podobně jako stařecká sexualita, sexuální projevy v nejvyšším lidském věku. Sexualita dokonce není absolutně vázána ani na jsoucnost pohlavních žláz, což opět dokazují sexuální excessy eunuchů, na př. v sektách Skopců. Neexistuje tedy u člověka v žádném věku a stavu úplná sexuální impotence. Plná impotence je možná toliko ve funkci rozplzovací (impotentia generandi). Z těchto důvodů považujeme dnešní fyziologickou teorii sexuality, založenou jediné na vnitřní sekreci pohlavních žláz, za nedostatečnou, neboť není schopna vysvětliti sexualitu v celém jejím rozsahu, v jakém ji lze pozorovati.

Prostými tělesnými rozkošemi není ovšem vyčerpán charakter našeho sexuálního života, neboť alespoň každý sexuální akt vrcholící normálním orgasmem má rovněž svoji erotickou nadstavbu. Erotikou nazýváme, oproti sexualitě, všechny smyslové vjemy, fantasie a pod., které nám umožňují sexuální ukájení, anebo které jsou schopny vyvolati v nás jeho potřebu.

Ačkoliv skoro všechny sexuální akty jsou spojeny s erotikou, ať již vědomě, podvědomě, nebo nevědomě, v sexuologické systematicke je přece nutno oba tyto fenomény od sebe odlišovati. Žádný druh sexuality není totiž vázán na určitý druh erotiky a žádná erotika nevyžaduje speciálního druhu sexuality, takže specifikujeme-li způsob sexuálního života podle jedné složky, nedovídáme se ještě nic o charakteru druhé složky. Proto v našem pojednání budeme zkoumati, pokud možno, sexualitu a erotiku nezávisle na sobě.

Z tohoto stanoviska rozlišujeme všeobecně dva druhy sexuálního ukájení. *Allosexualismus*, pokud k ukájení slouží partner nebo erotický předmět a *autosexualismus*, ukájíme-li se sami, bez pomoci cizí osoby nebo erotického předmětu. Autosexualistické ukájení specifikujeme pak přesněji podle toho, je-li dosahováno spontánně, fyziologickou cestou nebo provádíme-li je sami na sobě samém fyzickým, eventuelně chemickým drážděním. Čistě fyziologicky dosahované ukájení nazýváme *automatico* (od *automatos* = sám od sebe), odmítajíce dosavadní jeho nevěcné a moralistické označení *pollutio* (od *polluere* = poskvřniti) stejně jako termín *oneirogmus* (od *oneiros* = sen) omezující nesprávně jeho existenci na spánek. Ostatním autosexualistickým aktům vyhražujeme dále název sebeukájení.

Nejrozšířenějším cizím termínem pro sebeukájení je *onanie*. Toto označení je odvozeno od jména biblické osoby Onan. V první knize Mojžíšově »Genesis« kap. XXXVIII, odst. 6—10., čteme: »I dal Juda Herovi prvorozenému svému manželku, jménem Tamar. A byl Her, prvorozený Judův, zlý před očima Hospodina, i zabil jej Hospodin. Tedy řekl Juda Onanovi: Vejdí k ženě bratra svého, a podlé příbuznosti pojmi ji, abys vzbudil símě bratra svému. Věděl pak Onan, že to símě nebude jeho. Protož kdykoli vcházel k ženě bratra svého, vypouštěl símě na zem, aby nezpłodil synů bratra svému. I nelíbilo se Hospodinu to, co dělal Onan; protož ho také zabil.« Z tohoto strohého znění Písma je ovšem těžko vyčíst povahu Onanova sexuálního ukájení.

Biblický příběh Onanův je založen na levirátním manželství (z lat. *levir*, bratr manželův), o němž se dovídáme v bibli: »Když by bratří spolu bydlili, a umřel by jeden z nich, nemaje syna, nevdá se ven žena toho mrtvého za jiného muže; bratr jeho, vejde k ní a vezme ji sobě za manželku, a právem švagrovství přízení se k ní. Prvorozený pak, kteréhož by porodila, nazván bude jménem bratra jeho mrtvého, aby nebylo vyhlazeno jméno jeho z Izraele. (Deuteronomium, kap. XXV. odst.

5—6.) Toho, kdo by odepřel za choť pojmuti ženu svého zemřelého bratra stihne, jak nás dále zpravuje Písmo svaté, veřejná potupa. »Nechtěl-li by pak muž ten pojiti příbuzné své, tedy přijde příbuzná jeho k bráně před starší a řekne: Nechce příbuzný můj vzbuditi bratra svému jména v Izraeli, a nechce podlé práva švagrovství pojiti mne. Tedy povolají ho starší města toho, a mluvíti budou s ním, a stoje, řekl by: Nechci jí pojiti, přistoupí příbuzná jeho k němu před staršími, a suze střevis jeho s nohy jeho, a plivne mu na tvář a odpoví, řkuci: Tak se má státi muži tomu, kterýž by nechtěl vzdělati domu bratra svého. I bude nazváno jméno jeho v Izraeli: Dům bosého.« (Tamtéž odst. 7—10.) Tento mrav vyplýval z patriarchálního zřízení. Jeho ekonomický význam spočíval v zabránění sňatku vdovy s příslušníkem cizího rodu, jímž by i majetek zemřelého přešel do cizích rukou, a v dodatečném zplození legálního dědice. Na základě levirátního manželství bylo tedy povinností Onanovou pojmuti Tamar za choť a získati zemřelému potomstvo. Onan neodepřel sice Tamar manželství, avšak varoval se ji oplodniti, aby zemřelému nezpłodil syna, v jehož prospěch byl by býval nucen vzdáti se prvenství v rodě, získaného po bratrově smrti. Proto raději vypouštěl símě na zemi.

V tomto smyslu (*effusio seminis in terram*) interpretují starší katoličtí překladatelé Písma svatého jeho původní hebrejský text, zmiňující se toliko o znečištění Onanově. V hebrejštině je tedy činnost Onanova ještě méně specifikována. Za »hřích Onanův« je proto možno považovati každé *effusio seminis extra vaginam mulieris*, neboť Písmo nás zpravuje jedině o účelu Onanova jednání, nikoli o jeho formě. I kdybychom vycházeli z doslovného znění latinského překladu, transkribujícího hřích Onanův jako *effusio seminis in terram*, je myslitelné mnoho různých praktik takto končících. Onan, chtě se uvarovati zplození syna svému bratru, mohl v tomto smyslu zabrániti oplození Tamar předcházejícím sebeukájením, jež by byl provozoval do té míry, že by jej bylo indisponovalo k provedení soulože nebo alespoň k jejímu vyvrcholení v ejakulaci, stejně jako mu mohl zabrániti, a to pravděpodobněji, přerušením soulože, per *copulae interruptionem* (*coitus interruptus*). Nelze tedy ani podle latinského překladu Písma specifikovati Onanovo »provinění« a určití, zda se Onan oddával sebeukájení nebo přerušování soulože. I když je nejpravděpodobnější, že Onan »hřešil« přerušením soulože před ejakulací, neboť tato praktika je vzhledem k účelu Onanova jednání nejjednodušší a nejpohodlnější, a je dodnes z těchže důvodů hojně užívána, nelze tím vyvraceti

mínění druhých, kteří by trvali na opačném výkladu. Vzhledem k hebrejskému textu bible nelze nic namítati ani proti výkladu Onanova »hřích« análním koitem s Tamar nebo dokonce stykem se zvířaty, jenž by měl obdobnou funkci, jako již uvedené sebeukájení, atd.

Není-li tedy Onanův »hřích« specifikován formálně, jest jeho povaha přesně vymezena alespoň etiologicky, neboť podle bible lze považovati za onanii *effusiones extra vaginam mulieris*, nebo držíme-li se textu latinského, *effusiones seminis in terram*, toliko tehdy, jsou-li prováděny jediné pro to, aby se zamezilo oplození. Ovšem sebeukájení je normálně prováděno z úplně jiných příčin. Rovněž tak ukájení provozované stykem se stejnopohlavním partnerem nebo se zvířaty a pod., připouštíme-li, aby se jím vykládalo Onanovo prohřešení, vyplývá nejčastěji z erotické psychopatie a nikoliv ze lstivosti a ozeřetné snahy vyhnouti se rozplzovacímu úkolu. Konečně ani případy abnormálního sexuálního ukájení psychopaticky nebo nouzí nezpříčiněné, nejsou obvykle prováděny z »onanistických« motivů, nýbrž spíše z pouhé zvědavosti a rozmařilosti. Považovati proto všechny výlevy semene extra vaginam mulieris za onanii, nehledě k jejich příčinám, je svrchovaně nesprávné. Podobného omylu dopouští se Garnier, když vztahuje označení onanie na »všechny praktiky a manevry, jejichž cílem a následkem (nikoliv tedy jediné účelem, pozn. autora) je ejakulace spermatu mimo ženinu pochvu« (»Onanisme«, str. 19). Tyto praktiky dělí pak na onanii ruční, frotéřskou, mechanickou, vulvovaginální (tribadie a clitorismie), ústní (saphismus), řitní (pederastie a sodomie) a na onanii se zvířaty (bestialita). Všechny tyto druhy a způsoby sexuálního ukájení mohli bychom nazývati onanií, jestliže by byly prováděny z důvodů antikoncepčních, avšak neostýcháme-li se vyložití prostě a přirozeně Onanovo jednání přerušováním soulože, můžeme je zásadně vůbec z pojmu onanie vyloučiti. Tak zúžuje se nám rozsah onanie na pouhý *coitus interruptus (coitus reservatus)*, který, při širokém pojetí onanie, byl zvláště specifikován jako *onanismus conjugalis*. V sexuologické systematice není však vhodné užití názvu onanie ani pro tento způsob koitu, neboť soulož bývá přerušována i z jiných důvodů, než z těch, které k tomu přiměly Onana. Tentýž důvod, jak jsme již uvedli, brání označovati úkon sebeukájení slovem onanie, nehledě ani k tomu, že vykládati jím Onanův čin je velmi násilné a krkolomné. Kdyby však ani těchto námitek nebylo, nelze názvu onanie pro sebeukájení zásadně použít, neboť sebeukájení

mohlo by býti pak pojímáno nanejvýše jenom jako jeden z mnoha druhů onanie (viz Garnierovo dělení). Proto je naprosto vyloučeno, aby se ve vědě užívalo termínu onanie dokonce jako synonyma pro sebeukájení.

Ačkoliv si musel býti vědom rozporu Onanova jednání s charakterem sebeukájení již i lausannský lékař Simon André Tissot (1728—1797), užil přes to v pojednání o následcích sebeukájení pro tento druh autosexualismu názvu onanie. Prvé vydání této studie bylo latinské a vyšlo v Lausanne roku 1760 pod názvem »Tentamen de morbis ex masturbatione«, jako dodatek k dílu »Dissertatio de febribus biliosis«. Název onanie převzal Tissot ze starého spisu o sebeukájení, vydaného na počátku osmnáctého století s titulem: »Onania or the Heinous Sin of Self-Pollution, and all Frightful Consequences in both Sexes, considered with Spiritual and Physical Advice.« Za jeho autora jest pokládán londýnský lékař-laik Bekkers. Zaslouhou této knihy, avšak hlavně zásluhou spisu Tissotova, jenž byl brzy přeložen do všech moderních jazyků, rozšířilo se nesprávné označení sebeukájení, jakožto onanie, po celém světě. Francouzský překlad Tissotova pojednání o následcích sebeukájení vyšel po prvé roku 1764 pod názvem »Traité de l'Onanisme. Dissertation physique sur les maladies produites par la masturbation«. Pozdější, autorem opravená a značně rozšířená vydání (od roku 1768) nesou pak definitivní titul »L'Onanisme, dissertation sur les maladies produites par la masturbation«. Německý překlad byl prvně vydán roku 1767 v Hamburku, nákladem Typografické společnosti s názvem: »Von der Onanie oder Abhandlung über die Krankheiten, die von Selbstbefleckung herrühren«.

Ačkoliv termín onanie je odvozen od biblické osoby, je názvem světským, zatím co theologové před jeho vytvořením i po té označovali sebeukájení *pollutio* (poskvrnění) nebo *mollities* (chlípnost). Oba tyto názvy jsou samozřejmě vědecky nemožné, neboť vyjadřují jen moralistické opovržení, nehledě k tomu, že prvý termín, *pollutio*, sloužil a slouží převážně k označení automace.

Daleko staršího data než dosud uvedená označení jest pro sebeukájení název *masturbatio*, jež nacházíme zároveň s pojmem onanie též v titulu Tissotova spisu. *Masturbatio* (masturbace) jest odvozeno od latinského slova *manus* (ruka) a *stuprare* (zhanobiti). Ačkoliv samo substantivum *masturbatio* je novotvarem, přece sloveso *masturbare* nacházíme již v Martialovi (XI, 104, 13), zároveň s pojmem *masturbator* (XVI,

103), označujícím jedince oddávajícího se této činnosti. V novodobé sexuologické literatuře propaguje název masturbace předně dr. Hermann Rohleder ve své monografii »Die Masturbation«, označuje jím vůbec jakékoliv sebeukájení. Pro sebeukájení je tento název nevhodný stejně jako název onanie a to předně proto, že vůbec nevystihuje jeho podstatný charakter, neboť rukou se mohou ukájeti (hanobiti) i lidé navzájem, za druhé, že ruční forma sebeukájení není jeho jediným, výlučným způsobem a za třetí, že má moralistické tendence (stuprare).

Věcně stejný význam jako masturbatio a jeho obměny *mastupratio*, *manusturbatio* a *manustupratio* má odmorališovaný termín *manuelisatio*, jehož dnes však užíváme pro manuální formu allosexuálního ukájení. Zamítáme-li tato označení pro sebeukájení, musíme zahrnouti i další synonymum masturbace, *cheiromania*, uměle vytvořené z řeckého *cheir* (ruka) a *mania* (vášeň). Z původních řeckých názvů pro sebeukájení, toliko v slovesné formě dochovaných, vystihuje pak jednostranně jeho manuální formu od *cheir* (ruka) odvozené sloveso *cheirurgeon* (Diogenes Laertios 6, 46.), z něhož povstalo dnešní jméno chirurgie, přes to, že chirurg, alespoň ve své profesi, užívá ruky k zcela jiným účelům. Jiná klasická řecká slovesa pro činnost sebeukájení jsou *anaphlan*, *apokolyptein*, *apotylin*, *dephein* a *dapesthai*. Aristofanes užívá pak termínu *anaphlystos*, pro označení člověka oddaného sebeukájení; tento název značil zároveň jméno jednoho attického kraje (Hans Licht, *Sittengeschichte, Griechenlands*, II. 23.).

V moderních jazycích, vyjma obscenní lidová pojmenování, vyskytují se názvy pro sebeukájení s nepatřičnou dávkou morální příchuti. Tak na př. v češtině, která jimi právě zvlášť neoplývá, nacházíme tyto termíny: *samohana*, *samoprzeň*, *samo-prznění* a *sebeprznění*. Němčina jich zato má pořádnou řádku: *Selbstbefleckung*, *Befleckung*, *Selbstschändung*, *verborgene heimliche Sünde*, *geheime Verirrung*, *Geheimes Laster*, *stummes Laster*, *Sünde*, *Laster*, *Lüste der Jugend*, *Jugendverirrung*, *Schossünde*, *Sünde Onans*, *Sünde gegen den Leib*, *Sünde der Hände*, *handlich ausgeübtes Laster*, *Genitallaster*, *stille Ausschweifungen*, *widernatürliche Leidenschaft* a pod. Termínem *Selbstschwächung* vyhrožuje se pak neprávem škodlivými následky sebeukájení a názvy *tödtendes oder mörderisches Laster* dokonce straší smrtí. Jediný nezávadný a věcný název v němčině je *Selbstbefriedigung* nebo *Selbstentspannung*, podobně jako v češtině *sebeukájení*. Frančtina mimo dva termí-

ny: *habitude ou manoeuvre solitaire*, rovněž nezakrývá moralistické stanovisko k sebeukájení, jak vidno z názvů: *crime ou péche d'Onan*, *vice manuel*, *souillure manuelle*, *libertinage solitaire*, *vice génital*, *vice*, *lacte*, *l'amour ou passion contre nature* etc. Přes tuto nadvýrobu domácích termínů, těší se dosud lidové oblíbené nejvíce internacionální, nesprávně ve vědě užívané označení sebeukájení: *onania* a *masturbatio*, jež mění v různých řečech obvykle koncovku a výslovnost. Česky zní: *onanie*, *masturbace*, německy *Onanie*, *Masturbation*, francouzsky: *onanisme*, *masturbation*, anglicky: *onania*, *masturbation*, rusky: *onanizm*, *masturbacia*; španělsky: *onanismo*, *masturbacion* a italsky: *onanismo*, *mastuprazione*.

Jestliže moralisté vymysleli na tucty nových opovrhlivých označení pro sebeukájení, vědci se spokojovali skoro až do dnešní doby starými nevhodnými názvy. Nově vytvořené termíny jako *autoerotismus*, název ražený Havelock Ellisem ve spisu »Pohlavní pud a stud« (německé vydání z roku 1907, str. 225) nebo *autoerastie* (Latamendi, Madrid), *autofilie* (Dr. Laupt: »Perversion et pervésité sexuelles«, 1896, str. 337), *autismus* (E. Bleuler), *monosexuální idiosynkrasie* (Gustav Jaeger) a *narcismus* (Paul Naecke: »Psychiatrischen en neurologischen Blaten«, 1899) nejsou pak s to státi se vědeckými názvy sebeukájení, poněvadž vyjadřují speciální erotickou nadstavbu sexuality, nikoli speciální druh autosexualismu, jakým je sebeukájení.

Pokud se týká posledního názvu, narcismu, je tento odvozen od jména mythické postavy Narkisse, o němž v »Bájesloví řeckém a římském«, str. 125-6, píše Fr. Ruth: »Narkissos, spanilý syn boha proudu Kefissu, srdce byl kamenného a lásky neznal. Spatřila ho nymfa Echo a dojata jsouc jeho krásou, následovala ho z hor do hor, z lesa do lesa. A když i jí pohrdl, žalem nyla a se trápila, až zůstal z ní jen hlas. I jiné nymfy od něho byly povrženy, až jedna z nich mu přála, aby i on miloval tak beznadějně. A uražená Afrodite její žádost vyplnila; na lovu za horkého dne Narkissos přišel na Helikonu k jasnému prameni. I naklonil se, aby se napil, a spatřiv obraz svůj, zamiloval se do sebe, a to způsobila Afrodite. Zahynul touhou nevyplnitelnou, a z něho vyrost krásný květ narcisku, obraz lásky chladné a bez srdce«. Podle této báje zamiloval se Narkissos (latinsky Narcissus) sám do sebe, avšak tato erotická soběstačnost není ještě nutnou nadstavbou každé sexuální soběstačnosti. Většina lidí, oddávajících se sebeukájení, i když nechází v tělesný styk s objektem, přece jej miluje a vzrušuje se

jím. Je to přirozené, neboť sebeukájení jsou schopni všichni lidé, aniž se jejich normální erotické náklonnosti změní. Avšak i v těch případech, kdy sebeukájení vyplývá z psychopatie, nemusí být podloženo narcistickým zvratem erotiky. Převážná část lidí, lpících chorobně na sebeukájení, odvrací se od partnera toliko jako od sexuálního nástroje, ale nikoliv jako od erotického objektu. Toliko malé procento lidí, u nichž je sebeukájení chorobně zakořeněno, je narcisty. Kromě toho sebeukájení při narcismu je toliko nejobvyklejším, avšak ne jediným možným způsobem sexuálního ukájení. Právě tak jako sebeukájením, může se narcista ukojiti automací, a ani allosexualistické ukojení nelze u něho zásadně předem vylučovati. Proto, chceme-li nalézt vhodný název pro sebeukájení, nesmíme je chtíti charakterisovati podle erotické nadstavby. Pojmem narcismus, jehož užil Naecke, může být specifikován jistý druh erotických sklonů, nikdy však určitý druh sexuálního ukájení.

Termín narcismus, nebo také narkissismus, není proto způsobilý odpomoci nám od nesprávného označení sebeukájení, jak se děje názvy onanie nebo masturbace. Rovněž nelze bráti v úvahu ani ostatní termíny: autoerotismus, autoerastie, auto-philie, neboť je nelze považovati za nic, než za synonyma narcismu, věcně specifikující Narcisovy sklony. Podobně nelze uvažovati ani o názvu monosexuální idosynkrasie. Jediné označení autismus mohlo by býti použito jako názvu pro sebeukájení, kdyby ovšem nebylo již zvykem charakterisovati jím spíše jevy psychické povahy. Nebýti toho, byla by jeho latinská transkripce *ipsatio* (autos, ipse — sám) zbytečná. Za stávajících okolností lze však tento termín, jenž filologicky je synonymem autismu, jen s povděkem přijmouti. Po prvé užil tohoto názvu pro sebeukájení roku 1912 Dr. Kurkiewicz z Krakova, ve svém polsky psaném spise o lidském pohlavním životě. Od něho jej převzal Magnus Hirschfeld, jehož zásluhou se pak rozšířil v moderní sexuologické literatuře celého světa. Z *ipsatio* (ipsace) odvozené názvy *ipsant*, *ipsator*, *ipsista*, nahradily pak i nesprávná označení jedince, provozujícího sebeukájení jako: *onanista*, *masturbant*, *masturbator*, podobně jako slovesný tvar *ipsare* (*ipsovati*), dřívější *onanovati*, *masturbovati*. Tvarem *ipsismus* byl pak odstraněn i název *onanismus*, kterého na rozdíl od prosté onanie, Marcuse a Bloch užívali jako označení pro onanii provozovanou dlouhá léta, t. j. pro onanii habituální a excesivní.

Žel, mnoho odborníků dosud nepřijalo této nové terminolo-

gie a užívá pro sebeukájení nadále starých názvů. Tak na př. i vynikající moderní sexuolog a psychoanalytik Stekel, rovněž jako i Freud a celá jeho škola, spokojuje se termínem onanie. Důvody, které brání přijetí názvu *ipsatio*, uvádí z badatelů v oboru ipsace jedině Rohleder. Věcné námitky, jež proti tomuto termínu vznáší, však padají, oddělujeme-li sexuální ukájení od jeho erotické nadstavby, formální námitky jsou pak malicherné. Pokládá-li Rohleder označení sebeukájení jako *ipsace* za neobstojné z hlediska filologického, musel by z tohoto hlediska, kdyby ovšem chtěl být důsledným, zahrnouti přes polovinu umělých termínů všech vědních disciplin. A i kdybychom nepřehlíželi tuto námitku, je přece daleko lépe užívatí ve vědě filologicky násilného termínu, než věcně nesprávného názvu *masturbatio*, na němž ulpěl Rohleder.

2. Systematika

Vytvořením názvu *ipsatio* považujeme hledání správného termínu pro sebeukájení za skončené. Tím ovšem není vyřešen problém sebeukájení v popisné sexuologii. Mimo věcně správného, vědeckého názvu je třeba především správného precisování rozsahu sebeukájení a správného zařazení jeho do sexuologického systému. Pokud se týká definice ipsace vysvítá za samotného názvu, že to jsou akty, jež provozujeme sami na sobě. Že to jsou akty sexuální je samozřejmé, neboť názvu ipsace užíváme výhradně v systematice sexuálního ukájení. Obavy, které i v tomto směru chová Rohleder, jsou tedy zbytečné. K Hirschfeldově definici ipsace uvedené v »Sexualpathologie« díl I., str. 120 a charakterisující ipsaci jako »sexuální akt, jež provádíme sami na sobě«, je pro přesnost třeba jenom dodat: pomocí vlastních orgánů, speciálních pohybů, nebo použitím různých prostředků, pokud se tyto nestávají erotickými objekty. Takto je provždy vyloučena z pojmu sebeukájení automace, dosahovaná sama o sobě, nikoli námi na nás samých prováděná, právě tak jako mutuální onanie, masturbace (správně *digitace*, *frikce* a p., jež řadíme mezi allosexualistické druhy ukájení) formálně sice ipsaci odpovídající ukájení, ale provozovaná na nás partnerem.

Jestliže se Hirschfeldovi podařilo celkem správně vymeziti povahu ipsace, nepodařilo se mu ji však zařaditi náležitě do sexuologického systému, a zmírnit tím zmatek, který tu pa-

nuje. Hirschfeld totiž podobně jako všichni dosavadní sexuologové, neodděluje sexualitu od erotiky, takže bez jakýchkoliv rozpaků klade ipsaci jako souřadný pojem vedle speciálních druhů erotiky, jakými jsou homoerotismus, zoofilie, narcismus a pod. Chceme-li proto náležitě zařadit ipsaci do sexuologického systému, budeme nuceni jej úplně přebudovat a to na základě, již na počátku této kapitoly proponovaného odlišování druhu sexuálního ukájení od druhu jeho erotické nadstavby.

Erotiku specifikujeme všeobecně, stejně jako sexualitu, podle jejího objektivního charakteru. Jestliže jsme k sexuálnímu ukájení disponováni na př. smyslovými vjemy, které nám skýtá jistá erogenní osoba, jde o erotiku objektní, o *alloerotismus*. Ten dělíme pak přesněji podle kvality objektu na *heteroerotismus*, *homoerotismus*, *zoofiliu*, *nekrofilii* a pod. Oproti němu nazýváme *autoerotismem* erotické vzrušení sebe sama sebou samým. Autoerotik může se na př. vzrušit pohledem na vlastní tělo, neboť je stejně jako Narcis zamilován sám do sebe. Hawelock Ellis, původce názvu autoerotismus, označuje jím však fenomén spontánního pohlavního vzrušení, bez jakéhokoliv přímého neb nepřímého popudu, jenž by vycházel od druhé osoby, a zahrnuje v něj mimo narcismus i jakékoliv erotické fantasie a sny, právě tak jako autosexualismus, automaci a ipsaci. Kromě toho rozšiřuje jeho význam dokonce na sublimovanou erotiku při uměleckém tvoření a pod. Z toho důvodu vytvořil Rohleder pro narcismus speciální označení *automonosexualismus*, jímž chtěl vystihnouti dvojí, erotickou a sexuální soběstačnost narcistů, považuje auto(sexualismus) za narcismus a monosexualismus za ipsaci. Ve skutečnosti však nelze z tohoto názvu narcistické sklony vůbec vyčísti. Stejně nepodařeným termínem pro narcismus je *monosexualismus*, jež vytvořil a v tomto smyslu užíval Kertbeny. I kdybychom toto označení opravili na monoerotismus, není ho možno použít za synonymum narcismu, neboť etymologicky je jím vyjádřena výhradně erotická jednostrannost. Monoerotismem je totiž nutno rozumět lpění na jednom druhu erotiky oproti *bierotismu*, za nějž na př. pokládáme schopnost vzrušovat se eroticky obojím pohlavím, nebo *polyerotismu* označujícím souběžnou erotickou náklonnost k různým partnerům a objektům. Za jediná synonyma narcismu, mimo zvolený termín autoerotismus, lze přijmouti názvy autoerastie a autofilie.

Třetím druhem erotiky je dále *psycherotismus*, při němž erotický objekt je psychické kvality, což znamená, že existuje toliko v našich představách. Psycherotismus rozdělujeme podle

toho, o jakém partneru nebo objektu fantasujeme, podobně jako *alloerotismus*, na *psychoheteroerotismus*, *psychohomoerotismus* atd. Ty případy sexuálního ukájení, jimž se zdánlivě nedostává erotických vzruchů, nazýváme pak z erotického stanoviska *anerotismem*, ačkoliv obvykle jde toliko o *pseudoanerotismus*, při němž erotická nadstavba ukájení nevchází do vědomí.

Nezávisle na těchto jednotlivých druzích erotiky může se člověk ukájet nejrozmanitějšími sexuálními akty. Kvalita sexuálního ukájení je skoro úplně nezávislá na erotické nadstavbě. Tak na př. může ipsovati alloerotik, voyeur pohlížející na svůj objekt, stejně jako psycherotik, anerotik nebo narcista. Podobně i soulož může mít různou erotickou nadstavbu. Vzrušuje-li nás skutečně partner, s nímž souložíme, mluvíme o alloerotismu, avšak jsme-li k němu lhostejní a vzněcujeme-li se při souložení představami vzdálených osob, běží o psycherotismus.

Z toho je zřejmé, že při označování různých druhů pohlavního života nevystačíme s jedním názvem, jak se dodnes sexuologové mylně domnívali, nýbrž že je nezbytné charakterisovat jej vždy ze dvou stránek, z hlediska erotického a sexuálního. Mimo objektní specifikaci erotiky je nutno specifikovat i zvláště i sexuální ukájení, které, jak jsme již ze začátku uvedli, rozlišujeme podle jeho objektního rázu na allosexualistické (coitus, lambitus, manuelisace etc.) a autosexualistické (automace a ipsace). Ve spojení s nahoře specifikovanými erotickými směry docházíme pak k binomické nomenklatuře a mluvíme na př. o *heteroerotickém lambitu*, *homoerotické manuelisaci*, *autoerotické automaci*, *psycherotické ipsaci* a podobně.

Na základě této nové sexuologické terminologie a systematicky zúžuje se nám pojem ipsace na souřadný pojem s jinými druhy sexuálního ukájení jako je při allosexualismu coitus, lambitus atd. nebo při autosexualismu zbývající automace. Označíme-li tedy někoho ipsantem, nevyjadřujeme tím nic víc, než kdybychom v případě jiném nazvali někoho souložníkem. Proto také mezi rozličné druhy erotických sklony, mezi hetero-, homo-, zoo-, nebo autoerotismus a pod. nezařazujeme, jak je dosud zvykem, ipsaci, nýbrž psycherotismus a anerotismus.

Kvality, druhy a formy autosexualismu

II

1. Kvality autosexualismu

Autosexualismus, jímž rozumíme ipsaci a automaci, můžeme blíže specifikovati podle efektu, jakého tímto sexuálním ukájením dosahujeme. Normální autosexualistické ukájení vrcholí v orgasmu (nebo v quasi orgasmu) nazýváme *autosexualismus completus*. Není-li dosaženo orgasmu, je-li ukájení přerušeno, obvykle těsně před jeho příchodem, jde o *a. interruptus*. Třetí kvalita autosexualismu, *a. prolongatus* pozůstává v oddalování orgasmu několika po sobě následujícími interruptními akty. Takovéto ukájení může pak končiti aktem kompletním, právě tak jako může ustrnouti na interrupci. *A. prolongatus* umožňuje prodloužení ukájení někdy až na dobu jedné hodiny.

Podle toho, závisí-li protahování nebo interrupce na naší vůli nebo je-li spontánní, rozeznáváme *autosexualismus interruptus et prolongatus, voluntarius aut involontarius*. Vlastní vůli bývá autosexualistické ukájení přerušováno obvykle z důvodů morálních, což svědčí o vnitřním boji, který se proti němu svádí. U mužů vede k tomu rovněž klamné domnění, že ejakulací, jíž normálně je orgasmus provázen, se náš organismus oslabuje. Oproti tomu *a. prolongatus* bývá praktikován obvykle z důvodů požitkářských, z touhy po dlouhotrvajících rozkoších. Nezávisle na naší vůli může dojít k interruptnímu nebo prolongovanému autosexualistickému aktu mimo patologické podněty oslabením, únavou, ve spánku pak morálními zábrany a pod.

Kromě autosexualistických aktů, dosahujících nebo alespoň blízcích se orgasmu rozeznáváme dále *autosexualismus úvod-*

ní, ustrnulý na počátečním dráždění a vůbec ani zdaleka se nepřibližující k orgastickým výším.

Všechny tyto kvality autosexualistického ukájení nacházejí obdobu v allosexualitě, s výjimkou interrupce u soulože, jíž se rozumí ejakulace extra vas, přerušení soulože, nikoli ale přerušení ukájení, potlačení orgasmu. Tuto terminologickou obtíž lze však snadno odstraniti, dáme-li interruptnímu koitu význam aktu nevyvrcholujícího v orgasmu, oproti němuž bychom pak soulož, při níž je ejakulováno mimo útroby, nazývali výhradně *coitus reservatus*. Tato zvláštní praktika ejakulace vymyká se však našemu dělení, prováděnému jenom vzhledem k orgasmu. Podobně nespadá tu v úvahu ani zvláštní kvalita ukájení, spočívající v předčasném dosažení orgasmu, aniž nastala ejakulace, Rohlederem při ipsaci pozorovaná a jím prvně popsána v »Zeitschrift für Sexualwissenschaft« z roku 1908, str. 458-478, jako *masturbatio incompleta*. Z našeho hlediska je totiž *coitus reservatus*, stejně jako *ipsatio incompleta*, nadále aktem kompletním.

2. Staré dělení ipsace

Při další specifikaci autosexualistického ukájení musíme pojednati odděleně o automaci a ipsaci. Speciální jejich rozdělení, rovněž jako bližší dělení různých druhů allosexualistického ukájení, děje se předně podle sexogenních oblastí, jichž se týkají, za druhé pak podle způsobů, jakými jsou prováděny. Pokud jde o automaci, jest jejím omezením na genitální spasmus a její čistě fyziologickou povahou předurčen její jednotný charakter. Zato však při ipsaci rozlišujeme podle sexogenních oblastí a způsobů jejího praktikování co největší počet rozmanitých druhů a forem.

Dosavadní dělení ipsace nebylo ovšem z tohoto hlediska prováděno. Tak na př. Schrenck-Notzing rozdělil ipsaci (onanii) podle způsobu dráždění na tři druhy: 1. Onanie prováděné taktilním drážděním, 2. onanie, vyplývající z psychického dráždění a 3. onanie, vyvolávaná spolupůsobením dráždivých vjemů a představ. Jak zřejmo, není toto dělení vůbec dělením ipsace, nýbrž v nejlepším případě nepřesným rozdělením autosexualismu v ipsaci (1.) a automaci (2., 3.). Jiné dělení uvádí Rohleder: 1. Obyčejná manuální onanie, autoonanie, 2. mutuelní onanie, 3. interruptní onanie, 4. duševní onanie, 5. instru-

mentální onanie. U žen rozlišuje pak ještě dva speciální druhy ipsace a to: onanii clitoridní a onanii mammální. Rohlederovo rozdělení neobstojí už proto, že přesahuje oblast ipsace. Mutuální onanii zařadil Rohleder nesprávně do různých druhů sebeukájení allosexualistické formy ukájení jako je manuální, digitace a pod. Téhož omylu dopouštějí se skoro všichni staří autoři, jak vyplývá na př. již z titulu Garnierovy publikace: *Onanisme seul et à deux*, nebo z definice Pouilletovy: Onanie je nepřirozený akt, provedený pomocí některého tělesného orgánu, užitím nějakého instrumentu nebo speciálními pohyby, za účelem dosažení pohlavní rozkoše, ať již jednotlivcem nebo vespolek s partnerem. (De l'onanisme chez la femme, Paris 1876.) Nadto přesahuje Rohlederovo rozdělení oblast ipsace duševní onanii, již po sexuální stránce je myšlena automace. Zbývající druhy (onanie) postrádají pak společného, jednotného kritéria. Jeden druh je charakterisován podle efektu (onanie interruptní), druhý podle způsobu provádění (onanie instrumentální), jiné podle sexogenní oblasti (clitoridní a mammální onanie). Přitom ještě většina druhů ipsace je vůbec opomíjena.

Stejně námitky jako proti Rohlederovu dělení lze vznést proti dříve již uvedenému rozdělení Garnierovu. Mimo to, že mutuální onanii (onanisme partagé, oproti o. isolé), pederastii, bestialitu etc. pokládá za onanii většinu druhů allosexualistického ukájení, klade vedle sebe druhy onanie vzniklé různým dělením. Na př. nacházíme v Garnierově systému vedle druhů onanie charakterisovaných podle způsobu provádění (onanie manuální, frotérská a mechanická), druhy odlišné podle sexogenní oblasti (onanie vulvovaginální, mammální a p.).

Toto směšování je nemožné, analogicky jako směšování erotiky se sexualitou. Právě tak jako nemůžeme zařazovat mezi homoerotismus, autoerotismus etc. ipsaci, nemůžeme rovněž zařazovat mezi druhy ipsace charakterisované podle sexogenní oblasti formy dané způsobem jejího provádění. Ipsace manuální, mechanická a pod., může býti totiž prováděna nejen na genitáliích, ale i na prsech, řiti a jiných pásmech. Podobně jako každý jiný druh sexuálního ukájení vyžaduje tedy ipsace mimo specifikace oblastí, nezávisle na ní i specifikaci podle způsobu, jakým je na té či oné oblasti provozována. Toho, žel, nedbá ani Hirschfeld, když ji dělí na manuální, femorální, ko-habitoidní, orální, mammilární a urethrální. Co se týká konečně rozdělení ipsace (onanie), Steklem uvedeného, jde tu o prosté dělení autosexualismu na automaci (1. onanie bez me-

chanického dráždění) a ipsaci (2. onanie s mechanickým drážděním), jejichž případy neuvědomovaně dosahované jsou pak shrnovány společně do třetí kategorie nazvané nevědomou onanií (larvierte Onanie, správně maskovaný autosexualismus). Vidíme tedy, že všechna dosud uplatňovaná dělení ipsace nevyhovují a že je nutno podrobiti ipsaci nové specifikaci podle plánu, jež jsme si vytkli.

3. Druhy ipsace

Předně provedeme dělení ipsace podle sexogenních oblastí, kterých se týká, nezávisle na způsobu, jímž je praktikována. Týká-li se ipsace genitálií nazýváme ji *ipsatio genitalis* a to podle rodu buď *masculina*, nebo *feminina*. U mužského pohlaví může být ipsace provozována netoliko na pyji, nýbrž i na *scrotu*, které je taktéž sexogenní, ale jeho samostatná ipsace je velmi řídkým zjevem. Naproti tomu u žen jsou speciální sexogenní oblasti genitální daleko silněji vyvinuty a jsou četnější. Ženská genitální ipsace může se týkati nejen vnitřních partií, vaginy a uteru, nýbrž i partií vnějších, vulvy. Pokud jsou ipsaci drážděny obojí partie, mluvíme o *ipsatio vulvovaginalis*. Týká-li se však ipsace toliko jedné oblasti, mluvíme buď o ipsaci vaginální (*ipsatio vaginalis*) nebo o ipsaci vulvární (*ipsatio vulvaris*). Za zvláštní druh vulvární ipsace je pak nutno považovati *ipsatio clitoridiana* (ipsační clitorismus nebo clitorismus), je-li ipsačně drážděna toliko část vulvy, clitoris. Konečně někteří autoři specifikují zvláště i vaginální ipsaci spojenou s drážděním dělohy, nazývajíce ji *ipsatio uterinna*. Tak na př. zmiňuje se o ní již i Debrevne (1842), píše: »Při tomto posledním druhu ipsace frequens titillatus vel irritatio exercetur ad collum uteri (id est inferiorem matricis partem quae in vaginae summitate reperitur) ope digitorum vel aliorum quorundam instrumentorum.

Druhé sexogenní pásmo, pásmo anální, stejné u obojího pohlaví, může být podobně jako ženské genitálie drážděno ipsačně, buď jen na povrchu (*ipsatio analis*) nebo i uvnitř, při čemž k dráždění spojenému s otvíráním řitního otvoru druží se i vzruchy skýtané sexogenním rektem (*ipsatio rectoanalis*). U ostatních oblastí není již potřeba podobného speciálního rozřídění. Vzhledem k *ipsatio urethralis* stačí prostě připomenout, že sexogenní je sliznice močové trubice. Na prsou (mammarum)

je pak soustředěna sexuální citlivost převážně v prsních bradavkách (*mammilae*), protože *ipsatio mammalis* bývá nazývána někdy také *ipsatio mammilaris*. Dále při *ipsatio oralis* lze bráti v úvahu jako speciální sexogenní centra hlavně rty, špičku jazyka a horní patro.

Mimo tyto hlavní druhy ipsace lze pozorovati ipsační činnost i na nejrozličnějších jiných místech povrchu našeho těla a to hlavně tam, kde kůže zvláště přiléhá ke svalstvu a kostem, rovněž jako na dosud neuvedených místech pokrytých sliznicí. Jak bylo v individuálních případech, kdy podobná místa dosahují dokonce nadměrné citlivosti, zjištěno, jsou jimi tyto partie: *pokožka lebký porostlá vlasy, boltce a lalůčky ušní, koutky oční, otvory nosní a ušní, podbradek, šije, pupek, hrázka, stehna, kolena, chodidla, dlaně, břicha prstů na rukou a nohou etc.*

Po Freudově objevení infantilní sexuality nezabraňuje nám nic, abychom vznětlivost těchto míst považovali za sexuální, a abychom jejich dráždění, pokud je provozováno samo na sobě, nepokládali za ipsaci i v těch případech, kdy nevede k plnému ukojení. Sexualita neomezuje se však jenom na speciální oblasti lidského těla. Celé naše tělo je sexogenní, jak svým povrchem, tak i vnitřně. Vzhledem k tomu pojednáváme rovněž o *ipsatio totalis, exterma aut interna*.

4. Formy genitální ipsace mužů

Tím skončili jsme rozdělení ipsace podle oblastí, jichž se týká (*druhy ipsace*) a přistupujeme k jejímu dalšímu dělení podle způsobu, jakým je praktikována (*způsoby ipsace*). O různých způsobech ipsace budeme však pojednávatí vždy speciálně se zřetelem k jednotlivým oblastem, jež jsou ipsačně ukájeny, jelikož některé způsoby vyskytují se toliko ojedinele u určitých druhů ipsace, zatím co způsoby takto neomezené, obecně platné, nabývají opět na různých sexogenních oblastech rozličného přesnějšího charakteru. Obecně je možno rozdělití způsoby ipsace toliko podle vzruchů, jakými působí na sexogenní oblasti; a to na *ipsaci mechanickou, energetickou a chemickou*. Vzhledem ke genitální oblasti, pokud jde o ipsaci mechanickou, může být ipsace prováděna u mužů rukama, stehny nebo nástroji, v ojedinelých případech dokonce i ústy (*ipsatio manualis, femoralis, instrumentalis et oralis*).

Manuální forma genitální ipsace spočívá tu v dráždění, v tření nebo mačkání penisu vlastníma rukama. Nejčastěji je prováděna tím způsobem, že hrstí jedné ruky přejíždíme po pyji. Ve starověku sloužila k manuální ipsaci většinou levá ruka, již byla tehdy všeobecně přikládána milostná funkce. I v Ovidiových verších nacházíme o tom několik dokladů. Římané dokonce označovali levou ruku zvláště jako *manus fututrix* nebo *manus amica*. Avšak ani pravá ruka nezahálela ve starověku. O užití pravé ruky k ipsaci máme opět důkaz v řečtině, v Aristofanových »Oblacích«, kde se Strepsiades při examinaci »chápe pravou rukou údu«, aby mohl lépe přemýšletí. Zvyk ipsovati levou rukou zachoval se prý dodnes u jugoslávských žen, ač jinak se převážně užívá k ipsaci ruky pravé, neboť je obratnější a zručnější.

Günther Tessman (18. oddíl spisu: »Die Pangwe, völkerkundliche Monographie eines westafrikanisches Negerstammes«) sděluje o jednom negerském kmeni, že tu muži ipsují kvedlajíce pyjem pomocí obou rukou. Tuto formu manuální ipsace nazýváme *ipsatio bimanualis*. Jiná varianta manuální ipsace spočívá v záměně pohybu jedné nebo obou rukou pohybem pyje, při čemž hrstí nebo semknutýma rukama, zůstávajícími v klidu, je ilusionována vagina. Zvláště při této manipulaci, avšak i při normální manuální ipsaci mužských genitálií, bývají mnohdy ruce namydleny, naolejovány nebo nějakým tukem namazány, aby se ulehčilo a zpříjemnilo tření. Děje se tak hlavně při koupeli, kdy, nazí, nepomažeme svůj šat a kdy máme příležitost po aktu dobře se umýti. Manuálně bývá drážděno i scrotum.

Jelikož manuální ipsace je nejrozšířenějším způsobem genitální ipsace, jak u mužů, tak u žen, spokojovaly a spokojují se dosud mnozí autoři označením ipsace slovem masturbace. Leč ipsace nikdy nebyla a není provozována výlučně rukama. Manuální ipsace není konečně ani tak častá, jak se lidé obvykle domnívají. Podle zkušeností Hirschfeldových ipsuje celá čtvrtina ipsantů jinými způsoby. Jedním z nich, při genitální ipsaci, je způsob femorální. *Femorální* ipsace je prováděna stlačováním a třením genitálií stehny. V tomto případě lze snadněji než při způsobu předešlém, využití sexogenity scrota, neboť může být pohodlně drážděno zároveň s pyjem.

Třetím způsobem genitální ipsace je dále ipsace *instrumentální*, při níž genitálie jsou drážděny třením o nějaký předmět. K tomu slouží obvykle lůžko, sofa a pod., o které se člověk leže tře, nebo podušky a pokrývky, jež je možno při tom zá-

roveň obemknouti nohama jako partnerovo tělo. Zmínku o užívání podušek k ipsaci nacházíme již v Petroniovi (*torum frequentis tractatione vexavi, amoris mei quasi quandam imaginem*). Právě tak slouží k *frotérské instrumentální ipsaci* i nábytek svými hranami. Na př. trou se lidé o nohu od stolu, o hranu stolové desky a pod. Genitální ipsace může být rovněž tímto způsobem prováděna při různých úkonech, jež mají úplně jiný smysl. Tak může být dosaženo ukojení při šplhání na strom nebo na tělocvičné nářadí (hrazda), dále při jízdě na kole a na koni. Při šplhu tře se pohlaví o tyč nebo o kmen, při jízdě na kole neb koňmo o sedlo. U Mujeradů, jistého mexického kmene, je dokonce, podle Hammonda, ipsace jízdou na koni národním obyčejem. O kuriosním použití instrumentu k ipsaci zpravuje nás dále Hirschfeld, popisuje ipsaci, již prováděl jistý mladík tím způsobem, že pod erigovaným penisem rychle za sebou napínal a povoloval ručník. Týž mladík provozoval jindy ipsaci opět tak, že se prostě třel ručníkem mezi nohama.

Oproti těmto frikčním formám rozeznáváme však i *kohabitační formy instrumentální ipsace*, při nichž užitý nástroj nahrazuje přímo ženskou vaginu a ne, jako v předešlých případech, nejvýš povrch ženina těla. Umělé vaginy mohou být improvizovány nebo zvláště k ipsačním účelům zhotoveny. Za improvizované náhražky vaginy slouží obvykle různé trubice, rozsedliny, štěrbin a otvory a pod. U pomořanských sedláků je prý dokonce zvykem ipsovati mezi pláňkami plotu. F. S. Kraus pak uvádí, že dříve sloužila k ipsaci i chránítka, sametem vyložená pouzdra na drahocenné jílice mečů. Naproti tomu, hrdina jisté populární české obscenní básně spokojuje se ipsací v otvoru sudu (pravděpodobně k vůli rýmu). Mimo to máme v lékařské literatuře mnoho jiných zpráv o podobných manevrech ipsačních. Týkají se případů nešťastných, kdy ipsanté uvízli erigovaným údem v příliš úzkých otvorech a potřebovali cizí pomoci, aby se odtud vyprostili. Tak jsou známy případy, kdy lidé uvízli penisem v úzkých otvorech nádob, v hrdlech lahví, ve svícnu, ba i ve vodovodním kohoutku u vany a v pochvě bajonetu.

Rovněž byly zaznamenány ipsační praktiky, při nichž si muži navlékají na úd různé kroužky, jako kovové kroužky užívané k zavěšování záclon, kroužky od klíčů, prsténky etc. Na př. M. Guibot sdělil roku 1868, že jistý patnáctiletý chlapec obalil od kořene celý svůj penis silnými kovovými kroužky, jež pak nemohl sejmouti. Ačkoliv penis vězel v kroužcích dříve

než byly rozřezány, po celých jedenáct hodin a byl prý již černý, dopadlo to šťastně a v osmi dnech zmizely i poslední známky tohoto martyria. Ovšem takové praktiky nemusí dopadnouti vždy stejně šťastně.

Proto daleko vhodnějšími instrumenty jsou vaginy provisorně upravené z podušek, prostěradel, chleba a pod. Chlebové vaginy vzniklé vydlabáním prohlubně v bochníku, jsou nejčastější napodobeninou ženských genitálií užívanou k ipsaci hlavně tratanci, válečnými zajatci, vojáky a námořníky. Namnoze byly však nalezeny u těchto lidí i dokonalejší trvanlivé instrumenty, které si vlastní rukou zhotovili. Tak nacházejí se na př. v berlínském kriminálním museu ze dřeva vypracované a látkou potažené umělé ženské genitálie, jež byly zabaveny v jednom zajateckém táboře. Nejdokonalejšími umělými genitáliemi jsou ovšem vaginy fabrikované v továrnách, hlavně ve Francii, pro obchod. Jsou to velmi zdařilé napodobeniny z gumy, které před použitím je nutno nafouknouti nebo nahustiti. Jsou zhotoveny v přirozené barvě těla a pohlavní obrost je dokonale napodoben vsazenými chlupy. Tyto umělé vaginy se jmenují vědecky *cunnius succedaneus*, Angličané je pak nazývají *merkin*, Němci *Vaginalphantom* nebo *Seemannsliëbchen*. Často bývají též umělé vaginy vsazovány do tors ženského těla nebo i v celé loutky. Figuriny žen přirozené velikosti s umělými genitáliemi jsou obvykle označovány jako *dammes de voyage*. Většina těchto výrobků pochází rovněž z Francie a jsou co nejvěrnějšími obrazy přírody. Jsou zhotoveny z gumy tělové barvy a lze je libovolně nafukovati. Mimo ně existují i amatérské výrobky. Hirschfeld popisuje jeden takový exemplář pocházející od jistého vězně. Je to loutka ženy ve skutečné velikosti, oděná v šaty, a její vaginu nahrazuje gumová trubice.

Na dálném východě proslulo podobnými instrumenty též Japonsko. V jistém japonském erotickém spise vyšlém roku 1695 je popsána umělá vagina (japonsky nazývaná *azumagata*), zhotovená ze želvoviny a opatřená kusy sametu napodobujícími stydké pysky. Provisorní vaginy upravují si Japonci z hlíz rostliny konjak (*amorphophallus, connophallus rivieri*). Též vyhloubený meloun slouží jim k ipsačním účelům. Do obchodu přicházejí dnes v Japonsku hlavně umělé ženské genitálie, zhotovené z bílého hedvábí, vycpané hedvábím floretovým, u nichž labia maiora jsou ze sametu, malé pysky pak z gumy, jíž je vyložena i vagina. Před použitím nalije se do vaginy teplá voda. Když *azumagata* dosáhne normální teploty lidského těla, zavede se do ní penis povlečený kondomem dobře naolejova-

ným nebo namydleným. Jiný druh umělé vaginy je zobrazen v jednom japonském ceníku z roku 1929. Podobá se promáčklému gumovému míči, jenž je opatřen uzátkovatelným otvorem. Jím vyplní se cunnus succedaneus teplou vodou, která současně vaginu příjemně vyhřívá. Někdy bývají umělé vaginy vloženy do vatovaných podušek nebo do loutek, jakou je na př. do ningyo, figurina 13—14leté dívky, japonská obdoba naší damme de voyage. Narychlo zhotovené torso ženy nazývá se azumagata hayakoshirae a pozůstává z kalhot vycpaných poduškou.

Instrumentální genitální ipsace provozovaná pomocí zvláště zhotovených umělých vagin je alespoň u nás velmi řídkou, neboť obchod podobným »pařížským zbožím« je tajný a ceny jsou horentní. Jistá pražská firma nabízí ve svém obskurním ceníku umělý ženský genital za Kč 495.— a torso ženy, jež »sestává z gumových prsou, břicha a nohou nad kolena« za Kč 4.500.—. Amatérské zhotovení umělých genitalií je pak velmi obtížné. Nejsnadněji lze ještě domácíky zhotoviti vaginu v polštáři. Většina ipsantů však vůbec po umělých vaginách netouží, neboť se hledí spíše ipsace vyvarovati než získáním podobného instrumentu se k ní vědomě připravovati. U mnohých ipsantů je totiž ipsace umožněna toliko »slabým« okamžikem, po němž se vždy nanovo ujišťují, že mu příště již nepodlehnu. Pokud se týká ipsace předměty improvisujícími vaginu, je tato rovněž skrovná, poněvadž se málo objektů k ní hodí.

Oproti tomu frikční instrumentální ipsace je daleko rozšířenější. Jelikož ipsujeme obvykle v posteli, je stejně příležitě ukájetí se instrumentálně třením o lůžko, jako ipsovati manuálně. Ve dne je ovšem pohodlnější a přístupnější ipsace ruční, neboť ji můžeme provozovati v jakékoliv posici, v sedě i ve stoje, a skrze kapsy lze nenápadně ipsovati pomocí rukou i v přítomnosti lidí. Někteří ipsanté dovedou se však v takové situaci nepozorovaně ukojiti i instrumentální frikční ipsací, trouce se o hranu židle, opěradlo a pod. Nejprůhodnějším způsobem je ale ipsace femorální, a kdo je s to dosahovati takto vrcholného ukojení, může se oddati ipsaci kdekoli, aniž musí vyhledati příhodný objekt jako frotérský ipsant a kdykoli, aniž jeho ruka záhadně zmizí, jak tomu bývá při ipsaci manuální. Bohužel, dovede se tímto způsobem ukojiti toliko málo lidí, neboť je k tomu potřebí jisté zručnosti.

Ještě větší zručnosti, dokonce přímo akrobatického výkonu vyžaduje však genitální ipsace provozovaná ústy (*ipsatio genita-*

lis oralis). Hirschfeld konstatoval tuto formu ipsace v několika případech. Jeden ipsant mu líčil tento manévr následovně: V leže přehodí nohy přes hlavu a uchopí svůj úd do úst. Též podařilo se Hirschfeldovi získati pro orální způsob ipsace penisu fotografické dokumenty. Jsou to fotografie, z nichž jedna zachycuje při tomto aktu jistého mladého Římana, druhá jakéhosi mladíka z Florencie. Případ orální ipsace genitální zaznamenává dále i Krafft-Ebing. Jiným násilně »rafinovaným« kouskem je ipsace provozovaná pomocí hmyzu, při níž ipsant ponořený ve vaně do vody nechá na vrcholu erigovaného pyje, z vody vyčnívajícího, jako po pustém mořském ostrůvku, pobíhati na př. mouchu zbavenou křídel.

Oproti dosud uvedeným způsobům genitální ipsace spočívajícím na mechanickém dráždění, jsou známy i více méně bizarní způsoby ipsace, k níž je užíváno prostředků působících energeticky nebo mechanicky. Genitalie jsou v takových případech ipsace elektrisovány, koupány v teplé vodě, či natírány chemickými ingrediencemi a pod. Zajímavý případ elektrisace pohlaví uvádí Chavigny. Jistý inženýr přiváděl do svého těla proud ze zásuvky normálního elektrického vedení dvěma dráty. Na konec jednoho upevnil klíč, jež si zavedl do řitě. Na konci druhého byla rukovět jakéhosi chirurgického nástroje, kterou zřejmě elektrisoval svou pyj. Případ byl objeven, jelikož ipsant byl elektrickým proudem zabit. Přes to však, jak obdukcí bylo shledáno, měl silnou ejakulaci a došel tedy k cíli své manipulace. Pokud se týká užívání teplé vody k pohlavnímu dráždění, víme, že již ve starověku sloužily teplé lázně k dosažení erekce. I dnes omezují se podobné manipulace (koupání genitalií v teplé vodě bidetu a pod.) obvykle jenom na úvodní dráždění, které by nás disponovalo k pokračování v ukájení, ať již ipsací nebo souloží a pod. Do chemických ipsačních praktik je nutno pak zařaditi šlehání údu kopřivami. O užívání kopřiv k sexuálnímu dráždění, byť ne ipsačnímu, nacházíme zmínku již v Petroniovi: »Oenothia přinesla kožený phallos (scorteum fascinum, pozn. autora) namočila jej do směsi oleje a mletého pepře rozetřeným semenem kopřiv a strkala pomalu do mé zadnice... touto tekutinou mi krutá ta stařena rychle za sebou postříkala stehna, šťávu z řeřichy smíchala s božím dřevcem a polívši moje přirození, uchopila svazek zelených kopřiv a bila částí těla pod pupkem pevnou rukou« (Petroniovy satiry, Praha 1923, str. 233).

Ze všech dosud uvedených způsobů genitální ipsace je její manuální forma, jak již předem bylo řečeno, nejrozšířenější.

Oblíbenost manuální ipsace lze si prostě vysvětliti její snadností, jednoduchostí a intenzitou. Ze vsutku je nejpřirozenějším způsobem genitální ipsace u bytostí obdařených rukama, dosvědčuje i ipsace opic, taktéž manuálně provozovaná. Druhým způsobem nejčastěji pozorovatelným je ipsace instrumentální, ipsace froterská, provozovaná obvykle v leže o lůžko, Ostatní formy genitální ipsace jsou již dosti řídké a některé jsou dokonce ojedinělé. Mimo jiné důvody jako pro nenápadnost femorální ipsace nebo z potřeby kontrektace dosahované ve většině případů instrumentální genitální ipsace, dochází na podobné způsoby sebeukájení, při nichž není třeba dotýkati se genitálií rukama i z důvodů morálních. Mnozí ipsanté ukájející se nemanuálními způsoby nacházejí mravní uspokojení v tom, že »przní-li« již svoje genitálie, neprzní alespoň svých rukou, t. j. že si aspoň uchovávají čisté ruce. Z tohoto stanoviska, váže-li se morální odpor hlavně k manuální ipsaci, je pak nutno považovati její největší rozšířenost za fiasko morálky v boji proti lidské přirozenosti.

Nakonec musíme opět zdůrazniti, že sexuální ukájení provozované pomocí nějakého předmětu lze považovati za ipsaci jediné tehdy, je-li použitý předmět toliko sexuálním instrumentem a nikoli zároveň erotickým objektem. Proto je nutno případy instrumentálního ukájení zkoumati po této stránce dříve než označíme jejich objektní charakter. Zvláště figuriny užívané k sexuálnímu ukájení jsou často zároveň erotickými objekty. V takových případech působí-li figuriny eroticky na svého uživatele, nelze již mluviti o ukájení ipsačním, nýbrž o ukájení allosexualistickém, objektním, a to buď o frikci nebo, je-li loutka opatřena umělou vaginou, o kohabitaci, souloží. Eroticky charakterisujeme pak podobné ukájení, při němž živého partnera nahrazuje socha, figurina nebo loutka jako statuarismus. O statuarismus a tedy o allosexualistické ukájení běží obvykle při používání figurin amateursky nebo odborníkem podle speciálních přání zákazníka zhotovených, které jejich zbožňovatelé opatřují šaty, skvosty a s nimiž jednají jako se skutečnými živými bytostmi. Naproti tomu za čisté ipsační pomůcky lze nejčastěji považovati figurky seriové vyráběné, které je možno již hotové v obchodech koupiti.

Kromě toho jsou však známy případy allosexualistického ukájení předmětem, jehož erotickou emotivnost bychom vůbec nepředpokládali. Tak na př. bylo zjištěno, že jistý muž v Machnowě u Berlína ukájel se frotáží o starý dub, jež zbožňoval jako modlu (dendrofilie). Rovněž nejde o ipsaci, nýbrž o allose-

xualismus, jestliže se vyložený rukavicový partialista (fetiáista) ukájí vlastní rukou, na níž předem natáhl rukavici, svůj erotický objekt. Dále nelze za ipsaci považovati ani ukájení taktilistů, eroticky se jednostranně omezujících na vzruchy taktilní, jestliže dosahují sexuálního ukojení pomocí svých objektů, kterými je na př. samet, kožíšina a pod., trouce jimi, nebo o ně své genitálie. Totéž týká se instrumentálního dráždění ženských genitálií, právě tak jako instrumentálního ukájení kterékoli jiné sexogenní oblasti u žen i mužů.

5. Formy genitální ipsace žen

Při genitální ipsaci žen je nutno předně rozlišiti, zda se při ní dráždí toliko povrchové partie neb dochází-li na dráždění partií vnitřních, ať již samostatně nebo ve spojení s ipsací předešlé oblasti. V raném dětství omezuje se ženská genitální sexualita a tedy i genitální ipsace jediné na vnější pásmo, zejména na klitoris, jež dívky po poznání mužského pohlaví považují za zakrnělý mužský úd. Teprve v pozdějších letech přispůsobují se dívky osudem jim předurčené ženské roli a upouštějíce od klitoridní, případně vulvární sexuality, oddávají se sexualitě vaginální. U přemnoha žen však sexuální vývin vůbec nedospěje k vaginální sexualitě a takové ženy jsou pak po celý život fixovány na vulvární, respektive na klitoridní sexualitu, která je nevědomě nenutí uznati existenci ženského pohlaví. Potlačujícíce vaginální sexualitu, osvobozují se od mužova penisu, jež se domnívají samy vlastniti v klitoridě. Jelikož ženy všeobecně se těžce, a i v nejlepších případech jen nedokonale podrobují své ženské roli, lze pokládati za pravděpodobnější, že u nich častěji dochází na ipsaci vnějších oblastí genitálních, jako na př. soudí Moraglia, než na ipsaci partií vnitřních, jak se naopak domnívá Rohleder.

Způsoby ženské genitální ipsace mechanického rázu jsou, podobně jako u mužů, manuální, femorální a instrumentální. Manuální ipsaci genitálií je však u žen nutno zvláště specifikovati jako *ipsatio digitalis*, jelikož, již z anatomických důvodů, mohou ženy ku genitálnímu dráždění užívatí toliko prstů, nikoli celé ruky. Pokud se týká ipsace tohoto způsobu vnějších partií pohlaví spočívá v hnětení a popotahování klitoridy a labií prsty. Digitální ipsace oblastí vnitřních je pak prováděna vsunováním jednoho nebo více prstů do vaginy, při čemž prsty zastávají funkci erigovaného penisu za soulože. Ohebnost

prstů umožňuje však ještě jinou variantu digitálního ukájení, praktikovanou kvedláním prsty ve vagině.

Druhá forma ženské genitální ipsace je *ipsato femoralis*. Týká se výlučně vulvy. Sexuální dráždění nastává v tomto případě stiskováním stehen, třením jich o sebe. Někdy dostačí ženám k vrcholnému ukojení i pouhé semknutí stehen. Tak sděluje na př. Martineau, že jistá žehlička ipsovala při zaměstnání ve stoje, podpírajíc se rukama o stůl, u něhož pracovala, a dospěla k orgasmu několikrát opěťovanou konkretací stehenních svalů skřížených nohou. Za femorální vulvární ipsaci je nutno dále považovati i sexuální ukojení docílené při šití na stroji. Pouillet zmiňuje se o tomto způsobu sebeukájení ve své knize: »De l'onanisme chez la femme.« Při návštěvě jisté konfekční továrny na vojenské obleky uslyšel Pouillet pojednou nápadně zrychlené tempo jednoho šicího stroje, na němž šila mladá 18—20letá švadlenka. Bylo na ní zřejmě viděti vzrušení. Posléze náhle zbledla, zavřela ztrnulé oči a z úst ozval se tlumený vzdech. Dívka byla několik vteřin nehybná, pak utřela si šátkem pot s čela a dala se opět do práce. Ředitelka závodu ujišťovala Pouilleta, že podobné případy jsou velmi časté, a že je lze dobře pozorovati hlavně u začátečnic a u těch žen, které si přitom pomáhají třením vulvy o židli, sedíce až na samém jejím okraji. V těchto posledních případech nejde ovšem již o prostou femorální ipsaci, nýbrž zároveň o ipsaci instrumentální.

Vulvární instrumentální ipsaci provozují ženy v leže pomocí podušek, objímající je stehny tisknou se k nim nebo trou se o ně. Rovněž tak dochází často k i. ipsaci vulvy při obkročném sedění, hlavně při jízdě na kole nebo na koni, nebo při naléhání na hrany a rohy nábytku a pod. Některé ženy provozují tuto formu ipsace i rychlým protahováním ručniku v rozkroku. R. F. Morris dokonce zaznamenal případ frotérské ipsace o klíč zastrčený v zámku komody, Gutteit pak o uzel sdělaný na košili. K instrumentální ipsaci clitoridy slouží speciálně též různé kartáčky a štětky.

Pokud jde o *instrumentální* provozování *vaginální ipsace*, eventuálně spojené s drážděním uteru, užívá se k ní buď různých předmětů běžné potřeby nebo zvláště k tomuto účelu upravených či zhotovených instrumentů, ať již podobných nebo nepodobných mužskému údu. Příležitostně bývá užíváno k vaginální ipsaci různých předmětů jako jsou: řepa, mrkve, okurka, pór, banány, klas obilí nebo trávy, rohlík, salám, svíčka, tyčka pečetního vosku, tužka, násadka, vlásen-

ka, kostice z korsetu, ženkle, vidlička, kartáček na zuby a jiné předměty tyčkovitého tvaru, kovové, dřevěné, skleněné a pod. Zvláště často používá se v tomto smyslu irrigátoru, jenž jinak slouží k hygienickým účelům, k intimní dámské toaletě. V jedné anglické pornografii ulevovala si děvčata při bledničce dokonce použitím krocáného chřtánu. Soupis různých předmětů užíváných v kláštřích k vaginální ipsaci uvádí Mirabeau v *Érotika biblion*. Vídeňský anatom J. Hyrtl sestavil pak z předmětů, zřejmě k ipsaci užitých, které při obdukcích našel v horní klenbě vaginy, obsáhlou sbírku. I četní jiní chirurgové zpravují nás o rozličných instrumentech vytažených z vaginy. Stává se totiž, že některé předměty uvíznou v pochvě, aniž je lze bez lékařského zákroku vyjmouti. Jejich rozmanitost skvěle charakterisoval prof. Pagel, říkávaje v kolegiu, že v ženské pochvě lze nalézt všechno mimo tykev.

Tak z obzvláště zajímavých předmětů byly extrahovány »vaginy korkové nebo skleněné zátky, různé tvrdé plody, cívky od nití, dřevěné nebo kovové krabičky na jehly, plné i prázdné, právě tak jako v jednotlivých případech růženec, štětka na holení, kalíšek na vejce, hlava dýmky, epifysa telecího femuru, rukovět dámského deštníku, elektrická žárovka, patrona, puďfenka, slepičí vejce etc. Taktéž v mnohých případech byly nalezeny ve vagině pesary, preservativy a safety-sponges, »ipsačních důvodů tam zavedené nebo ponechané. Dupuytren odstranil z vaginy i kelímek na pomádu a ostendský lékař Jansen dokonce pivní sklenici. Jak se dále zjistilo, slouží ženám k ipsaci i rukovět cihličky. Jiný případ vaginální ipsace uvádí v »Gazette des Hospitaux« r. 1851 Dr. Mavel. Jistá žena ipsovala pomocí schránky na pepř, již potom nemohla vyprostiti z vaginy. Při lékařském pokusu o její vyjmutí nešťastnou náhodou pepřenka praskla a vysypaný pepř způsobil silnou vulvovaginitis. O rovněž zajímavém předmětu zpravuje nás v »Oesterreichische Aerztezeitung« z r. 1909 von Lallich-Zara, který vyňal jistému selskému děvčeti z vaginy 42 kamínků v úhrnné váze 200 gr. Hirschfeld dověděl se opět od svého kolegy o následujícím způsobu ipsace: »Nedávno onanovala ve velkém závodě jednoho elektrokonzernu na záchodě jistá dělnice pomocí láhve od sodovky. Pohybem vytvořilo se v láhvi vakuum, jež znemožnilo její vytažení. Na úpení dělnice přispěchala jí na pomoc jedna kolegyně. Dělnice omdlela, načež byl k ní zavolán závodní ošetřovatel a lékař. Až do příchodu lékařova pokoušeli se závodní ošetřovatel a kolegyně marně o odstranění láhve. Lékař dal si přinést kladívko, jímž prorazil

dno láhve a vysvobodil tak dělnici z jejího neštěstí. (Sexualpathologie, I., str. 140—1.) Z ipsace provozované hrdlem láhve, pocházejí i zátky ve vagině nalezené, pokud ovšem jich nebylo užíváno k ipsaci samostatně.

Ipsační nástroje uvízlé v pochvě vážnou tu v mnohých případech i několik let. Tak byl na př. nalezen ve vagině jídelní lístek, jenž byl voskem udržován ve formě, do níž byl zmačkáán, a podle jehož data bylo usouzeno, že byl do vaginy zaveden před dvacetišesti lety. V »Journal de médecine et de chirurgie pratique« je opět uveden případ, kdy cívka od nití vězela v pochvě podle údajů samotné pacientky po dobu 20 let. Ve vagině utkvěší předměty nepůsobí mnohdy vůbec žádné obtíže. Tak na příklad byla bez jakýchkoliv následků nošena v pochvě dlouhou dobu vosková kulička, což dalo podnět k sestrojení Breiskyho pessaru. U některých primitivů je dokonce zvykem, že mladé dívky nosí jistou dobu trvale ve své vagině, za účelem jejího rozšíření, bandáží upevněný roh nebo tampon z lýka či listů.

Pokud se týká přímo vaginální ipsace, užívají k ní i ženy necivilisovaných národů mnohdy podivných předmětů. O ženách Čukčů máme na př. zprávy, že ipsují pomocí vysušených dvouhlavých svalů z lýtek zvířat. Na Filipínách pak slouží domorodým ženám k ipsaci obvykle instrument rybiho tvaru zvaný lario, což znamená »otec porodu«. Jak z názvu vyplývá, užívá se tento nástroj předně k ulehčení porodu. Konečně vzhledem k Orientu zbývá se ještě zmíniti, že dříve byly ve Smyrně prodávány veřejně elastické plody k ipsaci serailových žen. (Lamberg, Mémorial d'un mondain, 1774.)

O ipsaci provozované pomocí předmětů improvizujících mužský úd máme důkazy již i z nejstarších dob. Na ipsaci mrkví naráží Aristofanes ve své komedii Mír (V., 28.). Dále nacházíme doklad o užívání banánů k ipsaci ve sbírce »Tisíc a jedna noc«: »O, banány, s měkkou a hladkou kůží, jež potěšujete oči mladých dívek, vy jediné máte soucitné srdce, o, utěšitelé vdov a rozvedených žen.« Jinak svědčí o penisové funkci banánů i havaiská mythologie, v níž se pojednává o oplození bohyň banány.

V Koji Den, sbírce starých japonských pověstí, nacházíme pak následující příběh, jenž se prý udál roku 769. Císařovna Shokotu používala k vaginální ipsaci batátu, hlízy rostliny dioscorea batatas. Jednoho dne se však tento instrument roztrhl ve dvě a jedna jeho část zůstala vězeti hluboko v pochvě. Přivolaný lékař byl omylem považován za čarodějníka a

uťali mu hlavu. Nebohé císařovně nemohlo být proto pomozeno a tak zemřela v bolestech, které z tohoto případu vzešly.

Mimo uvedené předměty jest používáno k vaginální ipsaci, jak jsme již dříve podotkli, i instrumentů zvláště k tomuto účelu zhotovených. Nejznámější jsou umělé penisy. Plastické napodobeniny mužského membra sloužily původně za amulety a v náboženství, ve fálickém kultu, staly se dokonce modlami symbolisujícími obvykle božstva plodnosti. Kultovní význam umělého mužského údu nebránil však jeho sexuálnímu užití, ba naopak, vybízel k němu. Pokud umělý fálus (*phallos*, řecký termín pro penis) odpovídal svými rozměry velikosti mužovy pyje, lze předpokládati, že byl právě tak sexuálním instrumentem jako objektem lidské pověřivosti nebo víry. Jeho pomocí provozované ukájení platilo za soulož s duchy nebo s bohem, čímž jediné si lze vysvětliti, že umělých údů bylo tak hojně užíváno k sexuálnímu ukájení již v dobách, kdy lidstvo ještě netrpělo sexuální nouzí, kdy měl každý sdostatek příležitosti k normálnímu styku.

Z tohoto hlediska nešlo tedy při ukájení umělým údem o ipsaci, nýbrž o allosexualistické ukájení. Objekt ní charakter instrumentálního ukájení je nejjasnější v případech sexuálního styku žen se sochami *ithyefálických* (t. j. erigovaným penisem opatřených) bohů. Avšak původně i ukájení provozované samostatným umělým fálem je nutno považovati za objekt ní, za soulož s bohy, nikoli za ipsaci, neboť i pouhý umělý úd představoval membrum boha. Proto také prvotní sexuální manipulace s umělým fálem, jak o nich svědčí starobabylonské skulptury nebo v bibli prorok Ezechiel: Nadto, vzavši přípravy ozdoby své ze zlata mého a stříbra mého, kteráž jsem ti dal, nadělalas sobě obrazů pohlaví mužského a smilnilas s nimi (XVI., 17), pokládáme za objekt ní ukájení. Tehdejší ženy vcházely totiž prostřednictvím umělého údu v pohlavní spojení s fálickým bohem, projevující takto svou úctu a lásku k němu.

V jiných případech lze naproti tomu spatřovati v prvých umělých údech opět prostě instrumenty sloužící defloraci. Za starých časů, podobně jako dnes ještě u primitivních národů, byla krev prvniček pokládána za nečistou a pro muže nebezpečnou, pročež dívky musely býti zbaveny svého panenství nepřírozenou cestou. Mimo různé jiné praktiky, užívalo se k nepřírozené devirginaci umělého fálu, jímž se dívka sama deflorovala, nebo jímž byla deflorována druhou osobou. Tak nacházíme dosud u necivilisovaných národů předměty více méně podobné fálu, zvané deflorací tyčky, jejichž pomocí se

dívky zbavují uměle hymenu, aby při souloži neposkvrnily, neznečistily muže krví svého panenství. Mnohdy přejímá však funkci deflorace sám božský fálus. Na př. římské nevěsty obětovaly své panenství bohu zvanému Mutunus, nebo také Tutunus či Tutinus, deflorující se na pyji jeho sochy. Sv. Augustin píše o tom: »Sed quid hoc dicam, vum ibi sit et Priapus nimius masculus, super cuius immanissimum et turpissimum fascinum sedere nova nupta jubebatur, more honestissimo et reliogissimo matronarum?« (De civitate dei, lib. VI., 9.) Rovněž zmiňuje se o Mutunovi Arnobius v »Adversus gentes« lib. IV., 7., avšak místo o nasedání na jeho úd mluví o rajtování na něm. Z toho lze souditi, že božská skulptura Mutunova nesloužila toliko k defloraci, ale i k prvému sexuálnímu ukoujení. Mutunus nebyl jenom devirginátorem, ale i prvním milencem římských panen. Náleželo mu tedy podobně jako ve středověku šlechtici *ius primae noctis*.

Kromě dokladů o pradávné existenci umělých údů sloužících za modly, amulety nebo deflorací instrumenty nacházíme také již ve starověku doklady o umělých údech zhotovených k čistě rozkošnickým účelům a pozbývajících jakéhokoliv erotického významu. Umělé fály jako prosté sexuální instrumenty nesloužily však od počátku, podobně jako ani dnes neslouží, výhradně ipsačním manipulacím. Umělých údů užívaly a užívají ženy velmi často též k vzájemnému ukájení obvykle tím způsobem, že umělý fálus opatřený bandáží přivazují si k tělu a jeho pomocí souloží pak se svou partnerkou. K vzájemnému ukájení žen byl sestroyen dokonce zvláštní instrument zvaný *bifalus*. Je to dvojitý, oboustranný umělý úd, jež si mohou zavést do vaginy obě partnerky zároveň. Někdy užívá se umělého fálu i při styku různopohlavních partnerů. O tom na př. svědčí ze starověku obraz na jedné řecké míse uložené ve sbírce Bourgoin v Neapoli, jenž představuje muže sedícího před nahou ženou, jíž zavádí v pochvu jakýsi předmět, nepochybně umělý úd. Opačně může být užito při heterosexuálním styku umělého fálu ženou, která jím opásána, provádí s mužem anální soulož. Pokud se týká užití umělého údů k ipsaci, lze jej zavést kromě do vaginy i v řiť a provádět tak jeho pomocí mimo ipsaci vaginální i ipsaci anální. O mnohostranné funkci umělého údů pojednává rovněž biskup Burchard z Wormsu, žijící ve 12. století; píše: »Fecisti quod quaedam mulieres facere solent, ut faceres quoddam molimen ant machinamentum in modum virilis membri, ad mesuram tuae voluntatis, et illud loca verendorum tuorum, aut alterius, cum aliquibus ligaturis

colligare, et fornicationem faceses cum alliis mulierculis, vel aliae eodem instrumento sive alio tecum?« Dodnes pak jsou nabízeny v cenících s »intimními potřebami« různé druhy umělých údů, podle toho k jakému druhu ukájení mají sloužiti. Mimo prosté exempláře k vaginální ipsaci jsou tu uvedeny druhy opatřené bandáží nebo bifály, pro vzájemné ukájení žen, právě tak jako umělé údy seřízené pro různá orificia corporis.

Umělé údy sloužící speciálně k sexuálnímu ukájení nazývali staří Řekové *olisbos* nebo *baubon*, kterýžto poslední název je nám však znám toliko z Herondových »Mimiambů«. Označení *baubon* je nepochybně odvozeno od *Baubo*, jména ženy *Dysaulea* z *Eleusidy*, jíž byla personifikována nestydatost. O ní se totiž vyprávělo, že se pokusila rozveseliti truchlící *Demeter*, která k ní přišla, hledajíc svou, *Hadem* ukořistěnou, dceru *Persefonu*, obnaživši své *parties honteuses*. *Herondas* zmiňuje se zevrubněji o *baubonu*, nechávaje o něm vésti v šestém ze svých »Mimiambů« dvě přítelkyně, *Metro* a *Koritto*, důvěrný rozhovor. *Koritto* půjčila svůj »šarlachově rudý« *baubon*, aniž ho ještě použila, jedné přítelkyni, která, nedbajíc toho, jej půjčuje opět jiné ženě. U ní spatří *baubon* *Korittina* přítelkyně *Metro* a je jím tak uchváčena, že chce znáti jméno jeho výrobce. *Koritto*, nejdříve překvapena jaký koloběh prodělal její umělý úd, označuje posléze za jeho původce ševce *Kerdona*, vychvalujíc jeho zručnost a dovednost. *Metro* pak odchází, aby si rovněž obstarala podobný nástroj. Umělé údy byly zhotovovány ševci, jelikož byly obvykle kožené. Proto také *Aristofanes* v »*Lysistratě*« nazývá ipsaci pomocí *olisbu* koženou nouzovou službou. Výrobou umělých údů proslul za starověku *Milet*, odkud prý byly *baubony*, *olisby*, rozšiřovány po celém Řecku. Veliké oblíbené těšil se *olisbos* i v Římské říši, hlavně v dobách císařských. Speciálního označení pro *olisbos* však v latině nenacházíme. Název *fascinum* (od *fascinare* — očarovati) lze etymologicky vztahovati toliko na umělé údy pokládané za amulety a modly, přes to, že se jím označovaly i pouhé sexuální instrumenty (viz citát z *Petronia*).

Za středověku udrželo se používání *olisbu* najmě v ženských klášterech. O tom, že ani křesťanská morálka nedovedla zabrániti používání tohoto instrumentu, svědčí těžké církevní tresty, které na př. určil na jeho uživatele i výrobce v dvanáctém století již zmíněný wormský biskup *Burchard* v svém »*Poenitentiale*«. Více dokladů o užívání *olisbu* osobami světskými i duchovními skýtá nám později renesanční literatura. Na př. *Brantôme* zaznamenává nálezy *olisbů* v kufří jedné dvorní dámy

Kateřiny Medičejské: »Když jsem dlel u dvora, slyšel jsem vyprávěti, že kteréhosi dne dala královna-matka rozkaz prohlédati pokoje a kufry všech lidí, i žen a dívek, bydlících v Louvru, zda tu po dobu nepokojů nejsou ukryty zbraně a pistole. Při prohlídce nenašel sice kapitán stráže v jednom kufru pistole, ale čtyři velké olisby. Tomuto nálezu smál se srdečně celý svět, ale postižená dáma upadla do velkých rozpaků. Znal jsem tuto slečnu a myslím, že dosud žije; nebyla však již nikdy veselá.«

Anglický spisovatel Marston, současník Shakespearův, zmiňuje se rovněž o olisbu, píše ve svých satirách, jak Lucea dávala přednost skleněnému fálu před teplou postelí. O užívání dutého skleněného údu, jenž byl, aby se zahrál, naplňován teplou vodou, mezi jeptiškami, pojednává dále sienský novelista Pietro Fortini ve spisu *Novelle dei novizi* (Sedmý den, novella XXXIX.). Taktéž zpravuje nás o skleněných olisbech v klášterech užívaných Pietro Aretino, nechává je v jednom ze svých »Dialoghi« vyprávěti nevěstku Nannu, která jako jeptiška použila k ipsaci skleněného fálu, do něhož se vymočila, nemajíc po ruce teplou vodu, jíž by jej zahrála.

Vrcholu technické dokonalosti dosáhl olisbos teprve v osmáctém století, byv zařízen i pro umělou ejakulaci. Roku 1786 popsal olisbos opatřený ejakulačním zařízením Mirabeau v erotickém románě »Le rideau levé ou l'éducation de Laure«. Tento umělý úd měl nerovný povrch, zdrsněný spirálovitými brázdami. Byl zhotoven ze stříbra a pokryt na povrchu tvrdou a hladkou vrstvou fermeže, dodávající mu přirozeného tělového zbarvení. Uvnitř byl dutý a středem této dutiny vedlo ejakulační zařízení, trubička opatřená stříkačkou. Prázdňá dutina olisbu naplňovala se před použitím teplou vodou. Ta ohřála umělý fálus na normální tělesnou teplotu, taktéž i rozředené rybí klí (vyzínou) ve stříkačce se nacházející a sloužící za umělý ejakulát, jenž v okamžiku orgasmu byl vstříknut do ženinyh útroh. Obchodem s umělými údy proslula v Paříži v osmáctém století Mme Gourdan, majitelka nevěstince, která je prodávala mnoha abatyším a jeptiškám, jak se zjistilo ze zanechané korespondence (E. Dühren, *Der Marquis de Sade und seine Zeit*, str. 130.). V Londýně zařídila si dokonce v tehdejší století jistá Mrs. Philipps veřejný obchod olisby nedaleko Leicester-Square (Archenholtz, *England*, III., str. 125.). O rozšířenosti obchodu olisby v Německu v týchž dobách nacházíme pak doklad v knize o ipsaci vyšlé roku 1790 v Altenburgu pod názvem »Für Jünglinge jedes Standes«, kde se dočítáme, že

v jistém německém městě je provozován skoro veřejně obchod olisby a jinými dráždicími instrumenty pro ženy (str. 363).

V dnešní době zabývají se prodejem olisbů hlavně obchody hygienickými potřebami. Moderní olisbos je zhotoven nejčastěji z gumy v různých velikostech se skrotem nebo bez něho. Nejdokonalejší exempláře jsou opatřeny imitací pohlavního obrotu a ejakulačním zařízením umístěným ve skrotu, jehož smáčknutím je ejakulát, obvykle teplé mléko, vystrikován umělou urethrou do ženiny pochvy. Takovýto »luxusní« olisbos stojí, podle ceníku jisté pražské firmy 550.— Kč, zatím co prosté gumové nebo galalitové výrobky dosahují ceny 75.— až 190.— Kč. Některé olisby je možno rovněž nastrčiti na dámskou poševní stříkačku, která v tomto smyslu nahrazuje ejakulační zařízení.

Pokud umělé údy slouží k vaginální ipsaci, užívají jich ženy nejčastěji tím způsobem, že je prostě drží v ruce a zepředu nebo zezadu jimi pohybují v své pochvě. Přitom mohou zaujímati nejrozličnější posice. Mnohé japonské exempláře olisbu jsou však k manuálnímu pohánění zvláště zařízeny. Jsou totiž upevněny na tětivě jakéhosi luku, jehož prostřednictvím žena pohybuje ručně olisbem. Toto zařízení umožňuje prý daleko jemnější pohyb údu, než jakého lze přímým ručním pohybáním olisbu dosáhnouti. Jinak lze ipsovati olisbem upevněným bandáží na patě. Dokladem toho jsou erotické japonské obrázky, které reprodukuje F. S. Krauss v »Das Geschlechtsleben des japanischen Volkes«. Dále jsou poháněny olisby i pomocí strojové aparatury podobné v principu šlapacímu zařízení šicího stroje. Takový celý ipsační přístroj nachází se v kriminologickém museu drážďanském. Pochází od jisté masérky, u níž byl zabaven. Kromě toho bývají olisby připevněny také k figurinám mužů. Tyto obměny starověkých ithyfálických bohů nazývají se *hommes de voyage* a jsou podobně zhotovovány jako již zmíněné loutky žen, s nimiž mají také společné pojmenování: *articles de voyage*. Před upotřebením bývá umělý úd různými způsoby zahříván a obvykle též namazán nějakým tukem.

Mimo klasické názvy umělého údu nacházíme proň i nové termíny v jazycích moderních. Tak na př. ve francíně je nazýván umělý úd sloužící k sexuálnímu ukájení *godemiche* (od latinského *gaude mihi, obveseluj mne*) *consolateur*, *bijou indiscret*, *bienfaiteur*, *plaisir de dame*, *bijou de religieuse* etc. Italsky zve se *passatempo*, nebo *dilletto*, anglicky *dildoe* (podle John Bee-a původně *dil-dol*), *indiscreet toy*, *ladys friend*

a pod. Němci je pak nazývají *Selbstbefriediger, Frauenfreund, Frauentröster, Witwentröster, Phallusphantom*, nebo, je-li zhotoven ze sametu, *Samthaus*. V češtině je označován jako *utěšitel, miláček dam, domácí přítel etc.* Vědecký název zní pak *penis succedaneus*.

Olisby jsou ve velké oblibě i u exotických národů. Španělové našli umělé údy při objevení Filipin u tamějších domorodců. O užívání olisbu na ostrově Bali svědčí Jacobs: »V boudoiru některých krás z Bali a jistě v každém harému můžeme nalézt z vosku zhotovený umělý úd nazývaný prostě *ganem* nebo *tjělak-tjélakan* malém (tjělak = penis, malém = vosk). Na Borneu u Dayků nese pak »nástroj ze dřeva zhotovený a voskem potažený, podoby mužského údu« (Hardeland, Dayaksch woerdeboek) název *balak*, zatím co na Sumatře atčinské obyvatelstvo zove tentýž instrument *mědilin-dilin* (od *dilin* = penis). V Africe, v anglické severní Nigerii užívají ženy dokonce umělých údů zřízených k ejakulaci. Tyto nástroje zovou se tu *madigo* a zhotovují se ze dřeva potaženého koží. Místo skrota jsou opatřeny prasečím mechýřem, jenž se částečně naplní rýžovou vodou nebo zředěnou šťavou stromu dálaku, nahrazující mužský ejakulát. K vzájemnému ukájení žen je *madigo*, podobně jako některé naše olisby, opatřen bandáží, jíž si jej žena připasá k tělu. O olisbu žen východoafrického kmene Vakambů sděluje opět Hildebrandt, že je vyroben z ebenového dřeva, jehož středem provrtaná trubice je naplňována tukem. Ebenového penisu užívají taktéž ženy na Zanzibaru, jak nás zpravuje Baumann. Někdy tu však bývá zhotovován olisbos i ze slonoviny.

Mimo primitivní národy, užívají odedávna olisbu i kulturní národové dálného Orientu. Pokud se týká Číny, uvádí Jeannel, že v Tien-Tsinu jsou veřejně prodávány v Kantonu fabrikované umělé údy, elasticke a tělové barvy, zhotovené ze směsi smůly a kaučuku. Pouillet pak zaznamenává sdělení svého přítele M. Watremeze, jenž v tien-tsinském divadle byl svědkem scény, kdy impotentní stařec podává své mladé ženě, vyčítající mu impotenci, umělý fálus se slovy: »Pohled, tím spokojuje se v tvém případě mnoho žen, čiň jako ony!«

Daleko rozšířenější než v Číně je však užívání olisbu v Japonsku. Olisbos zvaný japonsky *harikata*, je tu zhotovován obvykle z rohoviny, želvoviny, dřeva, kůže, kovu a pod. Je-li olisbos dutý, je ohříván před upotřebením horkou vodou, jež se v něj přímo nalije, nebo jíž se nechá nasáknouti floretové hedvábí, kterým je umělý úd napěchován. Amatérsky zhotovují si dnes Japonky olisbos nejčastěji napěchováním preser-

vativu vatou, což praktikují i mnohé bělošky. V »Zensei-Schichifukujin« nacházíme pak jiný návod k snadnému zhotovení olisbu: »Vyhledej pěknou mrkev, seřež ji do tvaru penisu, a to v té velikosti a tloušťce, jaká je tvé pochvě nejpříhodnější. Pak ji dobře umyj v čisté vodě a zaviň ji do japonského papíru. Poté vlož ji do horkého popelu a ponech ji v něm několik minut. Když je dobře ohřáta, vezmeš ji z něho, odděláš papír a *ninjin-harikata* je hotova k tvé potřebě. Je mnohem jemnější než lidský penis.«

Užívání náhražek mužského údu je rozšířeno rovněž ve všech zemích obývaných moslemíny, jejichž ženy v harémech trpí sexuální nouzí a tudíž zvláště silně dychtí po surrogátním ukoupení. Klasickeou zemí olisbu je však Indie. O pradávém užívání umělých údů svědčí »Kamasutra«, v níž se vypráví o harémových ženách, kterak oblékají dcery svých kojných, své přítelkyně anebo služebné za muže a opatřují je potom umělými údy zhotovenými z kořenů plodů a pod. ve formě *lingamu* (indický název penisu), nebo souloží se sochami opatřenými erigovaným pohlavním údem (německé vydání z roku 1929, str. 173.). Mimo to jsou v Kamasutře zevrubně popsány dráždicí prostředky k souloží, jichž lze zároveň užítí i samostatně k ipsaci. Tyto instrumenty zvané *apadravya*, jsou v podstatě prostými dutými olisby, které navléká muž na svou pyj, nebo jež samy o sobě mohou ženě sloužiti za náhražku pyje. Jindy jsou to prosté trubice na obou koncích otevřené. Povrch těchto nástrojů bývá obvykle silně zdrsněný, aby ženy více dráždil. *Apadravya* zhotovují se z různých kovů, z mědi, cínu, olova, železa i ze stříbra a zlata, slonoviny, rohoviny a rozličného dřeva. Amatérsky lze je vyrobiti z bambusu, okurky a pod.

Obdobou *apadravya*, i u nás dosti známou, jsou potahy na prst užívané jako pomocný nástroj k digitálnímu dráždění, jak objektnímu, tak i ipsačnímu. Slouží však nejen k dráždění vagíny, nýbrž i k dráždění vulvy, resp. klitoridy, prsních bradavek, řiti etc. Tyto náprstky (*dráždivé prsty*) jsou dnes zhotovovány z gumy a mají obvykle silné kartáčkovité výčnělky.

Francouzi nazývají je *doigtiers à titiller* nebo *bibi-chatouillers*, Němci *Gummireizfinger*. Podobným ipsačním nástrojem jsou t. zv. *bagues de la Chine*, kaučukové dráždivé prsteny (*Gummireizringe*), o jejichž užívání v minulém století, v Americe, zmiňuje se C. J. Weber ve spise »Demokritos« z r. 1868, sv. V., str. 288.

Na úplně odlišném principu dráždění, nezávislém na způsobu obcování pyjem, je založen originální nástroj k vaginální ipsa-

ci hlavně v Japonsku užívaný a zvaný *rin-no-tama*, *ben-wa*, *wa-tama*, *menrei* nebo *yamato-dama*. Obvykle jsou to dvě kuličky velikosti holubiho vejce a duté, zhotovené z mosazného plechu. Někdy používá se toliko jedné. Podrobnější popis nacházíme v Ellisově spisu: »Geschlechtstrieb und Schamgefühl.« Jedna je prázdná, druhá t. zv. malý muž, obsahuje ještě malou těžkou kovovou kuličku nebo rtuť, někdy též kovové výběžky, které uvedeny v pohybu, vibrují. Držíme-li obě kuličky na ruce, jsou v ustavičném pohybu. Nejdříve zavede se do vaginy prázdná kulička, a to až k uteru, potom teprve kulička druhá. Sebemenší pohyb pánve nebo boků, nebo také samostatné pohyby břišních orgánů přivádějí kovové kuličky, či rtuť do pohybu a tím vznikající vibrace vyvolává nepřetržitý lechtivý pocit (str. 133—4.).

Podle Joetse užívají rinnotamy převážně gejši a lepší prostitutky, avšak i venkovská děvčata jsou prý s tímto nástrojem obeznámena. Mimo Japonsko je rozšířeno jeho používání také v Číně, Anamu a Indii. Rovněž tak je rinnotama známa již dluho i v Evropě. Roku 1773 popisuje takovou zvláštní kuličku, jež byla přivezena jistým cestovatelem z Indie, Bauchamont, nazýváje ji *boule erotique*. Jindy bývá rinnotama francouzsky označována jako *boules japonaises* nebo *pommes d'amour*, v němčině nese pak název *Klingelkugeln* (doslovný překlad rinnotama), *Reizkugeln* nebo *Vaginalkugeln*. Za náhražku rinnotamy lze považovati všechny kulovité, penisu nepodobné předměty, zavedené do vaginy. Schroeder dokonce uvádí, že v náhražku za pomme d'amour užila jistá žena krabičky, do níž zavřela chrousta. V Japonsku však slouží za nejběžnější surogáty rinnotamy plody japonského citronníku (citrus japonica) nebo malé brambůrky.

Ženy, užívající k ipsaci takovýchto nástrojů, rády se houpají. Aby jim rinnotama nevyklouzla z vaginy, ucpávají si ji vatou nebo jemným papírem. Chtějí-li pak použitý instrument opět odstraniti, vyjmou tampon a sehnuvše se, mírně se udeří do zad, načež »kuličky lásky« samy vypadnou.

Na konci zbývá se nám zmíniti ještě o některých zvláštních způsobech genitální ipsace žen. Mimo rukou a stehen lze užití k vulvární ipsaci i paty. Jak uvádí Guttceit, ukájela se jedna žena totiž tím způsobem, že si sedala na patu a třela se o ní. Pokud jde o orální i. vulvy resp. klitoridy, nebyl dosud podobný případ zjištěn, ale není jej třeba theoreticky předem vylučovati. Jiným mechanickým způsobem ipsace, je ipsace vulvy, prováděná ostrou sprchou bidetu. Chemicky a energeticky

varuňujících prostředků k ipsaci mohou užívati ženy stejně jako muži. Tak na př. chemicky působícím prostředkem ipsují dívky v jistých francouzských departementech, potírajíce své vulvy listy rostliny lineárica cymbalaria, což jim působí palčivé rozkoše. Užití elektrického proudu k ipsaci bylo pak zaznamenáno v několika případech ipsace klitoridy.

Ze všech způsobů ženské genitální ipsace je nejrozšířenější forma digitální, která je celkem nejpříhodnější a jíž lze stejně dobře praktikovati na všech speciálních sexogenních oblastech ženině pohlaví. Přece však nepřevládá nad ostatními způsoby v té míře jako u mužů ruční ipsace penisu, neboť ženy ipsují mnohem snadněji než muž i nemannálními způsoby. U skandinávských žen pozoroval Vedeler dokonce femorální ipsaci genitální jako nejobvyklejší. Ovšem všeobecnou platnost této zkušenosti nelze přiznati.

Rovněž tak vaginální instrumentální ipsace je hojnější, než u mužů kohabitoidní instrumentální sebeukájení, jelikož se k ní hodí více běžných předmětů, než k ilusionaci vaginy. Přesto ale nedosahuje opět takového rozšíření, jaké bychom předpokládali podle četnosti a rozmanitosti instrumentů k ní užívaných. Její praktikování je omezeno předně tím, že mnoho žen bojí se ipsovati cizími tělesy ze strachu před poraněním pohlavních orgánů. Pokud pak slouží k vaginální ipsaci předměty, přespřiliš živě upomínající na penis, nebo nástroje, které jsou dokonce jeho věrným obrazem, nelze vyloučiti ani přímý psychologický odpor k nim.

Odpor k ipsaci podobnými instrumenty vyplývá z traumatu ženině sexuálního života. Agresivita mužské pyje deprimuje ženy, evokujíc u nich pocit genitální méněcennosti, původně spočívající na fantasii, že klitoris je zbytkem kastrovaného penisu. Proto ženy pociťují k souloží vědomě nebo nevědomě nechuť, což mnohdy způsobuje, že nejsou schopny psychicky zažítí »koitu rozkoš, alespoň ne dostatečnou, a že více méně se jí brání a vyhýbají. Z toho důvodu je nutno spatřovati ve většině případů ženské genitální ipsace, spíše přirozené scestí pohlavního ukájení, než nouzový projev. Jestliže se tedy ženy obvykle oddávají ipsaci současně z odporu k muži a nejen ze sexuální krize, je samozřejmé, že si nebudou chtítí ipsačním instrumentem příliš realisticky připomínati mužskou pyj. Právě proto nemohou při ipsaci dojíti velkého rozšíření hlavně olisby, zvláště zhotovované napodobeniny penisu.

Ve shodě s tímto předpokladem je umělých údů doopravdy mnohem častěji užíváno k vzájemnému ukájení homoerotic-

kých žen, než k ipsaci. Žena chce souložit pyjí, nikoli s pyjí. Touha po penisu je u ní touhou po změně pohlaví, a ne touhou po pohlavním ukojení. Proto si ženy olisbos spíše připásávají, než aby si jej samy zaváděly do vagíny. Jsou známy případy, kdy ženy jsou dokonce trvale opatřeny pyjí. Již i roku 1701 byla v Hamburku souzena žena v mužském přestrojení známá pode jménem Monsieur Heinrich, vlastním jménem Anna Isalbe Bunck, u níž byl objeven umělý úd, jež si dala přilepiti k tělu v kterémsi amsterodámském bordelu. Je to klasický případ osvětlující pravý vztah ženy k olisbu.

Slouží-li přes to umělý úd také k ipsaci, lze předpokládati, že i tu dochází na částečné ukojení skrytých ženiných přání. Nepřivlastňuje-li si totiž přímo žena v tomto případě mužskou pyjí, podmaňuje si ji alespoň. Jak vidno, nespokojují se však ženy normálně tímto kompromisním řešením a odmítají ipsovati pomocí olisbu a jeho realističtějších náhražek. Takové instrumenty vyvolávají totiž i nadále u nich tíživé představy o méněcennosti ženských genitálií předurčených k tomu, aby byly zdeptány mužskou pyjí. Proto raději užívají k vaginální ipsaci prstů, orgánů vlastního těla, ale i ty nejsou nic jiného, než surrogát penisu.

Nejdokonalejší způsob vaginální ipsace je v tomto směru rinnotama, která ani svým tvarem, ani svým upotřebením není založena na principu soulože s mužem. Jediné tímto způsobem nepřipomíná vaginální ipsace ženě anatomicky ji souzené podléhání samolibému mužskému penisu. Žel, malá známost tohoto zařízení a snad i slabá intenzita jím skýtaného dráždění je na závalu většímu jeho rozšíření. Podobné psychické motivy volby způsobu ukájení odpadají při ipsaci povrchových oblastí, neboť tu je, eo ipso, negací vagíny likvidována i ženská otázka.

6. Formy extragenitální ipsace

Skončivše popis různých forem genitální ipsace, budeme se nyní zabývat, vzhledem k sexogenní oblasti urogenitální, ipsací druhého jejího pásma, *ipsací urethrální*. Urethrální ipsaci spočívající v dráždění sliznice močové trubice (urethry), lze prováděti, jak již z anatomických poměrů vyplývá, toliko instrumentálně, pomocí více méně tenkých tyčkovitých nebo drobných, obvykle kuličkovitých předmětů. O těchto pomůckách

pravují nás lékaři, kteří měli za úkol odstraniti je, když nešťastnou náhodou uvízly v urethře. Podle jejich zpráv užívají se k ipsaci urethrální: dráty, stonky rostlin, slamky, větvičky, tužky, násadky, párátko, sirky, vlásenky, dráty ku pletení, ženkla, šídla, jehly, jehlice, sondy, katetry a jiné různé tyčky a trubičky z kovu, dřeva, skla, gumy, vosku a podobně. Z druhé kategorie předmětů jsou to všelijaká zrníčka, seménka, korálky, knoflíčky atd. Pokud se týká mužů, sděluje na př. Mauriac, kterak jistý ipsant si zaváděl v močovou trubici 7—8 palců dlouhý železný drát — háčkovitě na konci zahnutý. A. Wild proti tomu zaznamenává případ, kdy 64letému starci uvízla v močové trubici k ipsaci použitá jehličnatá větvička ze smrku, jejímž vytažení bránily vzpříčené jehlice. Lallemand pak odstranil jistému padesátiletému muži v urethře vážnouc matracovou jehlu. Jinak věnuje podobným případům celou studii C. Posner v »Therapie der Gegenwart« ze září roku 1902 pod názvem: »Fremdenkörper in der Harnröhre des Mannes; nebst Bemerkungen über Psychologie solcher Fälle.«

Dále z močového měchýře, kam až se rovněž mohou dostat instrumenty vyklouznoucí z rukou ipsanta, vyňal Senn operativně kus rostlinného stonku podobně jako Rigal a Ponnet. Chopart vyoperoval odtud dokonce jednomu kapucínovi kus inkrustované šňůry tloušťky malíčku. Taktéž odstranil z močového měchýře roku 1877 štrassburský profesor de Boechel dva knoflíčky od košile. Jeden měl průměr 10 mm, druhý 11 mm. Jistý mladík užíval jich k ipsaci tím způsobem, že je navlékal na drát, který si zaváděl do urethry. V pražském anatomickém ústavu jest pak zvláštní močový kámen, vzniklý inkrustací jehlice v močovém měchýři. Této jehlice užil k ipsaci jistý učeň. Nešťastnou náhodou dostala se do močového měchýře, kde inkrustovala až na špičku, jež zůstala volná. Tou byl posléze proražen močový měchýř a mladý ipsant zaplatil svůj manévř smrtí.

U žen je urethrální ipsace rovněž hojně rozšířena. V minulém století používaly k ní ženy dokonce tak často vlásenek, že r. 1862 jistý chirurg sestrojil pro osudné případy zvláštní přístroj, aby je odstraňoval z ženského měchýře. Jinými známými předměty, které vyklouzly z rukou ipsujících žen a dostaly se až do močového měchýře, jsou na př. krabičky na jehly, dřevěné nebo kovové, naplněné nebo prázdné, jež odstranil Rigal, Cartier, Dieulafoy atd. Denucé sděluje opět případ, kdy v močovém měchýři jisté ženy byl nalezen kus svíčky a růžence a Moreau dokonce uvádí, že extrahoval jedné ženě

však zaznamenává i případy dumláni hřbetu ruky, paže, ba i palce od nohy. Dumláme-li pak různé předměty, které lze do úst uchopiti nebo v ústech žvýkati či přemílati, jako na př. násadky, tužky, knoflíky, kuličky etc., jde o instrumentální ipsaci orální.

Z jiných sexogenních pásem je nejznámější pásmo *mammilární*. Třením a hnětením prsních bradavek dovedou se mnohé ženy i muži plně ukojiti. Mammilární ipsace je provozována buď prsty, digitálně, nebo instrumentálně, různými předměty jako kartáčky a pod. Za zvláštní nástroj slouží k ní kroužky, které kdysi bylo u žen modou nositi v propíchnutých hrotech prsů. Jistá žena píše o tom z vlastní zkušenosti: »Pocity při operaci a několik dnů po ní nenáleží ovšem k nejpříjemnějším, avšak kdo chce jísti vejce, musí roztlouci skořápku. Mohu klidně říci, že příjemný pocit, který mi působí klouzání kroužků, odškodňuje mne velmi bohatě za nepatrné bolesti, jež jsem kdysi přestála. («John Bull beim Erziehen«, str. 82.). Jinak dochází na mammilární ipsaci pomocí sprch, kdy mimo mechanické vzpruhy vyplývající z dopadu vodních pramének může nás vzrušovati voda i svou abnormální teplotou. Rohleder se dokonce zmiňuje o praktikování mammilární (mamální) ipsace chemickými ingrediencemi.

Pokud se týká ipsačního dráždění otvorů nosních a ušních, jsou v ně zaváděny mimo prsty i různé předměty tyčinkovité nebo kulovité, na př. sirky, párátko, fazole etc.

Rovněž ipsace všelijakých speciálních povrchových sexogenních oblastí našeho těla děje se povšechně nejobvyklejšími způsoby, hlavně formou manuální (resp. digitální) a instrumentální, čímž se však není nutno zvláště zabývat. Podrobněji zbývá nám toliko zmíniti se o různých způsobech *ipsace totální*. Pokud se ipsace celého těla týká, jedině jeho povrchu (*ipsatio totalis externa*) je provozována mechanicky frotáží. Byly pozorovány případy, kdy lidem dostačuje k úplnému ukojení i tření těla holýma rukama nebo ručníky, žínkami, kartáči, mycími houbami a pod., jež provádějí buď na sucho, nebo při němž se oplachují, mydlí či natírají různými tuky a tekutinami. Některé prostředky sloužící k natírání těla působí též energeticky nebo chemicky, takže nelze tu mluvit již o mechanické ipsaci, alespoň ne v čisté formě.

Při interní totální ipsaci, umožněné vnitřní, hlavně svalovou sexogenitou lidského organismu, nastává mechanické dráždění předně pohyby, a to buď vlastními nebo sdílenými. Sexuální ukojení tohoto druhu a způsobu je mnohdy vyvoláváno těles-

ným cvičením, houpáním na tělocvičném náradí, či na houpačkách, jízdou na kolotočích nebo na horské dráze, rotací na otáčivých židličích a p. Tak na př. Hirschfeld zmiňuje se o podobné zajímavé formě sebeukájení v případě jistého narcisty, který poznává prvé sexuální vzrušení při jízdě ve vlaku, ukojoval se tím způsobem, že se několikráte po sobě vzepial na hrazdě. Orgasmus se normálně dostavil po dvacátém neb třicátém vzepření. Dále bylo zaznamenáno, že jisté služebné děvče se ukájelo pravidelně každou neděli houpáním na loďkových houpačkách. Mnohdy dosáhlo takto v krátké době až třikráte za sebou silného orgasmu.

Jiným způsobem mechanické interní ipsace, při níž ovšem dochází i na dráždění povrchu těla, jsou masáže svalstva samy na sobě provozované nebo stahování, sešněrování těla korsetem atd. Konečně lze orgasmu dosáhnouti i strangulací, kterou se již mnozí lidé nechtěně připravili o život z čistě sexuálních motivů. Za čistě interní totální energetickou ipsaci je nutno považovati i elektrisaci těla, pokud je proud přiváděn do těla prostým přívodem a nikoli elektrickou masáží nebo elektrisací speciální sexogenní oblasti. K chemické ipsaci tohoto druhu slouží pak požívání různých dráždivých nebo omamných látek, které mimo případné blažené stavy duševní působí i rozkošné pocity tělesné. Tím skončili jsme popis jednotlivých druhů a způsobů ipsace.

Způsob ipsace nelze však mnohdy vůbec přesně určit, jelikož při ipsaci se často kombinují různé její způsoby. Obecně podle kvality vyvolávaných vzruchů, vymyká se určení způsobu ipsace přesné determinaci proto, že energetické nebo chemické dráždění je obvykle produkováno zároveň s drážděním mechanickým. S mechanickou ipsací splývá energetická ipsace na př. při používání teplých sprch, elektrické masáže atd., a chemická ipsace opět při tření sexogenních oblastí různými chemicky působícími prostředky nebo při šlehání kopřivami a pod. Způsob provádění ipsace rovněž není mnohdy vyhraněný, poněvadž četní ipsanté vzrušují se zároveň několika způsoby. Tak na př. manuální ipsace, jakož i ipsace instrumentální, kombinují se často zároveň s ipsací femorální atd. Dále dochází na kombinace různých způsobů ipsace i střídavě a to tak, že se někdy užívá k úvodní ipsaci jiné formy, než jakou je potom ipsace dovršována.

Na konec zbývá nám zmíniti se ještě, že ipsaci, pokud to snad přímo určitý její druh neb způsob nevyklučuje, lze všeobecně provozovati v různých posicích, v leže, v sedě, ve sto-

je, v kleče a pod., at jsme oblečeni, nebo svlečeni. Skrývá-li oblast, jež má býti ipsována, šat, můžeme ji ipsovati i skrze něj, aniž ji obnažujeme nebo aniž hledáme jiným způsobem přímý přístup k ní. Skrze šat bývá na př. mnohdy praktikována genitální ipsace formy frikčně instrumentální, stejně jako i formy manuální neb femorální. Manuální a femorální ipsace v takovýchto případech je pak zároveň i instrumentální ipsací.

Rozšíření autosexualismu

III

1. Rozšíření automace

Zkoumáme-li rozšíření autosexualistického ukájení, zjišťujeme, že není vázáno ani na určitou lidskou rasu, ani na jistou její kulturní epochu. O autosexualismu nacházíme doklady ve všech dějinných údobích a u všech civilisovaných i necivilisovaných národů. Dokonce dochází k autosexualistickým zjevům též u zvířat. Pokud se týká automace dosahované za spánku (*automatio nocturna*, správněji *somnalis*), bylo toto ukájení pozorováno i u psa. Z historických dokladů pak vyplývá, že noční automace byla známou a častou již za starověku. Tak na př. vykládali si jí dosažené ukojení staří Babyloňané návštěvou nadpřirozených bytostí a věřili v dívku noci (*succuba*, assyrsky zvaná Lilu, hebrejsky Lilith) a v nočního mužíka (*incubus*), kteří přicházeli v noci k lidem a ukájeli je. Dále měla za starověku důležitou úlohu automace i v řecké mythologii. Pausanias dokonce vypravuje, že automace stihaly i Dia. (Achaia, XVII.). Jinak zmiňuje se z řeckých spisovatelů o automaci u lidí Aristofanes v komedii »Mír« (v. 370) a z římských básníků na př. Quintus Horatius Flaccus (*nocturnam vestem maculant, ventremque supinum*). Pověra o nočních návštěvách *succubů* a hlavně *incubů* se velmi rozšířila později ve středověku, kdy čarodějnice se domnívaly, že noční automace dosahují souloží s ďáblem. Podle tehdejších pověr mohl ďábel dokonce i ženy oplodnit a to tak, že nejdříve uloupil mužům sperma, hraje úlohu *succuby*, dívky, a takto vyzbrojen, souložil pak jako *incubus* s ženami. O automacích

u primitivů zmiňuje se nejnověji Malinowski ve svém spise o sexuální životě domorodého obyvatelstva na Trobriandských ostrovech v Melanesii. Tamější primitivové považují automace ve spánku dosažené za magické fenomény, učarované osobami, o nichž se jim při automaci zdá.

Jako nouzový jev jsou noční automace zpříčiněny částečnou nebo naprostou sexuální abstinencí v době pohlavní vyspělosti a jako takové jsou dnes rozšířeny skoro mezi všemi muži i ženami. Hlavně dochází na ně u mládeže, které přes to, že je pohlavně dokonale vyspělá, je vůbec odpíráno právo na ukájení normálním stykem s partnerem a u níž pak je ipsace potlačována nebo alespoň značně omezována morálními předsudky a zbytečnými zdravotními obavami. Noční automace nejsou však ani masově podmíněny toliko sexuální krizí, nýbrž dostavují se u většiny lidí i ze zcela přirozených psychických motivů, v kterémkoliv období po dobu normální genitální potence. Dále za analogii automace je nutno považovati pomočení (enuresis nocturna), jakož i defekaci, za spánku nastalé, které ve většině případů, hlavně u dětí, jsou motivovány jen sexuální. Vzhledem k těmto aktům zdá se, že nakonec přece můžeme mluvit i o *automaci extragenitální, urethrální a anální.*

Mimo noční, za spánku nezávisle na naší vůli dosažené automace, jež společně s automacemi nastalými v transu, záchvatech, mdlobách a pod., označujeme jako *automace nevědomé*, dosahujeme automačního ukojení i při plném vědomí. V takových případech jde o *automaci vědomou* méně přesně nazývanou též *denní (automacio diurna)*, na niž po prvé upozornil lékař Wichmann ve své dissertaci, »de pollutione diurna« (Göttingen 1782). Denní automace zaznamenal na př. Niceforo u jisté čtrnáctileté italské dělnice, která dosáhla prostými erotickými představami až čtyřikrát denně bez jakékoliv jiné tělesné nápomoci plného genitálního ukojení. Za bdění dostavují se pak u některých lidí automace i neočekávaně, ve svizelných situacích ze strachu, na př. jako při úleku a p. Automace při bdění jsou však dosti řídké, neboť jsou již anomaliemi. Konečně i »noční« automace bývají jistým způsobem omezeny, jelikož za spánku nebo při záchvatech a pod. nastalé ukojení je dosahováno mnohdy fyzickou nápomocí, manuální, femorální nebo instrumentální ipsací, aniž si to uvědomujeme. Dále není ani přesných hranic mezi automací, ať již vědomou či nevědomou, a ipsací, protože celkem při žádné automaci nelze vyloučiti určité, byť i nepatrné vzruchy, venkoncem ipsační.

U všech lidí dochází za bdění neb snění na automaci jen v mí-

ře omezené na úvodní dráždění, které by nás disponovalo ku pokračování genitálního ukájení jiným druhem. Za automaci je tudíž nutno považovati nejen spontánně dosažené úplné ukojení, nýbrž i každé samovolné, jen fyziologicky docílené podráždění pohlaví, jež se u muže projevuje prostě erekcí údu, u ženy pak normálně silnějším zvlhnutím genitálií. Z tohoto hlediska je automace jako úvodní dráždění normálním sexuální pochodem u všech lidí oproti kompletní noční automaci, která je sice velmi rozšířeným druhem ukájení, již však přece někteří lidé po celý život vůbec nedosáhli a nedosahují.

2. Rozšíření genitální ipsace

Podobně jako automace není ani genitální ipsace rasovým a časovým jevem. Dokonce mimo lidské plémě lze ji často pozorovati i u zvířat. Voltaire se domníval, že v říši živočišné jsou oddány ipsaci toliko opice, ale pozdější bedlivější pozorování vyvrátilo dávno tento mylný názor. Na opice omezuje se mezi zvířaty jenom genitální ipsace manuální, poněvadž ostatní zvířata nemají chápacích okončetin. Jinými způsoby je ovšem ipsace provozována všemi vyššími zvířaty, jež v zajetí, nebo i ve volné přírodě trpí sexuální nouzí. Z nemanuálních způsobů genitální ipsace jest u zvířat velmi častý autolambitus (ipsatio genitalis oralis), provozovaný lízáním genitálií vlastním jazykem, případně u samců uchopením údu do vlastní huby. O tomto způsobu ukájení máme zprávy, týkající se psů, koz, koňů, oslů a pod. U psů, beranů, hřebců, býků a velbloudů byla rovněž pozorována ipsace prováděná narážením erigovaného penisu na břicho. Někteří psi ipsují pak i tím způsobem, že ležíce na hřbetu, trou si penis zadníma nohama, jež někdy dokonce skřížují, aby si otvorem, vzniklým mezi nimi nahradili introitus vaginae. Užívání předních nohou k ipsaci zjistil opět Prangé u koně, který takto třikrát až čtyřikrát denně dosáhl ejaculatio seminis. U velbloudů pozoroval dále Berkun až šestkrát za den opěťované ipsační manévry, spočívající v šlehání penisu a skrota mrskačím ocasem. Jiní autoři (Montègre, Porosz) zaznamenávají ipsaci i u slonů, kteří ipsují klátivým pohybem celého těla.

Instrumentální ipsaci lze často pozorovat na př. u psů, kteří trou své genitálie o různé objekty. Byla však zjištěna též u říjlicích jelenů, uspokojujících se za sexuální nouze frotáží penisu

o strom. H. Northcote uvádí případ instrumentální ipsace fretky o hladký křemen. Rovněž velbloudi ipsují instrumentálně, trouce se o vhodné předměty, na něž ulehají. Totéž lze pozorovati u kobyly a čub. Lasička, již choval Buffon, prováděla ipsaci dokonce na vycpaném exempláři jiného zvířete. Dále byla zjištěna ipsace i u ptáků. A. Moll sděluje na př., že osamocené chovaný papoušek třel se zadečkem o různé předměty tak dlouho, až dosáhl ejakulace. E. Selons spatřuje pak rovněž ipsaci ve válení a tisknutí čejky k zemi. Jinak nacházíme v literatuře zprávy o genitální ipsaci koček, medvědů, kamzíků atd.

O rozšíření genitální ipsace u lidí od dob starověkých po dnešní časy svědčí již uvedené doklady o užívání olisbů a jiných nástrojů k ipsaci. Jinak nacházíme ve starověké literatuře zmínky o ipsaci na př. v Aristofanovi, jenž v »Ženském sněmu« (v. 693.) pojednává o ipsaci nedočkavých mladíků před obsazeným bordelem a v »Míru« (v. 290.) o ipsaci Datise, který si k tomu radostně prozpěvuje. Diogenes Laertios rovněž jako Plutarch sdělují pak o cyniku Diogenovi, že se oddával veřejně ipsaci. Totéž se tvrdí i o Peregrinovi Proteovi. Kromě literárních důkazů svědčí o ipsaci v antickém Řecku taktéž některé drobné plastiky, malby s mís, váz a pod. Tak na př. na jedné řecké míse, uložené v Musée Royal v Bruselu, je znázorněn ověncený mladík, kterak ipsuje. Jinou řeckou mísu, na níž je opět vyobrazena žena, ipsující pomocí amfory, nasedávajíc svými genitáliemi na její zašpičatělý spodek, reprodukuje dr. Vorberg v »Geschlechtsleben in Alttertum«. Četné doklady o ipsaci nacházíme též v latinské literatuře. Martial ve svých epigramech (II. 43.) dokonce přiznává, že i jemu sloužila vlastní ruka za Ganymeda.

Za středověku svědčí pak o rozšíření ipsace hlavně církevní dokumenty a od dob renesančních opět hojnou měrou literatura, jakož i výtvarné umění ve všech svých odvětvích. V novějším věku doznávají se k ipsaci ve svých dílech i nejvýznamnější spisovatelé. Tak na př. přiznává se k ipsaci Rousseau ve svých »Les confessions«, píše: »Brzy uklidněn, naučil jsem se užívatí tohoto nebezpečného doplňku, který oklamává přírodu a ušetří mladé lidi mých sklonů mnoha krisí na účet jejich zdraví, jejich síly a někdy i jejich života. Tato neřest tak pohodlná pro stud a neschůlost má nadto silný půvab pro živou obrazotvornost, která umožňuje, aby se tak řeklo, svobodně vládnouti celým pohlavím a užívatí při svých rozkoších krásy, jež ji vábí, aniž potřebovala jejího přiznání lásky.« Z jistého místa v Goethově spise »Wahrheit und Dichtung« zdá

se, že i Goethe se doznává k ipsaci. Tolstoj pak píše o svém mladistvém vnitřním boji s ipsací v »Kreutzerově sonátě«: »Mudil jsem se jako se mučí 99 procent našich hochů. Hrozil jsem se, trpěl jsem, modlil jsem se a klesal.« Z našich nejslavnějších básníků přiznává se k ipsaci, dokonce v mužném věku prováděné, K. H. Mácha, zaznamenal si podobné manipulace ve svém intimním šifrovaném deníku. Nejnovější literatura se pak přímo hemží zmínkami o ipsaci, často i přímo ve vztahu k osobě autorově. Příkladem uvádíme toliko slavného francouzského spisovatele André Gide-a, který zcela otevřeně mluví o svém sexuálním životě v knize »Si le grain ne meurt...«

O rozšíření genitální ipsace mimo oblast evropské kultury podobně jako o ipsaci v různých dějinných epochách, pojednali jsme částečně již při popisu zvláštních ipsačních způsobů a instrumentů. Kromě toho a vzhledem k primitivním národům, zmiňuje se dále o ipsaci na př. Falkenstein. Píše, že ipsaci je oddána a to dokonce v míře excessivní, většina negerských kmenů. Zvláště zaznamenává van Borgt ipsaci u žen varandiských ve východní Africe a Joyce a Torday u žen ba-huanaských v oblasti konžské. O Hottentotkách pak praví Gustav Fritsch: »Masturbace je mezi mladým ženským pokolením, jak se mohu spoléhat na udání spolehlivých autorit, tak častá, že ji je možno považovati za národní mrav.« Z dalšího textu však vyplývá, že ve většině případů této »masturbace« jde o vzájemné masturbaci, tedy nikoliv o ipsaci, nýbrž o objektivní vzájemné ukájení žen mezi sebou. Podle zpráv Hyadese a Denikera mají obyvatelé Ohňové země nejen speciální výraz pro ipsaci, ale i zvláštní označení pro ipsaci žen.

Stejně jako můžeme stopovati genitální ipsaci fylogeneticky, můžeme ji sledovati i se stanoviska ontogenetického. Neexistuje-li fylogeneticky žádná kulturní éra, na kterou by se genitální ipsace omezovala, neexistuje ani ontogeneticky žádné období lidského života, na něž by se výhradně vázala.

Genitální ipsaci lze pozorovati již u dítěte v nejrannějším věku. Nejčastěji bývají manipulace, jež dítě provádí na svých genitáliích, přehlíženy a považovány za prosté hračkářství. V některých výjimečných případech však dosahuje genitální rozkošnictví obvykle ipsačně vyvolávané takové intenzity, že ani puritánští autoři nepochybuji o jeho sexuálním charakteru. O podobných případech rané genitální ipsace podává zprávy, na př. Hirschsprung ve studii: »Erfahrung über Onanie bei kleinen Kindern«. (Berliner klinische Wochenschrift, Nr. 38, 1886.). Týkají se dokonce i dětí čtyř-, třinácti- a osmnáctimě-

síčních. Dále zmiňuje se Krafft-Ebing o ipsaci jedenáctiměsíčního děvčátka, provozované ručním třením vulvy. Vogel pak pozoroval genitální ipsaci u jednorozného chlapce, Plache u sedmnáctiměsíční holčičky. Donner zmiňuje se o ipsaci dva a půlletého hošíka, a Louyer-Villermay o ipsaci 2—3leté dívky. Jinak pozoroval ipsaci Moreau, podobně jako Block, u dvouleté holčičky, Lombroso u 3—7letých dětí atd.

Od osmého roku genitální ipsace již není zvláštností, ale ani genitální ipsaci kojenců a dětí do sedmi let nelze považovati za ojedinělou. Zkoumáme-li zevrubněji sexuální život dítěte, pozorujeme, že u každého dítěte, byť ne v tak intenzivní míře jako v případech, uváděných v literatuře, dochází na genitální vzrušování. Přes to však lékaři zneuznávají sexualitu dítěte a snaží se jednotlivé její frapantnější projevy vysvětliti pathologicky. Mnozí pěstouni však vědí v tomto směru více než lékaři a snaží se na příklad lechtáním dítěte na pohlaví ukonejšiti je již v nejtěplejším věku. Okolo čtvrtého roku pak je zcela normálním zjevem, že dítě bývá často přistiženo při »hraní« se svým pohlavím. Nejčastěji dráždí se malé děti ipsací manuální nebo femorální. Mimo to dochází ale na ipsaci genitálií i zastřeně, na př. při zadržování moče, skřížováním a stlačováním stehen, rovněž jako při mnoha dětských hrách tisknutím k různým předmětům, plazením po zemi, obkročným seděním atd. Objektivně pak jsou drážděny genitálie hlavně při toaletě (mytí, utírání), již u dítěte obstarávají pěstouni. Rohleder dokonce pozoroval, že jistý chlapec starý jeden a čtvrt roku, ukájel se třením o prsa matky, která jej držela v náruči. Tento akt vyvrcholil orgastickým spasmem, jež matka považovala za jakýsi komický druh křeče. Podobné orgastické stavy lze u dětí dosti často pozorovati, a byly již mnohými autory přesněji popsány. Dítě zrudne v obličejí, oči zvrátí se vzhůru, dech se zrychlí, až konečně je i přerušován a dítě octne se jakoby v křečovitě mdlobě. Za krátkou chvíli pak záchvat beze stopy zmizí. Za orgasmus, vzniklý ipsačními manipulacemi, které u dítěte lze mnohdy jen těžko pozorovati, jest nutno vesměs považovati i časté dětské absence, na něž po prvé upozornil mannheimský neurolog Friedmann a podle něhož tyto záchvaty nazval Bleuler Friedmannovou nemocí. Schroeder pak zvolil pro tuto »nemoc« označení pyknolepsie a popisuje ji jako »krátkou, asi deset vteřin trvající ztrátu schopnosti mysliti, mluvití a svobodně se pohybovatí, při čemž však dítě neztrácí plně vědomí a schopnost automatických pohybů. Děti jednoduše ztrnou, majíce vždy oči vzhůru obráceny, víčka se-

bou škubají, ruce a nohy stanou se bezvládnými. Záchvaty obvykle ponenáhlu ustávají. Dostavují se šestkrát až stokrát za den, ale nepůsobí nikterak rušivě, ani na zdravotní stav dítěte, ani na jeho duševní a tělesný vývoj. Takové stavy projevují se několik let až konečně úplně zmizí.« Přes to, že tedy v podobných případech křečovitých záchvatů nejde o nemoc, podrobují lékaři děti, jimi stížené, důkladné léčbě luminalem a p.

Mimo tyto frapantně a podivně se projevující »orgasmy«, dochází v raném dětství při ipsaci u chlapců někdy již i na erekci údu. Konečně erekce i v normálních případech se objevuje mnoho let před pubertou, takže je možné, že již okolo sedmého roku mohou se chlapci oddati souložím s kamarádkami. U dětí primitivů je úplně obvyklé, že si malé děti hrají na tatínka a na maminku a u nás dochází pak často k ranému styku hlavně mezi venkovskými dětmi, nejsou-li pod dohledem, na pastvě a pod. Někteří autoři tvrdí, že při těchto pokusech nedochází k immisio penis vaginam, a že akt se odehrává toliko na vulvě, avšak nelze vyloučiti, že v některých případech opravdu dochází na vniknutí dětského údu v útlou dívčí vaginu. Metschnikoff dokonce předpokládá, že raná soulož dětí byla dříve naprosto normální. Tímto stykem se otvor dívčího hymenu, panenské blány, pozvolna rozšiřoval tak, že v pozdější době vůbec nedocházelo na defloraci.

Vidíme tedy, že sexuální funkce genitálií nepočíná se pubertou, pročť i genitální ipsace je možná již v nejranějším věku. K intenzivnímu ukájení genitální oblasti dochází však až teprve v období rozplzovací schopnosti pohlavních žláz, v kteréžto době je i ipsace genitálií nejčastější. Avšak stejně jako před touto epochou, v dětství, tak i v nejvyšším stáří po vyhasnutí rozplzovací potence, jsou genitálie sexogenním pásmem. Tak na př. zaznamenal Rohleder genitální ipsaci u 68letého starce, který se jí skoro každodenně oddával, aniž dosáhl erekce nebo ejakulace. Jinak zpravují nás o ipsaci ve vysokém věku na př. Boech u 66letého muže a Biett u 60leté ženy. O genitálním ukájení, byť ne přímo ipsačním, zmiňuje se pak Krafft-Ebing dokonce u 80letého starce, který se s mužskými osobami oddával vzájemné digitaci (nesprávně mutuální masturbaci). O jiném 84letém muži pak sděluje, že dokonce docílil náležité erekce a že byl s to ukojiti i mladou dívku. Avšak, když se genitální ukájení, ať již objektní nebo ipsační nestupňuje ve věku stařeckém do intenzity, v jaké je líčeno v uvedených případech, nelze je přes to ani v tomto období, podobně jako v nejranějším dětství, u nikoho naprosto vylučovati.

Zkoumáme-li totiž bedlivěji různé manipulace lidí, zjišťujeme, že u všech dochází v jakémkoliv věku, ať se již vědomě ukájejí nebo neukájejí, vždy na zastřené formy sexuálního ukájení. Podobné případy ukájení nazval Stekel obecně *skrytou, zastřenou, maskovanou* nebo *zakuklenou* onanií (*maskierte oder larvierte Onanie*) nerozlišuje jejich objektívní anebo neobjektívní povahu. Dále Stekel zařaduje pod tento pojem nevědomou automaci a ipsaci, takže nesprávně užívá jako synonyma pro maskované ukájení rovněž název nevědomá onanie. Vymezíme-li však správně pojem zakuklené ipsace, budeme za ni považovati jenom ipsační praktiky, jejichž sexuální charakter je přezírán, zneuznáván, nebo ipsační praktiky, jejichž pravý význam a účel je zakrýván, maskován jinou, racionální a nesexuální činností, na niž navazují. Obvykle dochází při zakuklené ipsaci toliko na úvodní dráždění a je-li přece v některých případech intensivnější kvality, nikdy alespoň nedosahuje normálního orgasmu, jakým vrcholí přímé genitální ukájení po dobu rozplodzovací potence.

Dva případy zastřené genitální ipsace, jejíž pravý charakter si její provozovatelé vůbec nevědomovali, uvádí Hirschfeld v »Sexualpathologie« str. 130. Jak jistá žena sama o sobě sdělovala, tiskla se v stáří asi pěti let s oblibou klínem k zábradlí, k pelestem a pod., při čemž dosahovala příjemného, krásného pocitu, který tehdy charakterisovala své sestřenici jako pocit nádherné zvonkové hry, radíc jí, aby to také jednou zkusila. Vůbec však nevěděla, že se tím dopouští něčeho sexuálního a »nedovoleného« a teprve po čtrnácti letech poznala pravý charakter této praktiky. V druhém případě vypráví jistá Angličanka: Ve stáří 27 let počala jsem onanovati, ležíc nachlazená na Rivieře v posteli. Dostala jsem výhřevnou láhev a když jsem si ji přitiskla k pohlaví, pocítila jsem velmi příjemné pocity, takže jsem tento manévr nadále opakovala. Dlouho jsem nepochopila a nevěděla, že to je onanie. Bylo mi vůbec neznámo, že dotekem vychází z těchto partií takový pocit. Oba uvedené případy zastřené ipsace spočívají toliko na nevědomosti, na neznalosti sexuálních věcí. V jiných případech dochází však na větší zakuklení ipsačního aktu. Tak na př. Stekel sděluje, že jistá 70letá žena, trpící pruritem vulvy neusnula dříve, než se pořádně podrbala. Takové drbání nemá ovšem jiný efekt než normální ipsace. Pruritus, urticarie a jiné neurodermatosní stavy jsou dokonce ve většině případů jedině za tímto účelem psychogenně vyvolány a umožňují potom morálně nezávadné ukájení ipsací, ať již genitální, nebo extragenitální. Proto lze

také podobné choroby obvykle úspěšně léčiti toliko psychoanalyticky.

Oproti zastřené, zakuklené ipsaci, při níž si nevědomujeme povahu svých manipulací, nazýváme *nevědomou ipsací* kompletal, interrupní nebo úvodní ipsaci v případě, že si vůbec nevědomuje ani svoje pohyby. Tímto způsobem lze ipsovati ve spánku (*somnabulická ipsace*), ať již manuálně, femorálně nebo instrumentálně, třením o lůžko a podušky. Femorální ipsaci za spánku provozovanou zaznamenal Hirschsprung dokonce u tříleté holčičky.

3. Rozšíření extragenitální ipsace

Především z případů zakuklené ipsace jest zřejmo, že sexuální funkci genitálií nelze u nikoho v žádném věku vyloučiti pouhým spolehnutím na výpovědi lidí. Ovšem v raném věku stejně jako ve vysokém stáří nehrají genitálie hlavní úlohu v sexuální životě a sexuální ukájení a ipsace týká se tedy převážně oblastí extragenitálních.

Dráždění mimogenitálních oblastí vyvolává sice obvyklé vzrušení, resp. ukojení genitální, ale to není podmínkou jeho sexuálního charakteru. I když genitální iritace, jejíž vyvrcholení je normálně spojeno u muže s ejakulací a u ženy se sekrecí kontraktovaného uteru, nastává ve většině případů extragenitální ukájení, přece některé druhy ukájení k ní nevedou, aniž přestávají býti sexuálními manipulacemi. Sexualita není tudíž spojena bezpodmínečně s genitáliemi a proto ani sexuální ukájení nemusí produkovati genitální vzrušení. Genitální ukojení je zvláštním vyvrcholením sexuálního ukájení, resp. ipsace po dobu činnosti zralých pohlavních žláz. Hirschfeld podobně jako většina ostatních sexuologů stotožňuje ovšem pojem sexuální s pojmem genitální. Proto také pokládá anální, mamilární a urethrální ipsaci za speciální způsoby genitální ipsace, nikoli za její samostatné druhy. Ipsace extragenitálních oblastí je proň toliko zvláštním způsobem jak možno dosáhnouti genitálního ukojení. Orální ipsaci rozumí pak orálně provozovanou ipsaci genitální a zneuznává samostatnou sexogenitu úst. Zdánlivě neúčelné dumání považuje za prosté hračkářství.

Psychoanalýza naproti tomu nesetrvává na genitální determinaci sexuality a v jejích intencích je možno spatřovati čistou sexualitu prostě v každém somatickém, tělesném rozkošnictví,

ať již schopným nebo neschopným produkovati orgastickou exaltaci jakékoliv formy genitální i negenitální. Jestliže se Freudovi vytýká, že zesexualisoval člověka, vpravdě jej naopak desexualisoval, neboť jeho objevy vedou k závěru, že i sama sexualita, v úzkém smyslu sexuality genitální, je toliko zvláštní formou rozkoši, jež nám naše tělo poskytuje, a jež v jistém období lidského věku je spojena s rozplzovací funkcí.

Přes to, že genitální oblast není jediným sexogenním pásmem, ukáží se zdánlivě většina lidí toliko genitálně. Zdánlivě proto, že jejich morálka brání přiznati jiným manipulacím sexuální charakter. Důkaz, že každý člověk je nadán ke všem druhům sexuálního ukájení a že vskutku této polysexuální vlohly svého organismu využívá, skýtá Freudem objevený sexuální život dítěte. Sexualita váže se již od prvních počátků naší existence na všechny životní pochody. Za sexuálně hodnotný stav je dlužno považovati již intrauteriní život dítěte před zrozením. Později v životě člověka tato prenatalní sexualita reprodukuje se v pudu kontraktčním, jenž je normálně objektivně ukájen normálním objetím erotického partnera. Teprve nyní dovedeme náležitě pochopiti význam společného spaní milujících se partnerů na jedné posteli, o kterou blaženost se lidé tak často okrádají. Pošetilí rozumáři zatížení pokrokovými hygienickými předsudky, domnívají se, že oddělené manželské ložnice jsou zřízeny proto, aby muži po koitu rychle opustili své manželky a utekli na vlastní lůžko. Taktéž netěší se dnes oblíbení ipsační ilusionace intrauteriního stavu, kterou dříve umožňovali rodiče dětem, balíce je do povijanů. Dokonce již Rousseau ve svém »Emilovi« považuje tento zvyk za torturu nemluvnat, ač to můžeme rovněž považovati za pravý opak.

U dospělých dochází pak také k maskovanému ipsačnímu ukájení intrauteriního ideálu zachumláním do peřin, zvyk, jež s oblibou provádějí již malé děti. Někteří »podivíni« milují dokonce tak svou postel, že v ní dovedou prodlíti veškerý svůj volný čas. Toto ukájení náleží k totální ipsaci, která v tomto smyslu je praktikována, jak již bylo řečeno, i sešňorováním těla v korset a pod. Jiný způsob totálního ukájení je popřán dítěti hýčkáním v náruči pěstounů, nebo ipsačně, houpáním v kolébce. Pozdější náhražkou kolébky bývají houpačky koně a různé houpačky a kolotoče. V dospělém věku má člověk příležitost ukájeti se — stydí-li se vlézt na kolotoče a houpačky — jízdou různými dopravními prostředky: lodí, vlakem, autem a pod. Mnozí lidé objevují dokonce po prvé svoji pohlavnost během jízdy vlakem. Tak na př. mimo již uvedený

příklad narcisty, u něhož nastala ve vlaku první ejakulace, sděluje rovněž Penta, že jistá dvanáctiletá dívka poznala své genitální vzrušení při jízdě vlakem.

U primitivů stalo se houpání pro svůj sexuální význam i magickým obřadem, jenž má nejspíše sloužiti podpoře plodnosti žen (J. C. Frazer, *The Golden Bough*, sv. II., str. 450.). Na Gilbertových ostrovech v Okeanii je podle Grosse dokonce zvykem, že mladíci rozhoupají svá děvčata zavěšená na větví kokosovníku a pak sami se vedle zachytí a společně se houpají (*Die Spiele der Menschen*, str. 144.). Ve střední Indii jsou pak prý zavěšeny houpačky i v chrámech a muži i ženy se tu houpají tak dlouho, až dojdou plného ukojení. Jinak tu bývá též zvykem žen houpati se doma v houpačkách, jsou-li muži vzdáleni a nemohou-li je tedy ukojovati. V antickém Řecku byly pak pořádány i celé houpací slavnosti (Athenaues, IV., 10.). V moderní evropské literatuře nacházíme doklad o užívání houpaček k sexuálnímu vydráždění v Sadeově spisu »Les 120 journées de Sodome«. Podobný způsob ukájení je rovněž zaznamenán v *Anthropophyteie* (IV., 242.) a pojednává podle sdělení Amrainova, o jistém rentieru, který se dal ze sexuálních pohnutek roztáčet prostitutkami na rotačních židlích. Konečně i divé skotačení dětí je možno pokládati za maskování totální ipsace, právě tak jako u dospělých různé exotické tance, na př. tance dervišů a pod. Hirschfeld zmiňuje se v tomto směru o narcistech, kteří, jedině tancující před zrcadlem, docházejí žádoucího vzrušení. Taktéž je nutno předpokládati sexuální účel středověké masové psychosy, projevující se svatovítským tancem.

U živočichů projevuje se zřetelně totální sexualita hlavně u ryb, které se ukájejí, trouce se těly vzájemně o sebe. Ipsačně dosahují pak sexuálního ukojení třením o různé předměty. U ostatních živočichů je nutno shledávati totální sexualitu v kontraktčním pudu, který na př. ukájí ipsačním způsobem samci žab a ropuch, objímajíce pevně kus dřeva a podobně.

První speciální sexogenní oblastí, k níž se váže sexuální život dítěte, je oblast orální, jež po prvé je drážděna objektivně při ssání mléka z matčina prsu. Sexuální charakter orálních manévřů je však nápadnější, nejsou-li spojeny s přijímáním potravy, dumlá-li na př. dítě prázdné šidítka, prsty atd. Teprve tehdy je jasně zřejmo, že se dítě oddává tomuto úkonu jedině z čistě rozkošnických důvodů a nikoliv snad jenom anebo alespoň také proto, aby utišilo hlad. Konečně lze však předpokládati, že dítě je v prvních dobách nutkáno přijímati potravu jediné ze sexuálních důvodů a že tu totiž sexuální pud nabývá

funkce »pudu« sebezáchovy. Prvně upozornil na rozkošnický charakter dumlání Steiner ve spise »Kinderkrankheiten«. Podrobněji zabýval se tímto námětem maďarský lékař Dr. S. Lindner ve stati »Das Saugen an den Fingern, Lippen etc., bei den Kindern« v »Jahrbuch für Kinderheilkunde« z roku 1879, její nový přetisk vyšel v »Zeitschrift für psa. Pädagogik«, roč. 1934, seš. 3—4. Přitom rozlišuje Lindner tělesnou orální sexualitu (suctus voluptabilis) na jednoduchou a kombinovanou. Za první druh považuje prosté dumlání, za druhý dumlání spojené s drážděním jiných sexogenních partií (punctum voluptabile), jimiž mohou býti genitálie, prsní bradavky a pod.

Orální rozkošnictví objevil však jako infantilní fázi sexuality teprve Sigmund Freud pojednává o tom ve spise »Drei Abhandlungen zur Sexualtheorie«, který vyšel po první roku 1904. Rozkoše z dumlání jsou u mnoha dětí tak silné, že se podobnými akty přivádějí do exaltace obdobné orgasmu dospělého člověka. Sám Rohleder, odpůrce Freudovy teorie o dětské sexualitě, poznal malé děti, jimž při vášnivém dumlání, provozovaném obvykle na palci, pojednou rozhořel obličej, oči se obrátily vzhůru a dech se nápadně zrychlil. Avšak i prosté dumlání, při němž na podobné exaltace nedochází, právě tak jako dumlání spojené s přijímáním potravy je rozkošnické, sexuální povahy. Kdyby doopravdy dumlání nemělo sexuální funkci, nespokojily by se děti prázdny šidítka anebo cumláním prstu, z kterýchžto objektů nemohou vyssát výživu. Je-li však dumlání sexuálním aktem, není pak ovšem nic snažší, než nahradit živý matčin prs podobným předmětem, neboť tu nejde o záměnu výživného objektu za nevýživný, nýbrž o záměnu objektního sexuálního ukájení za ipsační. Dítě nesaže matčin prs obvykle podle toho má-li hlad, nýbrž podle toho, chce-li se sexuálně ukájet. Jelikož jeho sexuální potřeby jsou větší, než potřeba výživy, je úplně rozumné, poskytne-li matka dítěti příležitost ukojiti se občas ipsačním způsobem, při němž by dítě nepřijímalo již potravu. Konečně nevloží-li matka do úst sexuálně neukojeného dítěte prázdné šidítka, najde si dítě samo náhražku prsu ve svých prstech nebo v různých partiích svého těla, které může ústy dosáhnouti. Případně užije k ipsaci různých předmětů, jež se mu dostanou do rukou. K objektnímu surrogátnímu orálnímu ukájení slouží pak různé partie cizích osob, s nimiž přichází dítě do styku, na př. jejich prsty atd.

Vidíme tedy, že již v prvních dobách našeho života nutí nás sexuální nouze převážně k ipsaci. Poskytují-li nám potom sa-

mi pěstouni k ipsaci umělé náhražky za prs, to jest primitivní, s hadru vyrobený cumel nebo továrně vyráběné gumové šidítka, je nutno konstatovati, že se dokonce od nich ipsací učíme, ačkoliv nám ji na jiných místech později co nejneomalebnějšími způsoby zakazují. Mnohé děti vinou rodičů vůbec nepoznají objektní orální ukájení, neboť jim jsou často již od prvního dne jejich života poskytovány za matčin prs umělé náhražky, láhve s mlékem, jejichž hrdlo je opatřeno propíchnutým gumovým dumlíkem, zastávajícím funkci prsní bradavky. Rozumný poměr rodičů, jinak přísně morálních, k orální ipsaci, lze si vysvětliti zarputilým zneužíváním sexuálního charakteru dumlání. Konečně i kdyby jej však uznali, nemohli by činiti nic jiného, než co dnes čini. Lze-li odstrašiti od genitální ipsace čtyřleté dítě kastročnými hrozbami nebo čtrnáctiletou mládež pavědeckou moralistickou literaturou, nelze podobnými ideologickými prostředky učiniti pokorného beránka z nemluvněte.

Z toho je zřejmé, jak nerozumný a pošelilý je boj proti ipsaci v pubertě i dospělosti. Je-li však přece třeba bojovati všemi prostředky proti ipsaci a zavrhovati ji, je potom nutno považovati dětské dumlíky za stejné produkty »zlotřilosti«, jako na př. umělé údy. Patří-li do kriminalogického musea umělé úd s ejakulačním zařízením, patří tam i ssačí láhve, podobně »zločinecky« rafinovaná protesa lidského orgánu. Lidi, kteří tyto surrogáty matčina prsu vnucují dětem, bylo by arcí třeba potrestat jako znemravňovatele příští generace.

Blahodini, které je ve skutečnosti dítěti skýtváno uznáním potřeby orální ipsace, je však odepřeno dospělým. Je jim nejen zakázáno prováděti ipsační činnost na mimoorálních pásmech, ale jsou nuceni vzdáti se i samé ústní ipsace, poněvadž dumlání šidítka nebo prstů je člověka nedůstojné. Z toho důvodu omezují dospělí ukájení orální sexuality opět na přijímání potravy, na jehání a pití, jež se silnou sexuální motivací zvrhá mnohdy v obžerství a pijáctví; zastřenou náhražku dumlíku nacházejí pak lidé v kuřivu, žvýkací gumě a v semínech, v semenech slunečnic, jejichž ustavičné pojidání je v Rusku národním zvykem. Pošetilost lidská zabraňující přísnému sexuálnímu ukájení orální oblasti přičiňuje se podobnými prostředky o zkažení žaludku, obtížnou stolicí a mnohdy jedině jí lze děkovati i za otravu alkoholem a nikotinem. Oč rozumnější jsou lidé, kteří místo, aby kouřili denně tucty cigaret, anebo se nalávali bez přičiny litry alkoholických tekutin, oddávají se nadále dětskému nezpůsobu a spokojeně dumlají své prsty ne-

bo předměty, jež se jim náhodně dostanou do rukou. Takoví lidé se nepřecpou, neopijí ani nepřekouří. Proto nejspolehlivějším prostředkem v boji proti nestrídmosti v jídle, pití a kouření bylo by zavedení šidítek i pro dospělé. Jistě by měly větší úspěch než zdravotnické a moralistické přednášky.

Za jiné maskované formy orální ipsace je nutno považovati žvýkání naprázdno, mimické pohyby úst, nikterak neopodstatněné, stejně jako i bezvýznamné hvízdání, prozpěvování a žvatlání. Taktéž zlovyk kousání nehtů vyplývá z orální sexuality. Pro tupohlavce dodnes popírající sexogenitu orálního pásma uvádíme nakonec případ sexuální vznětlivost úst pozorované dokonce u zvířat. Jak totiž Rosse sděluje, dráždili se dva sloni tím způsobem, že jeden zavedl si do tlamy chobot druhého a lechtající se taktó na patře, přivodili si spontánně silnou erekci pohlavního údu.

Další oblastí sexogenní je oblast anální, již Freud považuje za centrální oblast druhé fáze infantilní sexuality, nastupující po vůdčí roli sexuality orální. Stejně jako orální sexualita jest i sexualita anální, vlastně rektoanální, v původní formě spojena se základními životními akty. Je-li ústní pásmo drážděno při přijímání potravy, nastává dráždění oblasti anální při exkrementaci jejích nestravitelných zbytků. Vývojově přemísťuje se tedy sexuální centrum s počátku zažívací trubice na její konec. Sexuální charakter exkrementace způsobuje, že děti rády svou stolicí úmyslně a násilně zadržují, prodlužujíce a zvyšujíce si tak uměle přírodou jim skýtané rozkoše.

Ryze sexuální dráždění anální oblasti, ať již toliko anální nebo rektoanální, nezávislé na exkrementačních aktech lze pozorovati hlavně u dospělých. Pro objektivní ukájení anální sexuality podrobují se dospělí lidé obvykle análnímu koitu nebo anilinktu. Ipsačně je potom přímo drážděna anální oblast, jak již bylo řečeno, digitálně nebo instrumentálně. O známosti této ipsace ve starém Recku svědčí sloveso syphniazein, jímž bylo označováno její provozování. Je odvozeno od jména Syphnos, města na ostrově kykládském, jehož obyvatelé měli prý ve zvyku zaváděti si prsty v řiť. Dále nacházíme doklad o ipsaci anální oblasti ve sbírce »Tisíc a jedna noc«: »Píseň nadchla zpropadeného Iblise do té míry, že si vstřčil prst do zadnice, zatím co Meinan tancovala.«

K provádění ipsace tohoto druhu dochází pak také často u mužů za účelem docílení erekce penisu, za účelem umožnění soulože, neboť dráždění oblasti řitní může lehce vyvolati i vzrušení genitální. Obvykle disponuje tímto způsobem ochab-

lého muže ku genitálnímu styku partnerka, ale někdy bývá za účelem vzbuzení potence prováděn tento manévr i ipsačně, aby se žena nedověděla o mužově nemohoucnosti. O rektoanálním dráždění v tomto smyslu objektivně provozovaném pomocí olisbu smílňuje se, jak již bylo uvedeno, Petronius ve svých Satirách. Dnes jsou zasvěceny do podobných praktik hlavně prostitutky, které je provádějí obvykle digitálně na svých indisponovaných klientech. Pařížské nevěstky nazývají introductio digiti in anum »l'épée de Charlemagne«.

Jinak svědčí o anální sexualitě dospělých její skryté, maskované ukájení, které se na př. projevuje oblibou užívati klisoir a pod. Zajímavý případ zastřené maskované anální ipsace uvádí Stekel, jemuž jistá dáma svěřila, že před každou stolicí otvírá si násilně anus prsty, domnívající se, že by jím sama stolice nebyla schopna projíti. Jiní lidé pečují pak maskovaně o rektoanální ukájení, podrobujíce se z nevědomých rozkošnických důvodů anální masáži prostaty, aniž jí ve skutečnosti mají potřebu. Rovněž potíže se stolicí a choroby konečníku jsou namnoze způsobovány nebo alespoň zvyšovány a prodlužovány skrytými sexuálními tendencemi a manipulacemi. Dokladem toho je na př. dopis, v němž Luther popisuje J. Jonasovi roku 1528 své exkrementační obtíže: »Když jsem krvácel, bylo mi vždy lépe a příjemně, ba s rozkoší byla spojena takováto exkrementace. Čím více krve odcházelo, tím větší rozkoš jsem pociťoval, takže tento příjemný pocit přiměl mne choditi denně na stranu. Mačkal-li jsem se prsty, bylo to svrchovaně příjemné a krev počala téci. Proto podle mého názoru nesmí býti vůbec tato krvavá stolice utišena ani zmírňována (Dr. W. Ebstein »Dr. Martin Luthers Krankheiten«).

K zastřené povrchové, jen anální ipsaci dochází pak obvykle při očišťování anu po exkrementaci nebo při koupeli, provozovaném pomocí různých předmětů jako papíru, dřeva, trávy, kamínku, mycích hub, žinek, ručníků a konečně někdy i pomocí ostré sprchy bidetu.

Mimo hlavní sexogenní oblasti dětské sexuality, ústa a řiť, dochází v dětství i na dráždění jiných sexogenních pásem. O ukájení genitálním a totálním v tomto věku bylo již pojednáno. O některých zbývajících rozkošnických oblastech zmiňuje se pak již Lindner při kombinovaném dumlání. Tak na př. uvádí, že mimo genitálního dráždění je dumlání provázáno zároveň mnutím a třením prstů, škrabáním na pokožce hlavy porostlé vlasy, rovněž jako drážděním ohryzku, ušních lalůček, prsních bradavek, pupku atd. O dloubání v nose zpravuje nás pak v pří-

padě šestiletého syna jistého trafikanta, který, dumlaje svůj pravý palec škrabal se malíkem téže ruky zároveň v nose, až mu krev stékala přes rty. Dále uvádí Lindner případ dumláni spojeného s drážděním otvorů nosních i ušních, jež pozoroval u jistého sedmiletého hochy. Ten opatroval si pravidelně před spaním kus chleba, který si kladl pod polštář. Z chleba potom, dříve než usnul uštipoval kousek po kousku a dumlal jej v ústech. Když jednotlivý kousek chleba byl patřičně preparován, vstrčil si jej do nosu nebo do ucha. To dělal tak dlouho, až měl nos a uši plné chlebových kuliček. Teprve potom mohl klidně usnout. Na dráždění podobných oblastí dochází však i samostatně. Děti vrtají se rády hlavně v nose a v uších. Mnohdy zavádějí si do nosu neb uší i různé předměty na př. fazole, kuličky a pod., které pak odtud musí často odstraniti lékař. Tyto manévry jsou rovněž u dospělých hojnou intimní zábavou. O jejich sexuálním charakteru svědčí extase, za níž jsou prováděny. Taktéž dochovává se z dětství u dospělých záliba v mnutí prstů, buď provozovaném naprázdno nebo spojeném s hnětením nějakého předmětu na př. kousku chleba, papíru a mnohdy i hlenu nosního.

Jednotlivé z těchto normálně vždy druhotných sexogenních oblastí mají však pro jisté lidi i primární význam. Tak na př. Hirschfeld sděluje případ plného ukojení dosahovaného lechtáním ušního otvoru a jindy mluví o ukojení docileném ipsací očního koutku. Debreyne v »Moechiologii« pak uvádí, že někteří lidé dojdou orgasmu dokonce drážděním brady. Jiný zajímavý případ ipsace popisuje Taylor: Jistá dvaadvacetiletá dívka ukájela se tím způsobem, že občas pohybovala rukama jako by byla stížena tancem sv. Víta a přitom střídavě tiskla prostředním prstem špičku svého nosu a tragus ucha. Taktéž jsou někdy silnou sexogenní oblastí chodidla. Oblíbenost jejich dráždění za starověku zdá se dosvědčovati zobrazování Silenů a Fauna, kterak se lechtají na chodidlech. V Rusku v prvé polovici osmnáctého století carevna Anna Leopoldovna měla dokonce šest oficiálních lechtaček chodidel, které při své funkci jí vyprávěly obscenní anekdoty nebo jí zpívaly oplzlé písně. Důležitou sexogenní oblastí stávají se rovněž často prsní bradavky, jejichž ipsace byla pozorována dokonce u zvířat obojího pohlaví na př. u psů a koček, jak se zmiňuje Ch. Féré.

Další sexogenní oblastí, jejíž ipsací u dospělých jsme se již podrobně zabývali, je oblast urethrální. V dětství se dráždí obvykle urinačním aktem, což bývá spojováno s ipsací genitální. Děti, snažíce se z rozkošnických důvodů zdržovati co nejdéle

moč, svírají své genitálie pevně stehny a jsou takto vlastně urethrální sexualitou vedeny k ukájení genitálnímu. Tyto manipulace končí se posléze vypuštěním moče, jež je v dětství jakýmsi ekvivalentem ejakulace, kterou vrcholí genitální ukájení u mužů ve věku dospělém. Mimo genitální ipsaci může být s urethrální sexualitou u dětí spojena i povrchová totální ipsace v případě, že moč je vyloučena na vlastní tělo. Tentýž význam má pokálení sebe sama a válení ve vlastních výkalech. U dospělých lidí zastávají tuto funkci hygieničtěji na př. sprchy, rašelinové koupele atd.

Jiný způsob externího totálního dráždění spočívá v tření, lechtání a škrábání celého povrchu těla. Třeme si tělo obvykle již i v dětství v koupeli, při omývání nebo utírání. V Rusku vznikla ke konci minulého století dokonce sekta lechtačů, která využívala sexogenity povrchu lidského těla k orgastickému lechtání. Příslušníci této sekty lechtali na svých shromážděních obvykle příslušníky druhého pohlaví tak dlouho, až je přivedli do sladkého bezvědomí. Případ totálního povrchového ukájení v maskované formě uvádí pak Stekel u jedné padesátileté ženy, která, trpíc na celém těle silným svěděním, dala se každého večera před spaním škrábatí od všech členů rodiny, sama se též drbajíc. Tento manévr končil posléze vždy náhlým vyvoláním prudké potřeby močení. Teprve potom mohla dočasně pacientka ulehnutí a klidně usnout.

Z uvedených příkladů ukájení různých sexogenních oblastí je zřejmo, že neexistuje žádné období lidského života, v němž by se, ať již v jakékoliv formě, neprojevovala naše sexualita. Zároveň pak z těchto příkladů vyplývá, že v žádném věku neomezuje se sexualita výhradně na určitou oblast a že vždy dochází na ukájení více sexogenních oblastí, nikoli jenom na ukájení té oblasti, na níž je v určitém věku sexualita centralisována. Stejně jako lze pozorovati u všech lidí vznětlivost genitálií i mimo jejich vůdčí éru již od počátku našeho života až do jeho konce, lze pozorovati u všech lidí vznětlivost a ukájení ostatních partií i po dobu genitální centralisace sexuality. Centralisace sexuálního života na určitou oblast zesiluje sice sexogenost této partie na úkor ostatních, ale nikdy nevyžaduje naprostého jejich zániku. Ať se stane centrem sexogenním jakékoliv pásmo, ostatní pásma neztratí nikdy úplně sexogenní charakter a význam. Ovšem, genitální centralisace naší sexuality po dobu rozplozovací potence zatlačuje silněji ostatní sexogenní oblasti, než v dětství orální a anální centralisace sexuality.

Proto zdá se, oproti zdánlivé *monosexualitě* (zdánlivě na

jednu oblast omezené sexualitě) za období normální funkce zralých pohlavních žláz, infantilní sexuální život *polysexuálním*, rozšířeným na více sexuálních sexogenních oblastí. Totéž co platí o dětství, platí i o stáří, v němž normálně se naše sexualita opět silněji decentralisuje po přechodu, klimakteriu. Poznáváme tedy, že náš sexuální život po celou dobu našeho žití je více méně význačněji polymorfní, ať naše sexualita prodělavá úplně normální vývoj nebo anomální, volíc si za sexogenní centrum v dospělém věku extragenitální oblast.

Monosexualita je jenom zdánlivá, neboť nedochází-li u každého člověka na přímé dráždění extracentrálních oblastí, dochází alespoň na jejich maskovanou iritaci, ať již mimo ukájení pásma centrálního nebo zároveň při něm. Konečně při normálním styku partnerů vůbec zřídka kdy dochází jen k jednostrannému ukájení. Na př. při koitu se lidé nestýkají jen genitálně, nýbrž objetím ukájejí i svou totální sexogenitu, líbáním pak svou sexualitu orální atd. Rovněž tak mnohdy i při ipsaci dráždíme se zároveň na různých partiích. Jestliže na př. třeme své genitálie v leže o lůžko, oddáváme se rovněž ipsaci totální, tisknouce se k lůžku a trouce se oň celým tělem. Kromě toho můžeme zároveň ještě ipsovati orálně, dumlajíce a hryzajíce podušky atd. Při orálně prováděné ipsaci genitální u mužů nebo při orální ipsaci mammilární možné v některých případech u žen, jde nejen o ipsaci drážděného orgánu, nýbrž i o ipsaci orgánu dráždícího, úst. Dále dochází někdy při totální ipsaci souběžně mimo vnitřní dráždění i k dráždění vnějšimu, takže všechny případy totální ipsace nelze přesně rozlišovati na externí neb interní. S podobnými nesnázeami se setkáváme při vaginální ipsaci, neboť při ní, byť i v nepatrné míře, je nutno vždy počítati i se souběžným drážděním povrchových partií. Vidíme tedy, že sexuální ukájení, objektní i ipsační, se vždy neomezuje toliko na jedinou sexogenní oblast, nýbrž že je mnohdy kombinováno zároveň s ukájením jiných oblastí. Proto je monosexualita, i jako občasný fenomén, méně častou, než bychom se domnívali.

Jinak jeví se polysexualita našeho sexuálního života odděleně od ukájení centrálního pásma, avšak nejčastěji jen v zakuklené formě, hlavně při rozličných jinoúčelných úkonech. Mnohdy dochází na př. k maskované orální ipsaci při jídle, pití, kouření, právě tak jako opět vzhledem k anální oblasti mohou se někdy zvrhnouti v silně sexuální akty defekace a různé hygienické a terapeutické zákroky. K totálnímu externímu dráždění je nám pak dána příležitost při koupeli a pod.

Monosexualita je proto jenom pouhý přelud lidského puritánství. Jediné morálka nedopřává nám intensivně vychutnati všechny rozkoše a dosahujeme-li jich přes to v jisté míře, brání nám alespoň uvědomiti si jejich pravou povahu.

4. Masové rozšíření autofsexualismu

Poznáním zastřených forem sexuálního ukájení bylo dokázáno, že sexuální ukájení každého člověka je po celý jeho život nepřetržitě a neustále polymorfní alespoň v kvalitě úvodního dráždění, což znamená, že neexistuje žádná doba plné sexuální abstinence, ani žádná prostě monosexuální epocha, za níž by docházelo toliko na ukájení jediné sexogenní oblasti. Tím ovšem není, eo ipso, vyřešena otázka rozšíření ipsace. Ipsaci lze pokládati za více méně všeobecně rozšířené ukájení, i kvalitou rovnocenné ukájení objektnímu, mimo dobu normální funkce pohlavních žláz, t. j. v dětství a ve věku stařeckém. Po dobu genitální centralisace naší sexuality, od puberty do klimakteria, lze však předpokládati, že ipsace má nadále všeobecně jen úlohu úvodního, orgasmu se nepřibližujícího a obvykle maskovaného dráždění, jež, několikrát denně prováděno, vyplňuje v našem sexuálním životě mezery mezi jednotlivými orgastickými akty. Nikdo neopomine totiž ani v tomto věku využití občas různých, denně se naskytujících příležitostí k ipsačnímu dráždění, ale theoreticky, z čistě sexuologického stanoviska, nelze tvrditi, že se rovněž nikdo nevyhnul a nevyhne pokušení dosáhnouti ipsační cestou i plného ukojení.

Lidé jsou obecně, nehledě k skrovnějším případům psychicky zpříčiněným, doháněni k ipsaci, vrcholící normálním orgasmem, nouzí. U lidí, kteří netrpí sexuální nouzí, nelze proto všeobecně předpokládati, že by se oddávali ipsaci této kvality. Povšechně vzato, je totiž ipsace v plné míře dovršená mimo sexuální nouzi, celkem řídká. Za dnešních časů, za dnešní kulturní a civilisační úrovně neujde však skoro nikdo sexuální nouzi, alespoň po jistá období své pohlavní vyspělosti, a je tedy pravděpodobno, že i většina lidí v dnešním věku se obeznamuje s ipsací, zatím co primitivové a konečně jistou měrou i lidé, kteří žijí za volnějších mravů, jsou k tomuto aktu poměrně zřídka ponoukáni.

O dnešním ohromném rozšíření ipsace, jakožto kompletního ukájení v době pohlavní vyspělosti, svědčí i různé statistiky,

vypracované mnoha autory na základě anket. Tak na př. uvádí Meirowsky, že z 88 dotázaných lékařů doznalo se k ipsaci 88,7 % a z 170 dotázaných studentů 71 %. Dále zjistil Marro mezi 450 zločinci 85 %, Rohleder mezi 275 žáky 90,1 %, prof. Dück mezi 119 muži 90,8 %, Markuse mezi 210 osobami 93,3 proc., Seerley-Springfield mezi 125 americkými studenty 95,3 proc., Hirschfeld mezi 500 osobami různého pohlaví a stavu, podobně jako Hahn mezi 200 dělníky a Kanitz mezi 50 rakouskými účastníky pedagogického kursu 96 %, dr. Deutsch podle budapeštské ankety 96,7 %, Brockmann mezi 232 americkými studenty theologie 99,3 % a konečně Moraglia mezi 180 italskými prostitutkami, podobně jako jindy mezi 50 jinými prostitutkami a mezi 23 monděnními kokotami italského i cizího původu plných 100 % ipsujících. Naproti tomu však z 300 dotázaných italských dělnic doznalo se Moraglio k ipsaci jen 60 %, stejné procento, jaké vykazala jistá ruská anketa.

Statistiky udávající kolik lidí ipsuje nebo kolik se jich alespoň jednou ipsaci oddalo jsou ovšem málo směrodatné, jak již prozrazují jejich vzájemně se dosti rozcházející cifry. Předně proto, že se týkají velmi omezeného počtu osob, dosahujícího maxima v Hirschfeldově statistice počtem pěti set a za druhé pak proto, že jsou obvykle prováděny toliko mezi lidmi jisté kasty a to ještě jen v jistém kraji. Zásadně potom nelze jejich výsledky ani v tomto omezení považovati za spolehlivé, jelikož věrohodnost údajů dotázaných lidí je vždy problematická, i když se ankety účastní lidé anonymně a nemusí se tedy ostýchat pravdy. Přes to však alespoň přibližně podle většiny statistik lze odhadovati, že se počet ipsantů mezi lidmi průměrně evropské civilizace blíží skoro 100 %. Některé statistiky, na něž na př. Havelock Ellis klade větší váhu, udávají sice značně nižší procento, ale to si musíme vysvětliti jejich nedokonalostí.

Podle dosavadních zkušeností předpokládá ipsaci sám Rohleder, podobně jako prof. Dukes, jistý anglický školní lékař, u 90—95 % lidí. Porozs pak odhaduje počet ipsantů na 94 až 95 % a Hermann Cohn se domnívá, že ipsuje 99 % lidí. Prof. Oskar Berger dochází dále dokonce k názoru, že ipsují všichni (100 %) lidé, píše roku 1876 v »Archiv für Psychiatrie« sv. 6.: »Masturbace je tak rozšířená manipulace, že ze sta mladých mužů a dívek oddává se jí občas 99 a stý, jak říkám, čistý člověk, pravdu zakrývá.« Taktéž Stekel v knize: »Onanie und Homosexualität« str. 23, tvrdí: »Všichni lidé onanují. Z toho pravidla není výjimky, víme-li, že existuje nevědomá onanie,

již můžeme rovněž zváti maskovanou nebo zakuklenou onanií.« Stekel ovšem rozšiřuje svým pojetím onanie ipsaci o automaci a maskovanou ipsaci vztahuje pak rozšíření ipsace i na její neorgastické případy, kvality úvodního dráždění, v kterémžto smyslu, jak jsme již uvedli, je ipsace všeobecnou vždy u všech lidí. Vyřadíme-li proto ze Stekelovy »onanie« automace a maskovanou ipsaci, nemůžeme Stekela považovati za zastávce názoru o 100procentním rozšíření ipsace.

Theoreticky, z jen sexuologického stanoviska je nutno zanedbat a bezvýjimečně předpokládati ipsaci, vrcholící normálním orgasmem, jediné u těch lidí, kteří orgasmu nedosahují objektním drážděním nebo automaci. Poněvadž však sama automace nemůže obvykle nahraditi nedostatek objektního ukájení, dochází na ipsaci skoro ve všech případech sexuální nouze. Jelikož však touto nouzí trpí v jistém či v určitých obdobích, nebo někdy dokonce trvale skoro všichni lidé žijící v civilisovaných poměrech, je pravděpodobné, že také skoro žádný člověk se dnes nevyhne za své pohlavní vyspělosti ipsaci. Tento závěr je ovšem již sociologický, nikoli ryze sexuologický. Rozšíření kompletní ipsace masově pocházející z nouze, je tudíž zjevem společenským, sociologickým, nikoliv zjevem přírodovědeckým, oproti toliko z polymorfnosti a stálosti naší sexuální aktivity vyplývajícímu všeobecnému a ustavičnému rozšíření ipsace nedovršované, kvality úvodního dráždění.

Tomu však, že ani všude v Evropě nemusí býti orgastická ipsace masovým úkazem, nasvědčuje na př. sdělení Porozsovo, že v Maďarsku mezi selským obyvatelstvem je ipsace dosti řídká, jelikož tito lidé mají již v raném mládí, podobně jako u nás Huculové, dostatečnou příležitost k normálním stykům. K většímu a obecnému omezení ipsace dochází potom v krajích mimo obvod evropské civilizace nebo v krajích jen částečně poevropštělých. V těchto oblastech je nouzová, surrogátní ipsace rozšířenější hlavně u nesvobodných žen žijících na př. v harémech a pod. Malinovski zaznamenává dokonce o primitivech z Trobriandských ostrovů, že mezi nimi ipsují, jak mu bylo tvrzeno jen idioté, albíni nebo lidé s vadou v řeči, zkrátka jediné lidé méněcenní, jimž se nikdo nechce oddati. Do té míry nelze však ipsaci omezovati ani za naprosté sexuální svobody, neboť není-li za těchto poměrů nutna u normálních lidí nouzová ipsace, dochází u nich často na ipsaci, alespoň pokud se týká žen, z jiných příčin, nezávisle na civilizační a kulturní úrovni.

Vzhledem k věku, za něhož je ipsace nejrozšířenější, je

samozřejmě, že z nouzových důvodů je organismu dosahováno pomocí ipsace hlavně mezi mládeží, v době od puberty až po dobu, kdy nabýváme příležitosti k soustavnému normálnímu styku s partnerem. U starších lidí je pak ipsace celkem řídká a je obvykle podmíněna spíše psychicky než nouzově, což platí obzvláště též o ipsaci provozované trvale po celý život.

Oproti kompletní ipsaci je však orgastická automace za spánku dosahovaná rozšířenějším druhem sexuálního ukájení, již proto, že kromě nouzových důvodů vedou k jejímu masovému rozšíření i psychické důvody, zatím co ipsace jediné psychicky zpříčiněná je dosti řídká. Konečně však i samy noční automace jako nouzové projevy, jsou rozšířenější než ipsace, jelikož, nehledě ani k případům naprosté sexuální abstinence, při níž je automace jediným druhem sexuálního ukájení, je alespoň dnes daleko více lidí a daleko častěji nedostatečným, ať již objektním nebo ipsačním sexuálním ukájením, zpříčiněným ideologickými, morálními důvody donuceno k automacím, než jich jest ponoukáno k ipsaci reálným, na jednotlivci nezávislým nedostatkem objektního ukájení. V tomto směru jsou potom také noční automace, oproti ipsaci, nejen normální, ale přímo nutné, neboť nikdo není schopen potlačovati trvale pod jistou míru nebo dokonce úplně orgastické ukájení. Jediné lidé, kteří pečují v dostatečné míře o své kompletní ukájení objektním nebo ipsačním způsobem, mohou se případně vyhnouti pro celý život orgastickým automacím. Ovšem i tehdy je to velmi těžké, neboť umožňuje-li nám podobné ukájení vystříhati se automací vyplývajících z nouzových důvodů, není jim zároveň zabráněno, aby nastaly automace zpříčiněné psychicky. Proto mohou snad lidé spíše omeziti výhradně své orgastické ukájení na noční automace, než na ukájení objektní nebo ipsační.

Masové rozšíření automací je podmíněno i psychicky, ježto noční automace jsou nejpřirozenějším druhem sexuálního vyvrcholení reálně nedosažených individuálních erotických přání, jak vědomých, tak i podvědomých a nevědomých. Ve skutečnosti neuspokojená erotická přání mohou se ovšem sexuálně vybiti i jiným druhem sexuálního ukájení, hlavně ipsací. Tak na př. při psychoerotickém ipsačním aktu, pomocí svobodné, na realitě nezávislé fantasie mohou vésti k orgasmu jakákoliv vědomá přání a při zdánlivě anerotické ipsaci opět jakákoliv přání nevědomá. Konečně i neukojené podvědomé tužby, jimiž je schopna naše fantasie se zabývatí jediné ve snu, mohou býti dovršeny ipsací, a to ipsací provozovanou nevědomě za spánku.

Ipsace jako případně i jiné druhy sexuálního ukájení, participují však všeobecně jen nepatrnou měrou na sexuálních aktech zpříčiněných erotickou nouzí, reálně neukojenými zvláštními erotickými požadavky. Proto můžeme předpokládati, že erotická nouze vede obvykle vždy k nočním automacím.

Poněvadž pak erotická nouze, oproti částečné nebo úplné abstinenci zpříčiněné morálně, ideologicky, jest zjevem daným v podstatě samotnou povahou lidské psychy, jejíž vědomá, podvědomá nebo nevědomá přání nejsou ukojitelná již svým konfliktem s prostou realitou, je pravděpodobné, že noční automace nastávají skoro u všech lidí, kterékoliv kulturní úrovně. Masové rozšíření automací v tomto smyslu není tedy dnes vázáno, ani na oblast evropské kultury a civilizace, ani historicky na puritánskou éru křesťanství. Tímto způsobem je podmíněno toliko masové rozšíření nouzové automace a ipsace. Ovšem i když erotická nouze není v základě zpříčiněna kulturní a civilizační úrovní lidstva, přece je dnešními společenskými poměry alespoň zvyšována, takže konec konců, docházejí i automace většího rozšíření u nás než u národů žijících doposud ve více méně přírodním stavu a než v dobách starověkých. Přes to však nabývá již i u primitivů noční automace tohoto smyslu masového rozšíření, zatím co u nich čistě nouzová automace jí vyvolaná, rovněž jako ipsace jakkoliv zpříčiněná, je poměrně řídká.

Epochou, za níž dnes jsou noční automace nejrozšířenější, jest podobně jako při ipsaci, mládí, období puberty a několik let následujících po ní, neboť nedostavuje-li se po tuto dobu u některých jedinců za spánku kompletní automace z psychických příčin, jest jistě skoro vždy vyvolána částečnou anebo dokonce naprostou sexuální abstinencí. Přes to však ani u naší mládeže nejsou noční automace stoprocentně rozšířeny. Spíše by bylo možno předpokládati, že stoprocentně je rozšířeno za našich poměrů toliko úhrnně autosexuální ukájení, neboť je velmi nepravděpodobno, že by se dnes některý člověk trvale po dobu normální sexuální potence obešel zároveň bez orgastické automace, i bez orgastické ipsace. Ale přece ani toto pravidlo není bez výjimky.

5. Intenzita a trvání autosexuálního

Dále je nutno pojednati o intenzitě autosexuálního ukájení, o tom, jak často se po sobě opakují kompletní ipsace ne-

bo automace. Vzhledem k ipsaci, zjistil na př. Hirschfeld, že z 283 dotázaných ipsantů ipsovalo 39 % nejčastěji dvakrát do týdne, zatím co zbývající 61 % ipsovalo častěji. Někteří ipsanté činí si o své činnosti dokonce zvláštní záznamy, takže mnohé údaje jsou úplně věrohodné a přesné. Z excesivních případů bylo pak zaznamenáno, že někteří lidé provozují ipsaci až na nepatrné výjimky každodenně a to i několikrát za den. Tak na př. sděluje Bloch, že znal jistého 40letého učenice, který od puberty ipsoval každého dne třikrát až desetkrát, provozuje dokonce již od pátého roku svého života podobné manipulace. Lallemand pak udává, že jeden 53letý muž ipsoval denně od 11 let, po celý život s výjimkou občasných čtyř- až pětidenních přestávek. Někdy oddal se ipsaci až desetkrát za den a některá léta prý průměrně i 3650krát za jediný rok. O ženách zmiňuje se dále Guttceit, tvrdě, že některé ženy v Rusku se mu přiznaly k ipsaci prováděné 6—10krát za den.

Theoreticky nelze ovšem nikterak, ani přibližně, stanovit průměrnou intensitu ipsace, neboť u každého člověka je rozličná a i u jednotlivců se v různých obdobích mění, nevyjímaje případy, za nichž je jediným soustavným druhem ukájení. Totéž platí o automacích, ať již za spánku, nebo ve bdění se dostavujících, které podobně jako ipsace, mohou dosahovati svým počtem i nejzazších extrémů.

Přes to však pokusili se někteří autoři určit alespoň průměrný počet automací u lidí, kteří žijí úplně abstinently. Tyto údaje se pochopitelně dosti od sebe liší. Tak na př. Sir James Paget zjistil, že se automace dostavovala normálně při naprosté abstinenci u mužů dvakrát nebo nejméně jednou za týden. Sir Lauder Brunton se naproti tomu domnívá, že normální je toliko jedna automace v čtrnáctidenním období nebo za jeden měsíc. Hammond pak předpokládá, že se automace normálně dosahuje nejčastěji jednou za čtrnáct dní, Ribbing za deset nebo čtrnáct dní a Loewenfeld i za týden. Dále Fürbringer považuje za normální interval mezi jednotlivými automacemi dobu desíti až třiceti dnů. Podobné výzkumy a úvahy nemají však theoretického významu, jelikož lidský sexuální život je i v tomto směru, jak u různých lidí, tak i v různých obdobích, co nejindividuálnější.

Neméně pošetilou byla by snaha určit průměrnou délku období, v němž dochází na ukájení autosexualistickým způsobem. Kompletní ipsace stejně jako i automace, může se právě tak dobře omeziti u některých jedinců na jediný akt, zatím

co opět u jiných je podobně ukájení provozováno soustavně od puberty až do klimakteria. Skutečně také tvrdili někteří lidé, — na př. Hirschfeldovi tři ženy — že se oddali jen jedenkrát v životě ipsaci. Pokud se týká surrogátního autosexualistického ukájení, je obvykle soustavně provozováno jen v mládí a to, jak zjistil Hirschfeld, stejně jako někdy po dobu 3—4 let, tak jindy po 5—10 i více let nebo zase jen po 1—2 roky. V pozdějším věku nastává již surrogátní autosexualistické ukájení jen občasně, ale v některých případech dochází přece opět k novým různě dlouhým epochám soustavného autosexualistického ukájení. Proti tomu, psychicky podmíněná ipsace nebo automace je dosahována bez přestání po celou dobu plné sexuální potence, nepodaří-li se totiž dotýcným lidem časem se podobných psychických disposic zbaviti. Ovšem nelze ani vylučovati, že orgastické autosexualistické ukájení, ať již automacní nebo ipsacní, může býti dosahováno i z nouzových důvodů po celý život, od puberty až do klimakteria.

6. Vliv pohlaví na rozšíření, intensitu a trvání autosexualismu

Po jiné stránce je nutno odděleně pojednati o autosexualismu žen a mužů. Vzhledem k ipsaci domnívali se někteří autoři, že ipsace je rozšířenější mezi muži než mezi ženami. Tento názor zastává Salzmann, Christian, Metschnikoff, Lawson Tait, Spitzka, Dana, Loewenfeld, Eulenburg a Moll. Naproti tomu považují u žen ipsaci za rozšířenější Tissot, Moraglia, Pouillet a O. Adler. Guttceit pak pokládá ipsaci ve věku od 10—16 let za rozšířenější u mužského pohlaví, avšak v pozdějším věku je podle něho prý častější mezi ženami. K témuž názoru přiklání se i Naecke. Mezi duševně chorými pozoroval ipsaci více u žen Venturi, ale Naecke a Blandford zaznamenali ji naopak u většího počtu mužů. Deslandes, Sudduth, Kellog, Mauriac, Rohleder, Hirschfeld, Bloch a většina moderních sexuologů je pak přesvědčena, že ipsace je rozšířena stejně mezi muži jako mezi ženami. Nerozhodně staví se k této otázce Garnier a Havelock Ellis.

Pokud zkoumáme ipsaci jako masový úkaz vyplývající ze sexuální nouze, víme, že se ipsaci oddávají ženy právě tak jako muži, avšak to neznamená, že bychom se vůbec neměli ipsaci v tomto ohledu zabývati. Nejeví-li se za těchto podmínek roz-

díl mezi počtem ženských a mužských ipsantů, jeví se tu u mužů a žen rozdíl v intenzitě ipsace. Ačkoliv extrémy nacházíme u obou pohlaví, přece všeobecně je u žen ipsace méně intenzivní, méně opakována než u mužů. Mužové mají totiž na orgastickému ukojení větší zájem, neboť orgasmus mimo somatické potřeby je pro ně i psychickou potřebou, obvykle ve smyslu sadistického aktu, znásilnění, podmanění ženy. Naproti tomu ženy nemají na orgasmu vzhledem k morfologii svého pohlaví, předurčující při normální souloži jejich méně nebo více pasivní roli, žádného psychického zájmu a orgasmus je pro ně obvykle toliko somatickou potřebou. Zato však mají ženy obvykle oproti mužům trvalý, na nouzi nezávislý sklon k ipsaci, takže se jí často oddávají daleko soustavněji než muži. Jak jsme se již zmínili, odvracejí se mnohé ženy z psychických důvodů od normálního ukájení souloží a ipsace je proto pro ně nejvýhodnější způsob dosažení orgasmu, i když se jí nemusí oddávat z nouze. Jelikož je tedy u žen ipsace mnohdy nenouzovým, takřka přirozeným zjevem, k němuž dochází třeba i v době normálních styků s mužem, je u žen povšechně ipsace nejen soustavněji provozována, ale i rozšířenější než u mužů. To, že se vskutku ipsace mimo sexuální nouzi vyskytuje daleko častěji u žen než u mužů, dosvědčují z velké části zprávy o sexuálním životě primitivních národů.

Pokud však se týká automatů dosahovaných za spánku, bylo a je toto ukájení u žen obvykle často zkreslováno, podceňováno anebo dokonce i zcela zneuznáváno. Přes to, že se již starověcí učenci zmiňují o podobných úkazech u žen z čistě fyziologického stanoviska, byly ženské noční automace ve středověku zahaleny pověrami o incubech a teprve v sedmnáctém století pojednává o nich opět jako o autosexualistických fenomenech Rolfincius ve své studii »De pollutione nocturna« (Jena 1667) dovolává se v tomto smyslu Aristotela a Galena. V novější sexuologické literatuře zabýval se pak podrobněji tímto ukájením u žen po prvé roku 1888 Krafft-Ebing a zároveň A. Hanc, zatím co jiní autoři měli o jeho existenci a povaze stále ještě velmi nejasněné názory.

Většina autorů ovšem nepovažuje ženské noční automace za projev rovnocenný automatům, dosahovaným za spánku mužů a přijímá domněnku Adlerovu, že z žen dosahují automatů spočívajících v sekreci Bartholinových, vaginálních a uteriních žláz, jen ty, které poznaly již vrcholnou rozkoš při objektivním nebo ipsačním ukájením. Podle toho nemohla by žena, která neipsovala nebo nesouložila a pod. vůbec poznati plného ukojení

a žila by tedy vzhledem k orgastické sexualitě po dobu pohlavní zralosti naprosto abstinentně. Tento nesprávný dohad lze si vysvětliti prostě tím, že u žen lze jen těžko kontrolovati podobné ukájení, neboť mnohé ženy si je ani samy rádně neuvědomují. Proto souhlasně s naším názorem, že nikdo není schopen za pohlavní vyspělosti zdržeti se orgasmu, předpokládáme, že podobně jako u mužů, dochází vždy i u žen v tomto období ve spánku ke kompletním automatům, není-li dostatečně postaráno o jiný druh ukájení. Rovněž tak, nastává-li v některých případech první orgasmus u mužů při spánku automatů, mohou i dívky poznati stejným způsobem prvé vrcholné rozkoše. To-liko průměrný počet automatů bude ovšem u žen všeobecně, ze stejných důvodů jako počet ipsačních aktů, menší než u pohlaví mužského.

Neblahá, anatomicko-morfologicky daná, nutná pasivní funkce ženských genitálií při koitu odvrací celkem všeobecně ženin zájem, nejen od orgastické sexuality, ale v menší nebo větší míře i od genitálního ukájení vůbec. Proto oddávají se ženy v opak mužů nejčastěji toliko úvodnímu dráždění a to daleko větší měrou než muži, rovněž na mimogenitálních oblastech i za genitální centralisace sexuality. Ženská sexualita je tedy zhruba, oproti mužské sexualitě, po celý život neorgastickou a polymorfní nebo, slovem řečeno — infantilní, a s tohoto hlediska je nutno pohlížeti speciálně také na ženské autosexualistické ukájení.

7. Omezená platnost stereotypie ipsace

O sexuálním ukájením, ipsaci nevyjímaje, se předpokládá, že je u všech lidí stereotypní, což znamená, že je provozováno neustále na téže sexogenní partii a týmž způsobem. Pokud se týká výhradní lokalisace sexuálního dráždění na určitou oblast, zjistili jsme, jak již dříve bylo uvedeno, že tato *stereotypie druhová* neboli monosexualita existuje zhruba toliko při orgastickém ukájením. »Monosexuální« charakter kompletních aktů vyplývá z přirozených fyziologických příčin, jelikož u normálních lidí po dobu funkce zralých pohlavních žláz jsou genitálie jediným pásmem, jehož drážděním jsme schopni dosáhnouti orgasmu. Případy, v nichž nabývají této schopnosti oblasti mimogenitální nebo u žen samostatně i mimovaginální partiální oblasti genitálií je nutno vykládati pak psychopathicky, k čemuž

nám však nezbyvá dosti místa. Lidé, jimž je psychopathogenně umožněno docílití tímto druhem dráždění plného ukojení, neztrácejí však často, pokud ovšem jejich psychický odpor ke genitální sexualitě není tak velký, aby ji úplně potlačil, ani schopnost ukójiti se kompletně i přímým drážděním genitálií. Tímto způsobem je možno, že někteří lidé i v orgastickém smyslu žijí vyloženě polysexuálně. Nekompletně, ve smyslu úvodního dráždění ukájejí se však všichni lidé polysexuálně.

Proto, jestliže jsme poznali, že sexuální ukájení a tedy i ipsace není zásadně monosexuální, t. j. stereotypní vzhledem k sexogenním oblastem, je nutno s náležitou rezervou přijímat i názor, že je formálně stereotypní, totiž, že se ukájíme na té neb oné oblasti výhradně jedním a týmž způsobem. Bedlivějším pozorováním také skutečně zjišťujeme, že podobně jako monosexualita, tak i *formální stereotypie* našeho ukájení váže se zhruba jediné na orgastické, kompletní akty. Tak na př., ipsant oddaný při orgastické ipsaci výhradně ukájení manuálnímu, neopomíná při různých příležitostech, ať již vědomě nebo maskovaně, drážditi se, ovšem, aniž dosahuje plného ukojení, podle nahodilé příležitosti i jinými způsoby a na př. opět instrumentální ipsant provozuje mnohdy třeba manuální ipsaci kvality úvodního dráždění, když má právě ruce v kapse kalhot atd. Totéž lze pozorovati i v případech úvodní ipsace extragenitálních oblastí. Obecně je proto možno předpokládati, že u všech lidí dochází nejrůznějšími způsoby v úvodní kvalitě k ipsaci oblastí centrální, jakož i oblastí sekundárních, neboť v tomto smyslu využívá každý člověk nejrozmanitějších příležitostí a situací k sexuálním manipulacím.

U kompletního ukájení, tedy i u kompletní ipsace, je však zhruba stereotypnost jeho praktikování zcela normální a samozřejmá. Stejně jako pravičákovi nenapadne psáti levou rukou, nebo levičákovi rukou pravou, tak ani ipsant na př. uvyklý manuální ipsaci nebude se pokoušeti o ipsaci instrumentální a opačně, instrumentální ipsaci zvyklý člověk o ipsaci manuální. Okamžitá příležitost k tomu či onomu způsobu ipsace nemá totiž při kompletní ipsaci žádnou úlohu, neboť v opak ipsace úvodní nelze ji jen tak lehce kdekoli a kdykoli provozovati. Jelikož ke kompletní ipsaci se obvykle předem více méně připravujeme, je jasné, že si zvolíme tu formu, již jsme zvyklí.

Změna způsobu sexuálního ukájení pak sama o sobě není nikterak vábivá. V tomto směru *variatio delectat* jen při objektním ukájení mezi partnery, kteří si zevšedněli. Jediné oni

mohou zalhati stereotypii orgastického ukájení, vymýšlejíce si nejpodivuhodnější triky, aby se přes pocíťovaný nedostatek erotického zájmu mohli stýkati. Za tímto účelem, speciálně proto, aby se udržela pospolitost manželů, radí obměnu ukájení i van de Velde. Ničemu jinému také jeho recepty neslouží. Člověk nebaží po nových formách sexuality, po nových formách ukájení, ale po nové erotice, po novém partneru, ovšem stejného druhu jako byl partner dosavadní. Jestliže pak nemůže změnit partnera, zpřijemňuje si styk s partnerem, jenž mu jest k dispozici, alespoň měněním způsobu koitu a podobná o nové využití starého partnera je pochopitelná. Právě tak jako se zajímají lidé, nemajíce hlad, nebo jimž předložené jídlo nechutná, více o držení příboru a krájení jídla, než o jídlo samo, tak i lidé, kteří si plně nevyhovují, nabývají o různé pozice většího zájmu než o vlastní styk. Toliko oni stávají se »krasosouložníky«. Jiní lidé nevázaní stále na jednoho a téhož partnera, nelpí na změnách formy ukájení. Natož pak nemusí měnit způsob ukájení ipsanté, kteří k sexuálnímu aktu samostatně prováděnému, nepotřebují erotického partnera.

V mnoha případech je však stereotypie orgastického ukájení podmíněna silným psychickým zájmem o tu neb onu formu ukájení a současnou menší nebo větší nechuť či odporem k ostatním způsobům. Podobně jako, na př. některé ženy centralizují z psychických důvodů svůj sexuální život výhradně na vulvu, neboť negujíce takto vaginu, vyhnou se nepříjemné připomínce pasivní funkce svých genitálií, tak oddávají se opět její nemanuální formě ipsace, třeba z morálních důvodů, nechtějíce si »poskvřniti« ruce. Mimo prostý návyk neb psychické motivy je dále podmíněna formální stereotypie ukájení jen sexuálně, jelikož některým jeho způsobem dochází zároveň na dráždění několika sexogenních oblastí.

Všechny tyto dosud uvedené tendence dohromady, mnohdy i zároveň působící, indisponují člověka k variaci forem ukájení a určují tak stereotypní ráz orgastických sexuálních praktik. Přes to však bývají v mnohých případech přemoženy a lidé se ukájejí občas i jinými způsoby, než těmi, jimž uvykli nebo dokonce mění v určitých periodách své stereotypní způsoby, upouštějíce provždy od staré formy a uvykajíce nové. Při objektním ukájení, dochází na podobnou formální převýchovu obvykle změnou partnera, jenž od nás na př. vyžaduje dosud nezvyklou speciální formu soulože. Nové formě soulože, nestaví-li se jí ovšem do cesty náš zásadní odpor, přivykáme sice tak jako tak těžce, ale zvyknuvše jí, upouštíme od ní neradi, vyžaduje-li.

další partner opětně jiné, nové formy. Tak se stává, že za svůj život vystřídáme několik způsobů ukájení, jež vždy ve své epoše stávají se stereotypními a výhradními formami našeho orgastického ukájení.

Rovněž při ipsaci dochází obvykle z vnějších příčin často k změně stereotypních praktik. Bylo na př. zaznamenáno, že jistý člověk, navykly ipsovati instrumentálně, tra se v leže o lůžko, ipsoval později výhradně manuálně. K této přeorientaci došlo tím způsobem, že ipsant dříve spící sám v pokoji, byl později nucen spáti společně s několika lidmi, a v této nové situaci musil upustiti od staré, instrumentální formy ipsace, jelikož při ní vyluzované vrzání postele bylo by vzbudilo pozornost jeho spolunocležníků. Ipsanté jsou pak často nuceni upustiti trvale od instrumentální ipsace kohabitační formy, postrádající k ní vhodných předmětů. Stejně příčiny, nepůsobí-li dlouho, nýbrž jenom krátce, dočasně, vedou pak k přechodným změnám způsobů ukájení, po nichž se lidé opět vrací k starým praktikám.

Z těchto příkladů je zřejmo, že i při orgastickém ukájení, ať již objektním nebo ipsačním, lze jen zhruba mluvit o jeho formální stereotypii, přes to, že k ní mají v těchto případech všichni lidé silný sklon. Naproti tomu však úvodní dráždění je zásadně a všeobecně neuniformní, neboť obvykle zavdává k němu podnět okamžitá situace, náhodná a vždy různá příležitost.

8. Sublimace, ekvivalenty a symboly ipsace

Na konec nám zbývá zmíniti se o sublimaci, o ekvivalentech a symbolech sexuálního ukájení. Oproti sexuálním aktům v pravém slova smyslu a některým případům maskovaného ukájení navazujícím na jisté racionální úkony, považujeme za sublimované ukájení každou činnost, prováděnou vědomě nebo nevědomě z čistě racionálních, nesexuálních důvodů, při níž dochází na manipulace se sexogenními oblastmi. Jelikož žádné sexogenní pásmo u žádného člověka není úplně necitlivé, můžeme totiž předpokládati, že každá manipulace, týkající se jakéhokoliv sexogenního pásma, dociluje vždy zároveň přes svůj čistě racionální účel, kromě racionálních efektů i efekty sexuální, byť v nejnepatrnější míře. Speciálně vzhledem k ipsaci je, na př. *sublimovanou ipsací*, týkající se oblastí orální, každé jedení, pití, mluvení, řečnění, deklamování, zpívání a pod. Rek-

toanální ipsace nastává opět sublimovaně při každé defekaci. K sublimované ipsaci genitální dochází pak na př. při každém omývání pohlaví atd.

Od maskované ipsace liší se ipsace sublimovaná tím, že jí sprostředkované sexuální vzruchy jsou náhodné, akcesorické a vyplývají samovolně z povahy jistých racionálních aktů, kdežto při maskované ipsaci, má-li rovněž racionální význam, je sexuální dráždění uměle zvyšováno a přesahuje normální míru, již nutně dosahuje při nesexuálně motivovaných aktech. V některých případech maskované ipsace spojené s racionální funkcí, stává se dokonce její sexuální smysl jedinou příčinou a účelem celého aktu, zatím co její racionální funkce jest úplně sbytečná.

Pokud se týká ekvivalentů sexuálního ukájení, rozumíme jimi akce podobné těm, kterými bývá prováděno, nebo případně též těm, jimiž se sexuální ukájení projevuje (erekce) či ukončuje (ejakulace, orgastické křeče). Samy o sobě arci nemají sexuální ani racionální hodnoty. Tak lze spatřovati na př. *ekvivalenty ipsace* mimo její jasné ekvivalenty provozované obscenními posunky v maskované formě v různých bezúčelných stereotypních činnostech jako je gestikulace, pohrávání různými předměty, nebo ustavičné dotýkání se jich, neustálé zavírání a otvírání zámků, kabelek, zásuvek, plané listování v knihách, mletí mlýnku palci sklíněných rukou, potřásání nebo klepání rukama a nohama, obcházení pokoje, ustavičné vstávání a usedání, bezúčelné čmárání atd. Jinak dochází na akty ekvivalentní ipsačnímu dráždění pathologickou cestou v mnohých případech »tiku« nebo v některých obsesních ceremoniech. Za sublimované ipsační ekvivalenty pak platí hra na klavír, na housle, psaní, počítání, kreslení, šněrování bot, vázání kravaty atd. Někteří autoři zahrnují nesprávně v ekvivalentech ipsace, respektive všeobecně, v ekvivalentech sexuálního ukájení i sexuální sublimaci, jakož i prosté, pouze sexuální akty slabé intenzity, a, nerozlišující sexualitu od erotiky, dokonce i erotickou sublimaci, projevující se obrazotvorností při uměleckém tvoření a pod.

Oproti ekvivalentům sexuálního ukájení, jež spočívají v ryzí formě v naší iracionální aktivitě, považujeme za *symboly* sexuálního ukájení akty pozorované a lidmi neprovozované jako na př. pohyb pístu parního stroje, jenž může být nevědomě symbolem manuální ipsace nebo, považujeme-li píst za samotnou pyj, i symbolem koitu. V jistém případě, jak na př. sděluje Freud, symbolisoval opět tikot hodin jedné dívky »tlukot«

podrážděné klitoridy atd. Jelikož však sexuální ekvivalenty právě tak jako symboly sexuálního ukájení, oproti sexuální sublimaci, nezpůsobují emoce sexuální, nýbrž psychické, jsou to fenomény čistě erotické a nikoli sexuální.

Theorie autosexualismu

IV

1. Etiologie automace

Doposud jsme pojednali toliko zhruba o příčinách orgastického autosexualistického ukájení, odůvodňující je, buď nouzí (*surrogátní autosexualismus*) nebo psychickými motivy. Pokud se týká kompletních automací, dostavujících se za spánku nezávisle na naší vůli, jsou tyto, jako nouzové projevy sexuality (*surrogátní automace*) zpříčiněny částečnou nebo naprostou *sexuální abstinencí*. Zdrželivost v objektním nebo ipsačním ukájení vyplývá oproti sexuální nouzi, nedostatku objektního ukájení, z ideologických, morálních příčin, které se v nevědomí opírají u mužů o kastrovační představy, o strach z pohmoždění nebo ztráty genitálií. U žen, kde kastrovační komplex vzhledem k morfologii ženského pohlaví, jež samo o sobě již symbolisuje kastrovaný genitál, nemá valné působivosti, jsou pak asexuální tendence nevědomě umožněny nepříjemností pasivní funkce jejich pohlaví. Potlačuje-li muž sexuální ukájení ze strachu před kastrací, potlačují ženy genitální ukájení, jak objektní, tak i ipsační proto, že si nechtějí připomínati úděl pasivní role svých »kastrovaných« genitálií. Tímto způsobem získává morálka stejně jako zbytečné hrozby lékařů, kteří hrozí zhoubnými následky nemírného sexuálního života, samotné pudové podpory v potlačování přirozených pudových požadavků. Ovšem asexuální tendence nejsou nikterak schopny potlačit ve všech formách pod určitou míru nebo dokonce naprosto, ani orgastické ukájení a proto za částečné neb naprosto abstinence dosahuje sexualita po dobu pohlavní vyspělosti

alespoň minimálně dostatečného kompletního ukojení nočními automacemi.

Nouzové noční automace jsou nepochybně nepatologickými a nepatogenními, již i fyziologicky nutnými zjevy. Jejich intenzita ovšem nezávisí přímo na fyziologických činitelích, nýbrž na činitelích psychických. Jejich fyziologická podmíněnost nedosahuje rovněž nikdy té míry, aby se noční automace mohly dostavovat bez jakékoliv erotické nadstavby. Každá noční automace i každá automace toliko nouzově zpříčiněná, je doprovázena snem erotického charakteru, ať již manifestního nebo latentního. Automace bez erotické nadstavby, beze snu neexistují. Lidé zapomínají toliko sny, jež automace doprovázejí, nebo jindy, zapamatovávají si je, nejsou opět s to vynaléztí jejich latentní erotický význam. Je-li proto i nouzová automace nerozlučně spojena s erotikou, je samozřejmé, že při ní docházejí mnohdy uplatnění i zvláštní erotická přání, která neukojena, při dostatečném objektním nebo ipsačním ukájení vyžádala by si noční automace i mimo sexuální abstinenci.

Podobně jako některé nouzové automace jsou zpříčiněny zároveň i psychicky, zvláštními neukojitelnými erotickými požadavky, tak opět často i psychicky vynucené automace jsou zároveň i automacemi nouzovými. Neuspokojené erotické tužby způsobují často větší nebo menší pokles sexuálních požadavků vůči dosažitelným partnerům, takže lidé stávají se nevědomky sexuálně abstinenci. V tomto smyslu, v příčinách psychických, erotických a nikoliv fyziologických, je nutno rovněž hledati příčiny poklesu sexuálních nároků mezi navzájem si naprosto věrnými dvojicemi, po delší dobu se již stýkajícími. Jelikož však intenzita sexuálního ukájení je konec konců vůbec určována psychicky zcela nezávisle na fyziologických potřebách, nastávají noční automace zpříčiněné zvláštními erotickými požadavky i při dostatečném nebo dokonce i nadbytečném excesivním ukájení objektním či ipsačním. Proto lidé, chovající podobná přání, nemohou se nočních automací zbaviti prostě sexuálním ukájením za bdění, nýbrž mohli by je předejít jedině oním ukájením za bdění provozovaným, kterým by byla tato přání reálně nebo alespoň fantasijně ukojována. Na to ovšem obvykle nedochází, takže skoro všichni lidé jsou občas stiháni noční automací jako orgastickým vyvrcholením neukojených vědomých, podvědomých a nevědomých erotických tužeb. Jestliže neukojené erotické požadavky vyvolávají všeobecně, nezávisle na sexuální abstinenci, za spánku orgasmus, je nutno předpokládati, že lidem není vrozeno ukájeti se stále

jedním a tímž partnerem a že tedy závazek manželské věrnosti je závazkem proti lidské přirozenosti. Noční automace vyvolané podvědomými nebo nevědomými přáními dokazují pak zároveň speciálně to, že každá druhopohlavní osoba může pro nás míti sexuální význam.

2. Bludné názory lékařů na automaci

Podobně jako noční automace podmíněné sexuální abstinencí tak i zvláštními erotickými motivy za spánku provokované automace jsou úplně normální a nemají škodlivé následky. Za patologický zjev je nutno považovati toliko trvalé, na sexuální abstinenci nezávislé a excesivně se dostavující automace, jsou-li zpříčiněny nějakým nevědomým anomálním erotickým sklonem, potlačovanou homoerotikou, pedofilií, zoofilií a pod. Tyto případy označujeme jako *automatismus* (podle staré terminologie *pollutionismus*). Automatismus lze rozpoznati jen etiologicky, nikoliv formálně, neboť, nehledě k tomu, že i normální automace mohou někdy dosahovati značné intenzity, jsou v některých případech trvalé, na abstinenci nezávislé, a excesivní automace zpříčiněny patologicky, aniž byly projevem automatismu. Může zde totiž jíti o automace vynucené satyriasi, nebo u žen nymphomanií, psychopathicky zvýšeným pohlavním pudem, který si vyžaduje orgastické ukojení, přes excesivní ukájení po dobu bdění, i za spánku. Ovšem, právě tak jako automace při automatismu, ani automace zpříčiněná sexuální šíleností, nejsou samy o sobě, ani patologické, ani patogenní, nýbrž jsou toliko psychopathicky zpříčiněny, a to v prvním případě přímo, v druhém nepřímo. Tento rozdíl projevuje se také v tom, že automace při automatismu mají psychopathický smysl, kdežto automace při zvýšeném sexuálním pudu mají význam úplně normální, jako u ostatních lidí.

Jinak nahlíželi ovšem po stránce zdravotní na noční automace staří lékaři. Pokud se týká starověkých lékařů, vyslovili se tito jen všeobecně o škodlivosti sexuálního ukájení a předpokládali, že u mužů každé excesivní ukájení pohlavního pudu má zhoubné následky. K tomu mylnému názoru došli nesprávným oceňováním významu mužského ejakulátu pro organismus. Původcem této klamné theorie byl Hippokrates, (kolem r. 380 př. Kr.), který se dokonce domníval, že ejakulát je šťávou, pocházející ze všech orgánů mužského těla, hlavně z moz-

ku a z míchy. Domněnku o důležitém významu mužského ejakulátu zastával i Galenus (129—199 po Kristu). Tvrdil, že, ztrácejíce semeno, ztrácíme životní elán, ačkoliv sám uvádí, že za tehdejších časů věřili lidé všeobecně v pravý opak, v škodlivost spermatu a v prospěšnost jeho časté ejakulace. Mužský ejakulát přeceňovali a jeho původ si nesprávně vykládali za starověku skoro všichni vynikající myslitelé. Tak na př. Aristoteles pokládá ejakulaci za výron nejdůležitější živiny, Platon za výron míchy. Pythagoras vidí pak ve spermatu květ nejcistší krve, Alcmeon díl mozku a Epikureus část těla i duše atd.

Nesprávný názor na význam mužského ejakulátu převzali i novověcí lékaři, přes své více méně lepší fyziologické vědomosti. Jak ale podotýká na př. r. 1758 H. D. Gaubius, neškodí prý při častém pohlavním ukájení jen ztráta semene, nýbrž i »křeč«, která tento akt doprovází. (*Immoderata seminis profusio, non solum ultimis humoris jactura, sed ipso etiam motu convulsivo, quo emittitur, frequentius repetito, imprimis laedit.*) Taktéž A. V. Haller (1708—1777) píše v tomto smyslu o souloži: »Je to činnost velmi prudká, násilná, blízká křeči a proto, sama o sobě úžasně oslabuje a škodí celému nervovému systému.« Sanctorius, též zvaný Santorinus nebo Santorino (1561—1636), se pak dokonce domníval, že akce při sexuálním ukájení je škodlivější než samotná ztráta ejakulátu. Dále jest zajímavé, že již Demokritos za starověku pokládal soulož za jistý druh epilepsie.

Na základě těchto mylných předpokladů byly pokládány všemožné, i nejtěžší choroby za následek pohlavních excesů, častého pohlavního ukájení. Hippokrates dokonce přisuzoval excessům in puncto Veneris vysýchání míchy, (*tabes dorsalis*) píše, že tato nemoc napadá mladé manžely a chlipníky (*»de morbis.«* lib. II., cap. XLIX.). Celsus v *»de re medica«* pak všeobecně tvrdí, že sexuální rozkošnictví škodí vždy slabým osobám a časté, že škodí i zdravým. Zevrubně popisuje následky přílišné evakuace ejakulátu Aretaeus: »Mladí lidé nabývají vzhledu a neúživosti starců, blednou, zženšťují, otupují, hubnou, zemdleávají a stávají se stupidní a též imbecilní. Jejich tělo se křiví, nohy je již neunášejí, jsou vším znechuceni a nejsou ničeho schopni. Většina jich propadá paralyse.« Dále popisuje následky excesů Aetius: »Žaludek se kazí, celé tělo chradne, lidé blednou, hubnou, sesýchají a oči se jim propadají.«

Ve vsí hrůze a se všemi podrobnostmi líčí pak následky »nezřízeného« pohlavního života zvláště novověcí lékaři. Sancto-

rius se domnívá, že sexuální excesy kazí žaludek, ruší trávení, způsobují bolesti ledvin a jater, oslabení nebo i ztrátu zraku a pokles tělesné teploty. Dokonce prý podporují i tvoření kamínků. Boerhaaven opět píše: »Přílišná ztráta semene způsobuje ochablost, malátnost, nehybnost, konvulze, hubnutí, sesýchání, bolesti v mozkových blanách, otupuje smysly, především zrak, a dává podnět k vysýchání míchy, k indolenci a k různým chorobám, které jsou s těmito ve spojení.« Neméně pestrý je rejstřík následků, jež uvádí Lomnius ve svých poznámkách k Celsovi: »Časté ejakulace semene způsobují skleslost, sesýchání, slabost, enervují a vyvolávají spoustu nejrozličnějších nemocí, apoplexii, lethargii, epilepsii, ospalost, ztrátu zraku, třesavku, paralyso, křeče a všechny nejbolestivější druhy dny.« Jiný citát uvádíme z Kloehofova díla: *»de morbis animi ab infirmitate medulae cerebri«* str. 37: »Přílišné mrhání semenem oslabuje všechny zdravé orgány a způsobuje tak slabost, paresu, inertii, phthisis, tabes dorsalis, oslabuje a kazí smysly a vede k stupidnosti, šílenství, mdlobám a konvulsím.« Za zvlášť nebezpečný byl však považován sexuální akt u nemocných nebo zraněných. Fabricius de Hilden sděluje případ, kdy padesátiletý muž, trpící dnou a oddaný ženám a vínu, podstoupil za své rekonvalescence, po nepravém zánětu pohrudnice, soulož, po níž byl ihned stížen třesavkou a silnou rudostí v tváři. Choroba, kterou přestál, se vrátila a to v daleko silnější a nebezpečnější míře.

Tytéž škodlivé následky, které byly původně přičítány excesivnímu ukájení mužů stihají, podle úsudku pozdějších lékařů, i ženy, neboť nemá-li prý pro ně tak zhoubný následek ztráta sekretů, ejakulovaných při orgasmu kontrektovaným uterem, je prý pro ně pohlavní akt škodlivější po stránce nervové. Tak na př. píše pověstný Tissot: »Štáva, kterou ženy ztrácejí, není tak drahocenná a tak těžce získaná jako sperma mužů a její ztráta snad také náhle neoslabuje, ale když ženy zacházejí do excesů, jsou úkazy prudké, neboť ženy mají daleko slabší nervy a jsou přirozeně více disponovány ke křečím.«

Tissot je též jedním z prvních autorů, který se zabýval, vycházející z těchto předpokladů, speciálně škodlivými následky nočních automací (*»L'onanisme«* kapitola *»Les pollutiones nocturnes.«*) Považuje-li ovšem časté noční automace za zhoubné, pokládá jejich ojedinělé případy, abstinence zpříčiněné za prospěšné. Škodí-li totiž, jak mužům, tak ženám excesy, škodí jim prý i naprostá abstinence. Jako důkaz o zhoubných následcích nemírného potlačování sexuálního pudu cituje Tissot dva případy, jež zaznamenal Zacutus Lusitanus. Jistý muž, oddaný

sexuální abstinenci, byl postižen pupečním nádorem, jenž nemohl být žádným lékem vyléčen, až za manželství sám zmizel. Jiný muž, jenž náhle zanechal nemírného sexuálního života, počal za šest měsíců abstinence trpěti závratěmi a brzy po té byl stížen opravdovou epilepsií, k níž se přidružil ještě žaludeční neduh. Dotyčný pacient zemřel při jednom prudkém záchvatu a při pitvě se zjistilo, že jeho tělo bylo úplně zdravé, až na vesiculi et ducti seminales, jež byly naplněny zeleným spermatem a na mnoha místech zvrhodovatělé. U žen způsobuje, podle de Sauvages, abstinence všeobecně zasmušilost, nespavost, nechť k jídlu a pod. Dále cituje Tissot v tomto směru Galena, který poznal jistou vdovu, u níž abstinence způsobila chorobu dělohy.

Pathologické následky abstinence vysvětlovali si staří autoři a s nimi i Tissot zadržováním ejakulátu, u mužů ve vácích semenných a v semenovodech, u žen v uteru. Z tohoto naivního hlediska považovali také za příčinu nouzových automací nadbytek ejakulátu. »V tomto případě, píše Tissot o nočních automacích podmíněných přebytkem semene, není tato evakuace nemocí, nýbrž daleko spíše vhodnou křečí, pohybem, jenž nás zbavuje šťávy, která příliš opomíjena a zadržována, mohla by škoditi, a ačkoliv by to jistí lékaři, kteří věří jen tomu, co sami viděli, popírali, je neméně pravdivé, že tato šťáva, při zanedbání, může způsobiti priapismus nebo nymfomanií.

Jestliže však automace z nadbytku semene není chorobnou sama o sobě, může se, podle mínění Tissotova, takovou státi, jakmile se častokrát opakuje. Tissot sám pozoroval, že prý jedna automace podporuje druhou a že tak z jevu užitečného stává se jev škodlivý. K častým automacím dochází prý hlavně u lidí, kteří se náhle vzdali excesivního rozkošnictví, stejně jako u ipsantů, neboť erotické fantasie, jimž jsou oddáni během dne, opanují psychu i v noci. Dále uvádí Tissot, že noční automace jsou častými, kromě u lidí stížených sexuální šileností, u lidí hypochondrických, jejichž oběh krve hlavně v dolní části života je velmi chabý, takže tyto partie jsou stále překrvené, a jejichž spánek je zpravidla rušen sny.

Časté noční automace jsou, jak se staří lékaři domnívali, stejně škodlivé, jako excesivní soulož, ba dokonce i škodlivější, neboť oproti souloži vyžadují silné nápomoci fantasie. »Po dlouhotrvajících nočních polucích, píše Hoffmann, nejen síly se ztrácejí, tělo hubne a obličej bledne, ale nadto chabne paměť, trvalý pocit chladu zachvacuje všechny orgány, zrak se zatemňuje a hlas stává se chraptivým.« Sám Tissot opět sděluje,

že kdysi byl tázan o radu, jak pomoci jistému vinaři, velmi robustnímu, který již po dobu tří neb čtyř měsíců byl stíhán častými automacemi a jenž tak úžasně chřádl, že byl schopen sotva několik hodin pracovati, až konečně silné bolesti v ledvinách jej úplně upoutaly na lůžko. Swediaur pak zaznamenává dokonce u ženy i tabes dorsalis jako následek nočních automací: »Ošetřuji právě 28letou ženu, která trpí půl druhého roku, ode dne potratu, častými involontárními nočními polucemi, které jsou vyvolány rozkošnickými sny a doprovázeny všemi příznaky vysýchání míchy, jež Hippokrates popsal jako nemoc, postihující muže.« Vzhledem k těmto domnělým nebezpečím nočních automací, věnovali jim lékaři co největší péči, aby jim zabránili.

Caelius Arelianus radí v tomto smyslu předně, vystříhati se pokud možno všech erotických myšlenek, za druhé, spáti na tvrdém a studeném lůžku, a přikládati k ledvinám tenké olověné desky a k partiím, v nichž nemoc sídlí, houby namočené ve vodě a octu, za třetí, dodržovati dietu, za čtvrté, užívati silicí látky, za páté, bráti studené koupele a za šesté, nespáti nikdy na zádech, nýbrž na boku nebo na břiše. Tissot shrnuje pak všeobecně léčbu automací hlavně v úsilí zmenšiti kvantum ejakulátu a předejiti erotickým snům. Správná životospráva a dokonce samo o sobě upuštění od večere nebo alespoň požívání velmi lehkých pokrmů na noc je podle jeho mínění lepším prostředkem proti nočním automacím než všechny léky. K radám Aureliánovým pak připojuje radu nepožívatí na noc močotvorných látek, neboť plný močový měchýř způsobuje samovolné erekce. Taktéž odrazuje od požívání pokrmů, které nadýmají. Větry způsobují prý nejen erekce, ale ruší i spánek. Z medikamentů přesvědčil se o dobrém účinku kafru, zatím co Hoffmann a jiní lékaři předpisovali k léčbě automací zvláštní prášky.

Péče a starost, kterou lékaři věnovali nočním automacím, je ovšem zbytečná, neboť noční automace nejsou, jak již podotknuto, nikdy pathogenní. Zhoubné následky častého sexuálního ukájení, ať již objektního, ipsačního, stejně jako automačního, jsou jen výplody fantasie. Staří lékaři, neznající příčin většiny chorob a chovající klamnou předtuchu, že časté sexuální ukájení jako neřest musí býti potrestáno, přičítali skoro všechny nemoci na vrub sexuální nezřízenosti. Racionální výklad zhoubnosti excesivních sexuálních aktů musí proto býti pochopitelně naivní a směšný. »Vědeckou« metodu, kterou staří lékaři došli k bláhovému předpokladu, že časté sexuální ukájení škodí ztrátou ejakulátu a enerjující akcí, ilustrují

výstižně uváděné »důkazy«. Tak na př. Tissot uvádí za doklad zhoubnosti sexuálních excesů následující zjištění: Jak seznal Bartholin, byl jistý novomanžel v den po své svatbě, po manželských excesech, stížen prudkou horečkou, provázenou značnou zemdleností, mdlobami, žaludečními potížemi, nesmírnou žízni, blouzněním, nespavostí atd. Podobně dostačuje Tissotovi sdělení Nic. Chesneau, který poznal mladý manželský pár, jenž v prvním týdnu manželství byl stížen trvalou prudkou horečkou a zápallem a nesmírným otokem obličeje. Jeden partner zároveň trpěl prudkými bolestmi v konečníku, a jak Chesneau dodává, zhylni oba mladí lidé v několika dnech. Tissot rovněž neopomíná dovolávat se v tomto smyslu všech případů, kdy lidé zemřeli v náručí ženy nebo, kdy byly zachyceni při sexuálním aktu nebo po něm epilepsií nebo jinými mráкотnými stavy a křečemi. Z těchto příkladů, podobně jako i z dříve již uvedených, poznáváme, že starším lékařům stačily k vysvětlení jakékoliv choroby prostě sexuální jevy, které jí předcházely nebo provázely. K pansexualistické etiologii chorob došli lékaři podobně jako starší učenci k myšlence abiogenese, pokládajíce dva prostě spoluexistující jevy za příčinu a následek. Z bahná vznikají ryby a z častého sexuálního rozkošnictví nemoc.

Stejnou smýšlenkou jako je ničím nepodložená theorie o škodlivosti sexuálních excesů, je i domněnka o škodlivosti sexuální abstinence, po stránce fyziologické. Právě tak jako neškodí častá ejakulace, neškodí ani zadržování ejakulátu, pokud ovšem je vůbec možné. Ejakulát nemá pro naše tělo žádného významu a není mu za žádné okolnosti ani prospěšným, ani škodlivým. Častá ejakulace neoslabuje naše tělo, rovněž jako opět při nemírném zadržování ejakulát nehnije a ani jinak nezpůsobuje nemoci. Vyvracetí názor starých autorů, že nouzové automace za spánku jsou zpříčiněny značnějším nahromaděním ejakulátu, je dnes, po poznání vnitřní sekrece pohlavních žláz, taktéž zbytečné. Dále, pokud se týká účinků častějších sexuálních aktů na nervovou soustavu, je nutno i v tomto směru zamítnouti pesimistické názory různých lékařů.

Všechny následky, které skutečně následují sexuální excesy, musíme přičísti toliko účinku spisů, podobných dílu Tissotovu. Lidé dočítající se v různých knihách a brožurkách o zhoubných následcích časté soulože, ipsace nebo automace, upadají mnohdy, aniž seznali platnost těchto žvástů, z hrůzy před nimi, v těžké duševní krizi, a není vyloučeno, že takto se trápíce, blednou, chřadnou a ztrácejí chuť k životu. V tomto smyslu měly dříve pohlavní excesy skutečně nepřimo za následek i smrt, neboť

lidé, zbědovaní čtením všelikých »zdravověd« a »sebeochran«, které se po Tissotovi v osmnáctém a devatenáctém století vyrojily, zřekli se z obavy před strašnými následky nevinných sexuálních aktů, jakými jsou najmě noční automace, raději dobrovolně, sebevraždou života.

V intencích Tissotova názoru na noční automace sepsal i Dr. M. Lallemand své dílo »Des pertes seminales involontaires«, vyšlé v Paříži r. 1836—42, jež přes tuto slabinu, zůstává však dodnes nejobsažnějším a nejúplnějším dílem v tomto oboru. Klamná víra v škodlivé následky nočních automací byla zahlazena hlavně teprve zásluhou Curschmanna a Fürbringera. Ovšem ani poznatky moderní lékařské vědy nezamezily, aby různí autoři dodnes rozšiřovali mezi lidem nejnestoudnější způsobem a ve vsí krajnosti, svými pokoutními brožurami, již překonané názory. Konečně ani dnešní oficiální lékařská věda nezastává ve věcech sexuálních, a tedy ani v problému nočních automací, správné stanovisko. Přes to, že psychoanalyticky lze zjistiti normálnost nebo chorobnost příčin vedoucích k nočním automacím, je dosud jejich »pathologie« posuzována podle toho, jak často se dostávají. Je ovšem samozřejmé, že tím způsobem nelze vůbec zjistiti hranice mezi normálními automacemi a automatismem, a že takto i mnohé neuropathologicky, abstinencí zpříčiněné automace jsou potom omylem pokládány za chorobný jev, za automatismus. Mnozí dnešní lékaři nepovažují však časté noční automace jenom za pathologicky zpříčiněné, nýbrž i za pathogenní a přičítají jim škodlivý vliv na nervovou soustavu. Někteří novější autoři dokonce pokládají automace samy o sobě za pathologické, ať se již dostávají v normální nebo v excesivní míře, neboť se domnívají, že jsou škodlivé a více vyčerpávají než normální ukájení. V tomto smyslu píše na př. Eulenburg ve své knize »Sexuale Neuropathie«, Leipzig 1895, str. 55. že automace je stejně málo normální jako kašel neb vrhnutí. Podobnými názory dostává se moderní lékařská věda zpět do 16. století, kdy na př. Luther tvrdil, že automace jsou všeobecně chorobným jevem, a překouává konečně i starého Tissota.

Obtíže, s nimiž se lidé často po automacích probouzejí, zdají se mnohým lékařům dosvědčovatí chorobnost automací. Někteří lidé si totiž stěžují, že po nočních automacích pociťují zemdlenost, depresi, neschopnost práce, bolesti v hlavě, v kráči, v nohách atd., avšak v těchto symptomech nelze viděti následky automací, nýbrž naopak, následky duševního, morálního boje s touto noční »neřestí« a hanbení za ni. Rovněž psy-